

ACTA VAN DE SYNODES VAN GARDEREN (2004) en FRIESCHEPALEN-SIEGERSWOUDE (2004-2006) van de voortgezette GEREFORMEERDE KERKEN in NEDERLAND

Voorwoord

Nadat de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland voor de derde keer in een synode bijeen gekomen waren, ontstond de behoefte de handelingen van de voorgaande synodes op een officiële manier vast te leggen. Op deze wijze zijn de verslagen en rapporten ook voor gemeenteleden en belangstellenden buiten het eigen kerkverband beschikbaar.

Omdat de eerste synode van de vGKN, de synode van Garderen (2004), slechts één zitting kende, is besloten de stukken met betrekking tot deze synode samen te voegen met de stukken van de synode van Frieschepalen-Siegerswoude (2004-2006).

Smilde, december 2006

Ds A.van Harten-Tip, actuarius

ACTA van de synode van de voortgezette GEREFORMEERDE KERKEN in NEDERLAND Garderen, 8 mei 2004

1. Opening.

Namens de samenroepende kerk van Garderen opent Ds K.J.Bijleveld de bijeenkomst. Hij heet alle aanwezigen, waaronder diverse belangstellenden, hartelijk welkom en memoreert het bijzondere karakter van deze vergadering.

Hierna leest hij 1 Petrus 2:1-10, afgewisseld met het zingen van Gezang 463: 1 en 5; Psalm 89: 1; Gezang 321: 1 en 2; Gezang 453: 3 en Gezang 242: 3 en 1.

Broederliefde en heiligheid moeten worden toegepast. Petrus begint met een vermaning, die wij niet moeten betrekken op anderen, maar op onszelf. Verootmoediging past ons. Werkt alles waarmee wij bezig zijn ten goede aan onze relatie met Jezus Christus? Wij moeten opnieuw gaan proeven dat de HERE goedertieren is en dat kan bij voorbeeld door gezamenlijk het geloof der vaders uit te zingen. Wij moeten steeds weer terug naar de rots, de hoeksteen: het verzoenend sterven van Jezus Christus, het offer door God aanvaard met Pasen. Ook moeten we zelf als levende stenen werkzaam zijn en onze gaven ten dienste van Hem stellen. Petrus schreef aan verstrooide gelovigen in een onzekere situatie. Hun vragen leken op de onze. Dan geldt: ga terug naar de basis; wat Christus voor ons bewerkte mag ons eigen zijn. Wie bouwt op dit goede fundament zal niet beschaamd uitkomen. De kleine groep gelovigen in de 'rimboe' krijgt deze brief namens Jezus Christus: zij zijn een uitverkoren geslacht, een volk Gode ten eigendom. Zij en wij mogen de grote daden Gods verkondigen. Geroepen tot Zijn wonderbaar licht mogen wij verlichte, blijde, mensen zijn, die met Jezus in het licht wandelen.

Na deze overdenking gaat Ds Bijleveld voor in een gebed van verootmoediging, dankzegging en voorbede voor de PKN en de bezwaarde kerken daarin en daar buiten. Ds Bijleveld vermeldt dat dit een openbare vergadering is, die mogelijk in comité zal gaan. Alleen de officiële afgevaardigden hebben spreek- en stemrecht. Eventueel kan aan een deskundige, te weten Ds C.B.Elsinga te Den Ham, om advies worden gevraagd. Alle kerken die met de bezinningsgroep van gereformeerde kerken in contact zijn geweest hebben een afsluitende brief van deze groep ontvangen. Diverse kerken hebben aangegeven contact met de vGKN te willen onderhouden. Enkele predikanten hebben aangeboden de vGKN bij te staan met raad en daad. Broeders van Urk melden dat er een plan is om een wijkgemeente voor de bezwaarde gemeenteleden in te stellen die verbonden blijft met de kerk van Urk; aangezien de betreffende kerkenraad nog niet is geïnstalleerd kan er op deze bijeenkomst nog geen ambtelijke afvaardiging zijn. Mevr.Drs M.Sytsma-van Oeveren, houdster van landelijk preekconsent, is één van de aanwezigen; zij biedt de kerken haar diensten aan.

2. Benoeming van de aanwezige kerken en afgevaardigden.

Ds Bijleveld stel voor een kennismakingsronde te houden van de afgevaardigden en hun kerken.

- Van de kerk van HARKEMA zijn aanwezig:
Ds T.E.Heslinga, Br A.de Boer (ouderling) en Zr S.van Dellen-van der Werf (ouderling, i.p.v. een diaken).
- Van de kerk van FRIESCHEPALEN zijn aanwezig:
Ds J.J.Douma-van der Molen, Br F.Elsinga (ouderling) en Br A.de Vries (diaken).
- Van de kerk van NOORDWOLDE (Frl) zijn aanwezig:
Br A.Nieuwland (ouderling), Br B.Postma (ouderling) en Br A.de Jong (diaken).
- Van de kerk van HAARLEM-CENTRUM zijn aanwezig:
Br B.Leeuwerke (ouderling) en Br N.Zuidam (ouderling).
- Van de kerk van BOORNBERGUM zijn aanwezig:
Br J.Rienstra (ouderling), Br J.Barkmeijer (ouderling) en Br O.van der Wijk (diaken).
- Van de kerk van ZANDVOORT zijn aanwezig:
Br P.Hoogvorst (ouderling) en Br T.J.Huberts (ouderling).

- Van de kerk van DEN BOMMEL zijn aanwezig:
Br L.Rask (ouderling) en Br J.Bakelaar (ouderling).
- Van de kerk van GARDEREN zijn aanwezig:
Ds K.J.Bijleveld, Br L.Versteeg (ouderling, secundus) en Zr C.Wentzel-Gulliker (diaken);
Br Bakker, de primus ouderling-afgevaardigde van Garderen is verhinderd.

3. Constituering van de vergadering.

Er wordt vastgesteld dat er sprake is van een wettige vergadering.

4. Verklaring waarin de kerken verwoorden waarom zij de gereformeerde kerken in Nederland voortzetten.

Ter vergadering wordt een conceptverklaring voorgelezen en uitgedeeld. De afgevaardigden zullen deze verklaring doornemen en er op een later tijdstip in de vergadering op reageren. Er wordt gevraagd of het gebruik van de naam '(voortgezette) gereformeerde kerken' problemen kan opleveren. Eén van de bezwaren in de appèlprocedure was, dat de PKN geen wettige opvolger van de GKN is, in verband met de onvrijwillige opheffing van de zelfstandigheid van de plaatselijke kerken. Mogelijk zal de PKN bezwaar aantekenen tegen het gebruik van de naam, maar in ieder geval voorlopig wordt eraan vastgehouden.

5. Opgave voor de rondvraag.

6. Verkiezing van het moderamen.

Besloten wordt tot een verkiezing in twee rondes; over de personen met de meeste stemmen in de eerste ronde wordt een nieuwe stemming gehouden. Voor de duidelijkheid wordt opgemerkt dat alleen afgevaardigden verkozen kunnen worden. Dat houdt in dat Br Bakker (die verhinderd maar wel afgevaardigd is) wel zou kunnen worden verkozen, maar de predikanten Elsinga en Van Harten-Tip (die geen afgevaardigden zijn) niet. Een telcommissie wordt ingesteld.

- De eerste stemming, voor een praeses, levert 17 stemmen voor Ds Bijleveld en vier voor Ds Heslinga op. Hier is geen tweede ronde nodig. Ds K.J.Bijleveld aanvaardt de benoeming als praeses van deze synode.
- De tweede stemming, voor een scriba, geeft 19 stemmen voor Br Bakker en twee voor Ds Douma-van der Molen. Ook deze keer is geen tweede ronde nodig. De vergadering gaat ervan uit dat Br G.H.Bakker deze benoeming aanvaardt.
- De derde stemming is voor een assessor. Tien stemmen voor Ds Heslinga, zes voor Ds Douma-van der Molen en vijf voor Ds van Harten-Tip. De laatste stemmen zijn echter ongeldig; daarom is een herstemming nodig, waarbij Ds Heslinga 16 stemmen krijgt en Ds Douma-van der Molen vijf. Ds T.E.Heslinga aanvaardt de benoeming.
- Aangezien de vergadering geen personen weet voor te dragen voor het quaestorschap wordt besloten dat de kerken onder hun belijdende leden zullen zoeken naar een geschikte persoon. De quaestor zal geen deel uitmaken van het moderamen. Voorlopig zal Br G.H.Bakker de financiën nog beheren.
- Als actuarius wordt Ds A.van Harten-Tip te Smilde benoemd. Zij aanvaardt deze benoeming.

Na deze verkiezing neemt, voor zover mogelijk, het moderamen plaats achter de bestuurstafel.

1. Voorlopige aanvaarding kerkorde.

Aangezien de vGKN de gereformeerde kerken willen voortzetten, houden zij zich aan de gereformeerde kerkorde. Hierbij wordt vastgelegd dat dit geschiedt tenzij de bijzondere omstandigheden van de kerken afwijking ervan aannemelijk of noodzakelijk maken. De zelfstandigheid van de plaatselijke kerken wordt nogmaals benadrukt.

Er wordt een commissie ingesteld voor herziening van de kerkorde, bestaande uit Ds J.J.Douma-van der Molen en Ds A.van Harten-Tip. Zr M.Sytma-van Oeveren uit Kampen en Br B.Postma uit Boijl (GKNoordwolde) worden aan deze commissie toegevoegd. De commissie zal verslag uitbrengen aan het moderamen en met een voorstel komen dat op de volgende synode zal worden besproken.

De praeses spreekt een gebed voor de maaltijd uit, waarna de vergadering wordt geschorst voor de lunch.

De praeses heropent de vergadering en laat Gezang 44: 1 en 2 zingen.

Hierna wordt de verklaring van de kerken (agendapunt 4) in bespreking gegeven. Voor de duidelijkheid worden enkele wijzigingen doorgevoerd. Er is enige discussie over 'de intentie toe te werken naar herstel van de kerkelijke eenheid' met de PKN. De gewijzigde verklaring wordt in stemming gegeven en met grote meerderheid van stemmen aanvaard en aldus vastgesteld. De kerken ontvangen zo spoedig mogelijk deze verklaring.

8. Overleg over de contacten met andere kerken/kerkverbanden.

8.1. De PKN.

8.1.1.Overeenkomstig de verklaring wordt gestreefd naar handhaving van de band met (gemeenten van) de PKN. Dit vanwege de bestaande contacten en de gezamenlijke geschiedenis.

8.1.2.Het is wat de synode van Garderen betreft mogelijk, dat predikanten van de PKN voorgaan in de gereformeerde kerken, die behoren tot de vGKN.

8.1.3.Wat de synode van Garderen betreft kan bestaande samenwerking met gemeenten in de PKN worden voortgezet.

8.2. Andere kerken van gereformeerd belijden.

8.2.1.Overeenkomstig de verklaring wordt gestreefd naar goede betrekkingen met verwante kerken van gereformeerd belijden. Omdat er in het verleden een keer contact is geweest met een deputaat van de NGK worden deze kerken met name genoemd. Ds Heslinga merkt op dat er mogelijk een zusterkerkrelatie met deze kerken zou kunnen ontstaan, met als resultaat bij voorbeeld uitwisseling van predikanten.

8.3. Actie moderamen.

8.3.1.De voormalige stuurgroep van de bezinningsgroep gereformeerde kerken heeft nog een gesprek met Ds Heetderks, voormalig voorzitter van de synode van Leiden, tegoed. De synode spreekt uit te hopen dat dit gesprek zal plaatsvinden. Er wordt voorgesteld dat het moderamen een half jaar zal wachten met verdere besprekingen, om ervaring op te doen met de nieuwe situatie.

8.3.2.Het moderamen legt contact met verwante kerken van gereformeerd belijden om tot een goed contact te komen met kerken van gereformeerd belijden, te beginnen bij de Nederlandse Gereformeerde Kerken, en ter toelichting van het standpunt van de synode van de vGKN.

8.3.3.Het moderamen geeft zich moeite bestaande contacten met het comité tot behoud van de Nederlandse Hervormde Kerk te onderhouden.

8.4. Het voorstel van Br P.Hoogvorst te Zandvoort om het moderamen mandaat te geven om naar bevind van zaken te handelen wordt unaniem aanvaard.

9. 9.Financiën.

9.1. Voorzieningen op het gebied van emeritaat etc. Br G.H.Bakker heeft een en ander geregeld, in samenwerking met afgevaardigden van de bezwaarde hervormden. Via Centraal Beheer is een regeling getroffen. Er komt een Stichting voor predikanten buiten de PKN; deze stichting heeft contact met Centraal Beheer. Hierdoor worden arbeidsongeschiktheid en pensioenen geregeld. Predikanten die alsnog willen meedoen met deze voorziening kunnen zich melden bij Br Bakker. De premie is nog niet precies bekend, maar zal niet veel anders zijn dan de tot nu toe betaalde

premie. Er is een voorlopige voorziening voor twee maanden; per 1 juli wordt alles formeel geregeld.

- 9.2. Er wordt gevraagd naar voorzieningen voor de kosters. Die waren voorheen ook niet via het emeritaatsfonds verzekerd. Zij vallen, voor zover bekend, onder de CAO voor kosters.
- 9.3. Wanneer er voor de periode na 1 mei emeritaatsafdrachten zijn gedaan aan de Stichting Emeritaatsfonds van de GKN kan de betreffende kerk dat bedrag terugvorderen. Br N.Zuidam van Haarlem-Centrum wijst erop, dat overheveling van opgebouwde rechten naar de nieuwe voorziening mogelijk is, maar vermoedelijk wel enige tijd gaat kosten. Br G.H.Bakker zal hierover zo spoedig mogelijk bericht sturen aan de kerken.
- 9.4. Afdracht/quota. Per 1 mei 2004 is het niet nodig afdrachten te doen aan de PKN. Aangezien de vGKN, in bescheiden mate, kosten maken wordt het voorstel gedaan voor een afdracht voor dit jaar van 4 euro per ziel. Dit bedrag is bedoeld voor de maanden mei t/m december. Hieruit zullen reiskosten van het moderamen, vergaderkosten, de site, een notaris en dergelijke worden betaald. Br J.Rienstra van Boornbergum vindt dit een wel zeer bescheiden bedrag. De afgevaardigden gaan accoord met 4 euro per ziel.
- 9.5. Collecterooster. De kerken zijn vrij in het bepalen van de doelen van hun collectes. Besloten wordt dat de collectes die voorheen voor Algemeen Kerkelijke Arbeid werden gehouden nu zullen worden afgedragen aan een op te richten fonds 'onderling dienstbetoon'. Het moderamen zal hiervoor met een uitgewerkt voorstel komen.

10. Leden die in hun woonplaats geen 'geestelijk thuis' hebben.

De kerken zullen zich bekend maken via de media, zodat leden zich bij hen kunnen aansluiten. Wanneer het een grotere groep leden uit een bepaalde plaats betreft kan een nieuwe kerk geïnstitueerd worden. Het is niet eenvoudig om leden die ver van de kerk wonen intensief pastoraal te begeleiden. Daarom kan deze leden worden geadviseerd, gastlid te worden van een verwante reformatorische kerk. Ds T.E.Heslinga memoreert zijn ervaring met kerk-zijn in Brazilië, waar veel grotere afstanden moesten worden overbrugd. Kerkdiensten werden dan bij voorbeeld via bandopnamens mee-beleefd. Op de site van de vGKN (www.voortzettinggkn.nl) zullen de adressen van de kerken worden gepubliceerd. Indien een kerk een eigen website heeft kan die worden 'gelinkt'. De webmaster, Br F.A.J.Douma te Frieschepalen, bevestigt dat dit mogelijk is en zal dit realiseren.

Br B.Postma van Noordwolde brengt onder de aandacht dat het goed is om gemeenteleden die juist wel lid van de PKN willen worden erop te wijzen dat zij zich dan bij een andere gemeente moeten laten inschrijven.

11. Consulentschappen.

Consulenten dienen kerkenraden van vacante kerken van advies. Kerken die een consulent nodig hebben nemen contact op met het moderamen. Ds K.J.Bijleveld deelt mee dat de emeritus-predikant van Garderen, Ds D.Braam, ook bereid is zijn diensten te verlenen.

12. Kerkvisitatoren.

De kerken hebben een roerige periode achter de rug. Het is belangrijk dat er verwante visitatoren zijn die de kerken bezoeken. Ook voor gemeenteleden is er de mogelijkheid met de visitatoren te spreken. Er wordt besloten dat deze visitatie op korte termijn zal plaatsvinden: dit jaar zullen alle kerken bezocht worden. Benoemd worden als kerkvisitatoren:

Ds T.E.Heslinga, voor de classis Noord; de kerk van Boornbergum nog zal een ouderling als kerkvisitator benoemen.

Ds K.J.Bijleveld, voor de classis West/Midden; de kerk van Haarlem-C. zal nog een ouderling als kerkvisitator benoemen.
De kerk van Harkema ontvangt als visitator Ds Bijleveld c.s. en de kerk van Garderen Ds Heslinga c.s.

13. Rondvraag.

- 13.1. De kerk van Boornbergum vraagt, hoeveel kerken nog bezig zijn met de besluitvorming over toetreding tot de PKN. Dit is niet bekend.
- 13.2. De kerk van Noordwolde deelt mee dat de Commissie van bijzondere zorg van de PKN na 1 mei ook met kerken die niet tot de PKN behoren wil praten. Er is echter geen verplichting om deze commissie te ontvangen. Voor de rust in de gemeente is het ook beter dit niet te doen.
- 13.3. De kerk van Frieschepalen vraagt of mutaties aan Br G.H. Bakker moeten worden doorgegeven. Dit is niet het geval. De actuaire verzorgt dergelijke zaken.
- 13.4. Br B. Postma van Noordwolde dankt namens allen de stuurgroep van de bezinningsgroep voor het vele werk dat is gedaan en de gegeven leiding. Applaus van de aanwezigen onderstreept dit dankwoord.

14. De volgende synodevergadering

wordt vastgesteld op D.V. zaterdag 2 oktober 2004 te Boornbergum. Om te voorkomen dat er onnodig geld wordt rondgepompt wordt besloten dat de kerken bij toerbeurt volgens alfabetische volgorde de synode ontvangen. De kosten van de betreffende vergadering worden door de ontvangende kerk gedragen. Dit vergroot ook de betrokkenheid van de kerken en gemeenteleden bij het landelijke gebeuren.

15. Sluiting

van de vergadering. De praeses laat Psalm 84: 1 en 6 zingen. De assessor gaat voor in gebed.
De praeses sluit de vergadering en wenst een ieder een goede zondag en wel thuis.

ACTA van de synode van de voortgezette GEREFORMEERDE KERKEN in NEDERLAND Frieschepalen-Siegerswoude (2004-2006)

Zitting van de synode op 2 oktober 2004 te Frieschepalen

1. Opening.

Namens de samenroepende kerk van Frieschepalen opent Ds J.J.Douma-van der Molen de vergadering met het lezen van Psalm 121, een Psalm waarin vragen, moeiten en diep geloofsvertrouwen naar voren komen. De reiziger ziet vergezichten en gevaren en vraagt: 'Wie helpt mij?' Dat is de HERE, Hij Die er is en altijd zal zijn.

De Bijbel ontkent niet dat er moeiten en gevaren zijn, maar getuigt van Gods aanwezigheid. Zijn aanwezigheid geeft troost maar betekent ook dat wij Zijn raad vragen en Hém volgen in plaats van te doen wat ons goeddunkt. In deze afhankelijkheid leven wij en zijn wij Kerk.

Ds Douma-van der Molen gaat voor in gebed; hierna wordt Psalm 121: 1, 2 en 4 gezongen.

De voorzitter van de kerk van Frieschepalen, Br F.Elsinga, heet ieder welkom, ook de gasten en de pers.

2. Constituering van de vergadering.

Br Elsinga constateert, na de credentiebrieven en de presentielijst te hebben gelezen, dat het quorum aanwezig is, zodat er sprake is van een wettige vergadering die uit voldoende afgevaardigden van de kerken bestaat om middels stemming wettige besluiten te nemen. Helaas kon de kerk van Haarlem-Centrum niet aanwezig zijn; er waren geen ambtsdragers beschikbaar om op deze dag de synodevergadering te bezoeken.

Aanwezig zijn:

- van de kerk van Boornbergum-Kortehemmen:
Br J.Barkmeijer (ouderling), Br P.Beimers (ouderling) en Br I.Boersma (ouderling, i.p.v. een diaken);
- van de kerk van Den Bommel: Br L.Ras (ouderling) en br J.Bakelaar (ouderling);
- van de kerk van Frieschepalen:
Ds.J.J.Douma-van der Molen (predikant), Br.F.Elsinga (ouderling) en Br.A.de Vries (diaken);
- van de kerk van Garderen:
Ds K.J.Bijleveld (predikant), Br G.H.Bakker (ouderling) en Br J.Heimensen (diaken);
- Van de kerk van Harkema:
Ds T.E.Heslinga (predikant), Br A.de Boer (ouderling) en Zr W.van der Veen-de Jong (diaken);
- van de kerk van Noordwolde: Br A.Nieuwland (ouderling), Br B.Postma (ouderling) en Br A.de Jong (diaken).

Er zijn foto's gemaakt tijdens de vorige synodevergadering; hiervan zijn nabestellingen te doen.

3. Instructies uit de kerken.

- De kerk van Frieschepalen vraagt om standpuntbepaling inzake de nieuwe bijbelvertaling en om een rapport waarin concrete invulling van het kerkelijk leven wordt gegeven, zodat de kerken in principiële zaken als trouwen, dopen en avondmaal vieren één koers varen.
- De kerk van Den Bommel stelt voor een gezamenlijk zendingsproject in de Himalaya op te zetten.

4. Verkiezing moderamen: vaststelling zittingsduur.

Tijdens de vorige synodevergadering is niet gesproken over een zittingsduur van het moderamen. Daarom moet voor deze synode officieel opnieuw een moderamen verkozen worden. De kerken besluiten het op 8 mei 2004 verkozen moderamen te verzoeken opnieuw deze taak te vervullen, nu voor een periode van twee jaar. Dit betekent dat de huidige synode meerdere zittingen kan kennen, naar gelang de behoefte van de kerken.

Br F.Elsinga vraagt Ds Bijleveld, Br Bakker en Ds Heslinga of zij bereid zijn deze taak op zich te nemen. Zij aanvaardden hun benoeming. Ds Bijleveld dankt de afgevaardigden voor het opnieuw in hen gestelde vertrouwen en Br Elsinga en Ds Douma-van der Molen voor het leiden van het eerste deel van de vergadering.

5. Verkiezing quaestor.

Vanuit de kerken is geen quaestor voorgedragen. Wel meldde de kerk van Haarlem dat Br en/of Zr Sytsma-van Oeveren te Kampen zeker geschikt voor en waarschijnlijk bereid tot het vervullen van diverse functies binnen de kerken zijn. Besloten wordt dat deze broeder en zuster t.z.t. voor andere functies benaderd zullen worden en dat Br G.H. Bakker het werk dat hij als interim-quaestor aan het opzetten is afmaakt.

6. Vaststelling agenda.

- Br de Boer van Harkema vraagt zich af of de bemoeienis van de Commissie van Bijzondere Zorg van de PKN, die zich volgens de pers ook uitstrekt tot twee kerken van de vGKN, ook op de agenda moet komen. Dit zal alleen gebeuren wanneer de bedoelde kerken daar behoefte aan hebben, hetgeen niet het geval blijkt te zijn.
- De instructies (punt 11) zullen worden behandeld als punt 10, de presentatie van het logo (punt 14) als punt 12.

7. Vaststelling van de notulen van de vergadering van 8 mei 2004 te Garderen.

Door een mail-fout heeft de kerk van Frieschepalen deze notulen niet ontvangen; om dergelijke problemen te voorkomen is besloten officiële stukken per post te verzenden. De afgevaardigden van Frieschepalen ontvangen alsnog de notulen. De vaststelling vindt na lezing en enkele kleine wijzigingen plaats.

8. Naar aanleiding van de notulen.

- Br G.H.Bakker rapporteert over het gesprek dat hij heeft gehad met het PKN-moderamen. Inhoudelijk is er niet veel uitgekomen, maar het was een plezierig en open gesprek. Er is een opening voor verder gesprek. PKN-predikanten mogen wat hun moderamen betreft in vGKN-kerken preken, maar voor de omgekeerde situatie geeft de PKN-kerkorde geen ruimte. Daarom heeft Br Bakker een brief gestuurd met de vraag, deze ruimte te scheppen; deze brief is nog in behandeling. Ook heeft hij in deze brief gevraagd wat de rol van de Cie. Bijzondere Zorg voor de vGKN is. Volgens de voorzitter van deze commissie hebben zij geen bemoeienis met deze kerken, maar eventueel wel met leden die lid van de PKN willen worden.
Br B.Postma van Noordwolde vraagt naar aanleiding hiervan, hoe de situatie m.b.t. de kerk van Zandvoort is. Deze kerk heeft nog steeds niet officieel aangegeven niet meer tot de vGKN te willen behoren; toch beschouwen zij zich als behorend tot de PKN en is gezegd dat hun afgevaardigden handelden zonder dat kerkenraad en gemeente op de hoogte waren.
- Ds A.van Harten-Tip doet verslag van het gesprek met het Dagelijks Bestuur van het Confessioneel Gereformeerd Beraad. Ook dit was een goed gesprek. Er zijn door de vGKN keuzes gemaakt die het CGB niet steunt. Toch wil het CGB de band aanhouden en het dagelijks bestuur wil voorstellen dat in elk van hun werkgroepen een vertegenwoordiger van de vGKN benoemd wordt. Door de omvang van de vGKN zal dat vermoedelijk niet lukken. Ook is een uitnodiging ontvangen om op de jaarlijkse

appèldag van het CGB vertegenwoordigd te zijn; Br Bakker hoopt daar aanwezig te zijn. Br A.de Boer van Harkema informeert of het bestuur van het CGB voor deze synodevergadering is uitgenodigd. Dat is niet het geval; uiteraard zijn zij welkom, maar aangezien het CGB heeft besloten binnen de PKN te werken is een officiële uitnodiging nog niet voor de hand liggend.

- Ds K.J.Bijleveld rapporteert over het gesprek dat hij, samen met Br A.J.van Harten uit Smilde, had met de predikanten Smouter en De Groot van de Nederlands Gereformeerde Kerk. Het was een prettig gesprek. Uitgesproken werd, dat wij 'vrienden' zijn. Voor een zusterkerkrelatie wordt het echter nodig geacht dat de vGKN uitspreken toe te willen leven naar een 'huwelijk' met de NGK. De NGK wil dat wel. De vGKN moet niet 'op de been worden gehouden' door een relatie met de NGK. Inhoudelijk en praktisch bleken de verschillen niet zo groot te zijn. Maar de wil tot een 'huwelijk' is een zaak van de kerken.

De toelating van vrouwelijke predikanten is binnen de NGK in discussie. Uitwisseling van predikanten voor de eredienst is op dit moment niet toegestaan, hoewel daar in de praktijk niet altijd de hand aan wordt gehouden.

9. Verdere zaken naar aanleiding van de notulen.

De relaties van de kerken met hun voormalige classes zijn divers: Den Bommel doet nog volledig mee, Garderen doet mee zonder stemrecht, terwijl de Friese kerken geen officiële contacten meer hebben.

10. Instructies uit de kerken.

- De nieuwe bijbelvertaling. De kerk van Noordwolde heeft besloten geen presentatie van de NBV te laten houden, maar na verschijning één exemplaar aan te schaffen, dat te laten rouleren onder de kerkenraadsleden en de bevindingen te bespreken; voorlopig wordt de vertaling van 1951 aangehouden. De kerk van Den Bommel is van mening dat het te vroeg is voor een oordeel. Ds Bijleveld stelt voor, een kleine commissie te benoemen die de kerken kan adviseren; uiteindelijk moeten de kerkenraden zelf besluiten. Ds Douma-van der Molen, Br G.J.Heinen te Rouveen en Ds van Harten-Tip worden benoemd in deze commissie, die een advies voor de volgende synodezitting zal maken. Zo mogelijk wordt dit advies voor deze bijeenkomst aan de kerken gezonden. Het is in de vrijheid van de kerken wel of geen gebruik van de nieuwe bijbelvertaling te maken.
- Rapport kerkelijk leven. Achtergrond van deze instructie is het verlangen naar kerkelijke eenheid, in plaats van pluraliteit. Besloten wordt dat het moderamen een vragenlijst zal opstellen om te inventariseren wat de standpunten en gewoontes ten aanzien van de bedoelde onderwerpen zijn. Naar aanleiding van de antwoorden wordt bepaald waarin de kerken in praktijk overeenstemmen en waarover doorgesproken zal worden.
- Gezamenlijk zendingsproject. Br L.Ras vertelt over het werk dat Ds A.Krol, onder andere werkzaam voor Agapè, al 20 jaar in de Himalaya doet. In 15 jaar is het aantal gelovigen daar 38 maal groter geworden. Er zijn vele (zeer) kleine kerkjes, die met onderdrukking te maken hebben. Het is ook financieel aantrekkelijk om dit werk te steunen, omdat er zeer veel gedaan kan worden voor zeer weinig geld. De kerken zullen van de actarius nadere informatie ontvangen. Gevraagd wordt of zij het willen melden wanneer zij aan dit project gaan meedoen. Besloten wordt dat, wanneer de kerken geen bezwaar maken, de zending in de Himalaya op het collecterooster wordt geplaatst. Eventuele andere ideeën van Zendingscommissies kunnen uiteraard ook gehonoreerd worden.

11. Financiële zaken.

- Br G.H.Bakker, de interim-quaestor, stelt voor voor 2005 een quotum van 6 euro per ziel te vragen. Omdat de kerken gewend waren mee te doen aan de acties voor het

Werelddiaconaat stelt hij een diaconaal quotum van 1 euro per ziel voor, te besteden aan een gezamenlijk vast te stellen doel.

- Met betrekking tot de collectes is zijn voorstel, dat de kerken het meeste zelf en sommige doelen gezamenlijk doen. Uitgaande van drie collectes per dienst komt men op ongeveer 185 collectes per jaar (bij twee collectes per dienst: 120). Hiervan zouden 155 (of 100) per jaar voor intern werk of eigen doelen kunnen zijn, 5 (of 2 à 3) voor onderling dienstbetoon en 25 (of 18) voor gezamenlijke doelen, zoals zending en werelddiaconaat. Voorstellen voor gezamenlijke doelen kunnen de kerken doorgeven aan de scriba, Br Bakker, die voor 1 december 2004 het collecterooster zal samenstellen en naar de kerken zenden.
- De predikantstraktementen zijn in 2004 conform de traktementen binnen de PKN. Voorstel is, de gebruikte tabellen voort te zetten, gecorrigeerd zoals bij trendvolgers, en er voor te zorgen dat de predikanten niet minder ontvangen dan hun PKN-collega's, om de 'overstap' vanuit de PKN niet te bemoeilijken.
- Aanvullend stelt Br Bakker voor een solidariteitskas op te richten, voor het geval een kerk in de problemen komt in verband met de betaling van haar predikant, en een fonds voor eventuele wachtgeldregelingen. Bijdrage voor deze fondsen zou 1 euro respectievelijk 2 euro per ziel per jaar kunnen zijn. Overschotten kunnen in deze fondsen worden gestort, om een reserve op te bouwen.
- Ds Bijleveld vraagt de kerken die een predikant in dienst hebben de gegevens betreffende aantal dienstjaren en aantal zielen door te geven aan de quaestor, die de af te dragen bedragen berekent en die doorgeeft aan de commissies van beheer. Besloten wordt als peildatum voor het zielental 1 januari aan te houden.
- Bij benoeming van een kerkelijk werker zullen voor de financiën de lijnen van de PKN gevolgd worden.
- Omdat de kerken nog niet over alle voorgaande cijfers beschikken kan er nog geen besluit over de voorstellen worden genomen. Besloten wordt dat Br Bakker de kerken een overzicht stuurt, waarna dit wordt besproken met de commissies van beheer. Wanneer een kerk bezwaar heeft tegen het voorstel wordt dit gemeld; de kerken worden dan samengeroepen om het voorlopige besluit te herzien. Wanneer er geen bezwaren worden ingediend treedt het voorstel per 1 januari 2005 in werking.
- Voor de pensioenregeling voor de predikanten is een stichting opgericht, samen met de Hersteld Hervormde Kerk. Het bestuur van deze stichting bestaat uit vier leden, waarvan één gereformeerd; voorlopig is dit Br Bakker, die zichzelf graag ziet opgevolgd. De resultaten voor de predikanten zijn gelijk aan die van het gereformeerde emeritaatsfonds, maar de kosten voor de kerken zullen ongeveer 50% lager zijn.
- Er is nog 880,50 euro in kas, en er zijn nog veel quota tegoed. Er is en wordt zo zuinig mogelijk gewerkt.

Ds Bijleveld dankt Br Bakker voor het heldere verhaal.

De gereformeerde kerk van Drachtstercompagnie, waarvan vertegenwoordigers als gast aanwezig zijn, vraagt om een overzicht van de pensioenregeling; de quaestor zal dit toezenden.

Overdracht van de opbouw van de predikantspensioenen vanuit het gereformeerde emeritaatsfonds is mogelijk en lijkt het meest gunstig; eind 2004 zal Br Bakker de predikanten een advies toezenden.

12. Benoeming deputaten voor de examens.

Enkele predikanten uit de PKN hebben aangegeven predikant binnen de vGKN te willen worden. Een kandidaat uit Kampen hoopt beroepbaar gesteld te worden binnen de vGKN. Ook is er preekconsent aangevraagd, door Zr Sytsma-van Oeveren te Kampen en door de vGKNoordwolde voor Br G.J.Heinen te Rouveen. Aangezien Zr Sytsma-van Oeveren landelijk preekconsent binnen de PKN heeft wordt besloten dit consent over te nemen op het moment dat zij officieel lid wordt van één van de kerken van de vGKN.

De kerken hebben als deputaten voorgedragen: Ds J.J.Douma-van der Molen van Frieschepalen, Br D.Dam van Harkema en Br L.Mulder van Noordwolde. De kerk van Boornbergum-Kortehemmen hoopt in haar vergadering van 5 oktober 2004 een deputaat aan te wijzen. Omdat het goed is wanneer er nog een predikant in dit deputaatschap zitting neemt wordt tevens Ds A.van Harten-Tip benoemd. Binnen afzienbare tijd zullen de kerken bijeengeroepen worden voor een kerkelijk examen.

13. Benoeming kerkvisitatoren.

Naast de predikanten Heslinga en Bijleveld worden nog enkele ouderling-kerkvisitatoren benoemd.

De kerk van Frieschepalen heeft voorgedragen: Br F.Elsinga; de kerk van Haarlem: Zr A.J.Bakker-Arends. Deze voordrachten worden door de synode overgenomen.

De kerk van Boornbergum-Kortehemmen zal een kerkvisitator voordragen voor het bezoeken van de kerk van Frieschepalen, de kerk van Den Bommel voor het bezoeken van de kerk van Haarlem.

De voorzitter dankt de nieuw-benoemde kerkvisitatoren voor hun bereidheid, dit werk voor de kerk te willen doen en spreekt de wens uit dat de kerkvisitatie goed gaat functioneren.

Voor de maaltijd wordt Gezang 14: 1, 4 en 5 gezongen; de voorzitter gaat voor in gebed. Na de maaltijd wordt Gezang 281: 2,3 en 4 gezongen en spreekt de voorzitter een dankgebed uit.

14. Presentatie van het concept-logo van de vGKN.

Br G.J.Heinen, grafisch vormgever, heeft op verzoek van het (vorige) moderamen een concept-logo voor de vGKN ontworpen. Middels een powerpoint-presentatie laat hij dit aan de afgevaardigden zien. Centraal staat het kruis. Omdat Jezus Christus het Licht der wereld is, licht het kruis op. Het Woord wordt gesymboliseerd door vier druppels, vaandels of adelaarsvleugels. Het getal vier staat voor de vier windstreken. De vlam van de Geest is in beweging. Het voorstel wordt met applaus begroet en aanvaard.

Ds Bijleveld dankt Br Heinen hartelijk voor de presentatie en de vormgeving, die de kern van het kerk-zijn van de vGKN weergeeft. Het logo is digitaal verkrijgbaar voor gebruik door de kerken, inclusief de verklaring, bij Br Heinen.

15. Presentatie concept-kerkorde.

Br B.Postma, samen met Zr Sytsma-van Oeveren en de predikanten Douma-van der Molen en Van Harten-Tip lid van de Commissie Kerkorde, vertelt, eveneens met gebruikmaking van een powerpoint-presentatie, over de totstandkoming van de concept-kerkorde voor de vGKN. Als uitgangspunt werd de gereformeerde kerkorde genomen, waarin echter al veel 'Samen op Weg-elementen' aanwezig waren. Gekozen is voor een herkenbare, gereformeerde, belijdende, duidelijke en korte kerkorde. Er is gekeken naar de kerkordes van de Chr.Geref. Kerk, de Geref.Kerken (vrijg.) en de Nederl.Geref.Kerk, terwijl de Dordtse Kerkorde als basis diende.

De eerste versie werd voorgelegd aan enkele belangstellenden en deskundigen, te weten Cand.E.Terpstra, Ds C.B.Elsinga, Dr B.van Oeveren, Prof.Dr M.te Velde (GKV) en Prof.Dr H.Selderhuis (CGK). Ook hier past een woord van dank voor de inzichten, adviezen en tijd die deze broeders gaven. Br G.J.Heinen verzorgde de uitgave van de concept-kerkorde. De kerken ontvangen elk drie exemplaren; ook is er een 'leeswijzer' gemaakt, om een aanzet voor bespreking binnen de kerken te geven. Tevens zijn de leden van de commissie bereid toelichting te komen geven.

Br Postma biedt het eerste exemplaar van de concept-kerkorde aan aan de voorzitter, Ds Bijleveld. Deze dankt Br Postma voor de presentatie en de commissie voor het verzette werk. Mogelijk vindt men, dat het wel erg snel is om nu al over een kerkorde te praten. In de oecumenische contacten blijkt echter, dat het goed is dat men weet

waarvoor de vGKN staan. De concept-kerkorde kan bij voorbeeld dienen als basis voor besprekingen.

De kerken zullen in de komende tijd over het concept gaan nadenken en hun vragen en commentaar bekend maken. Op een volgende vergadering zal er verder over worden gesproken. Dat zal vermoedelijk een herziene versie van het concept opleveren en uiteindelijk zal er een definitieve kerkorde komen. Voor de goede orde merkt de voorzitter op dat het concept geen rechtsgeldigheid heeft; de 'oude' kerkorde wordt gehanteerd tot de nieuwe aanvaard is. De Commissie Kerkorde zal een voorstel doen voor een bespreek-traject.

16. Voorstel landelijke ambtsdragersconferentie.

De voorzitter verwoordt het verlangen naar nieuw élan binnen de kerken. De afgelopen periode was heftig; nu is het tijd om te investeren in de opbouw van de eigen gemeente. Daarom stelt hij voor, gezamenlijk iets te doen aan gemeenteopbouw en gemeente- en geloofsgroei door hieraan een ambtsdragersconferentie te wijden, met onder andere bijbelstudie. Het is goed voor de opbouw van de eigen gemeente wanneer complete kerkenraden deelnemen aan deze conferentie. Daarom moeten het idee en de datum vroegtijdig gemeld worden. Zr van der Veen-de Jong van Harkema merkt op, dat het moeilijk zal zijn om mensen op zaterdag mee te krijgen. De voorzitter onderkent dit probleem; daarom is het nodig om regelmatig en vroegtijdig het onderwerp ter sprake te brengen en het belang ervan te onderstrepen. Wie het belang ervan inziet, gaat zich ervoor inzetten. Begin oktober 2004 zullen de kerken een uitnodiging ontvangen voor deze conferentie, die D.V. in het voorjaar van 2005 gehouden zal worden. De plaats wordt nader bepaald.

17. Gezamenlijke kerktelefoon.

De actuarius vertelt over de landelijke kerktelefoon die ten behoeve van de Hersteld Hervormde Kerk is opgericht. De verstrekker, Emarjo te Putten, is bereid een dergelijk systeem, waarbij mensen overal uit den lande kunnen afstemmen op een bepaalde kerk, voor de vGKN op te zetten. De kosten voor de gebruikers liggen aanzienlijk lager dan bij de huidige verstrekkers van kerktelefoon, die plaatsgebonden is. De kosten voor de 'uitzending' kerk zijn opgevraagd. Alle kerken zullen de informatie hierover ontvangen.

18. Mededelingen.

- Ds Tsj.Zuidema, emeritus-predikant te Harderwijk, wordt gastlid van de vGKGardenen en wil graag voorgaan in diensten van de vGKN.
- Wanneer de kerken naar buiten toe willen laten zien wat en Wie hen beweegt kunnen zij proberen een evangelisatie-predikant te beroepen. De voorzitter vraagt de kerken, hierover na te denken.
- De SMRA stuurde diverse kerken gegevens om hun ledenbestand te controleren. Dit betekent dat de SILA, in strijd met de privacy-wetgeving, gegevens heeft doorgegeven. Het is het beste om de gegevens van niet-leden terug te sturen naar de SMRA en de andere papieren te houden; deze leden zullen dan uit het SMRA-bestand verwijderd worden.
- Het blijkt dat niet alle (toekomstige) PKN-gemeentes voor 1 mei 2004 bereid waren attestaties af te geven aan leden die zich bij de vGKN wilden voegen. Het PKN-moderamen heeft toegezegd dat hierover geen problemen mogen ontstaan. Daarom zal de scriba hierover contact opnemen met de PKN.

19. Rondvraag.

- Br F.Elsinga, Frieschepalen, vraagt in hoeverre PKN-gemeentes en –predikanten die belangstelling hebben voor de vGKN agenda en notulen kunnen ontvangen. Antwoord is dat dit op hun verzoek kan gebeuren, maar niet op initiatief van de vGKN. Ook vraagt hij of er een lijst van met de vGKN sympatiserende predikanten

opgesteld kan worden. De voorzitter meldt dat een dergelijke lijst niet openbaar moet worden. Eventueel kan de actuarius informatie geven.

- Br B.Postma, Noordwolde, vraagt hoe het gaat met de gemeentes die zich met de vGKN verbonden voelen. Urk heeft tot 1 mei 2005 de tijd gekregen om een standpunt te bepalen. Voorzitter en scriba hebben een gesprek gehad met de aldaar ingestelde commissie, evenals vertegenwoordigers van CGK, GKV, NGK en PKN.
- In Noordwijk en omstreken wordt de mogelijkheid onderzocht om te komen tot een vGKNoordwijk.
- Br G.J.Heinen uit Rouveen stelt voor om de voorlichting naar de pers te structureren. Een PR-commissie zou goed zijn, meent hij. Besloten wordt om rond te zien binnen de vGKN of er een belijdend lid is dat werkzaam is in deze branche of in de journalistiek. Ds Heslinga licht toe dat er voor deze vergadering is besloten een persbericht op te stellen en de pers niet actief uit te nodigen maar ook niet te weren. Besloten wordt om de pers na afloop van de bijeenkomst op de hoogte te brengen middels een persbericht dat naar alle christelijke kranten en het ANP wordt gezonden.
- De actuarius meldt dat de concept-kerkorde voor belangstellenden te verkrijgen is voor 3,95 euro.

Ds Bijleveld vat samen hoe de positie van de vGKN is. Er is een onzekere situatie en teleurstelling dat er maar zeven kerken dezelfde stap namen. Alle kerken oriënteren zich, zowel plaatselijk als in kerkverband. Het risico daarvan is, dat 'de zeven' uit elkaar drijven. Daarom roept hij op om samen rond te kijken en eerst te bepalen 'wie we zijn en wat we willen'. Vanuit die positie kunnen de vGKN pas gesprekspartner zijn voor anderen. Het is nodig om gezamenlijk de gesprekken te voeren en de vragen te delen, zodat niet het idee ontstaat dat de vGKN uit elkaar vallen en elkaar kwijt raken. De beslissingen kunnen het beste ter synode worden genomen. Dan verneemt de ene kerk geen nieuws over stappen van de andere kerk via de pers. De vGKN hebben verantwoordelijkheid naar elkaar toe! Een dergelijke houding is ook goed voor de rust in de plaatselijke gemeente. Voor de predikanten is het ook belangrijk om te weten dat er zeven kerken zijn die gezamenlijk dezelfde koers varen.

20. Vaststelling datum en plaats van de voortzetting van de vergadering.

De vergadering wordt voortgezet op D.V. 16 april 2005 te Noordwolde.

21. Sluiting van de bijeenkomst.

Ds Bijleveld laat Gezang 437 zingen en gaat voor in dankgebed en voorbede. Hij dankt de aanwezigen voor hun bijdrage aan de vergadering en de gasten voor hun belangstelling. Een speciaal woord van dank gaat uit naar de kerk van Frieschepalen en naar de koster voor de ontvangst met onder andere heerlijke soep.

De voorzitter wenst een ieder wel thuis en sluit de bijeenkomst.

Zitting van de synode op 16 april 2005 te Noordwolde

1. Opening.

Namens de kerk van Noordwolde heropent Br A.Nieuwland de vergadering. Hij heet allen van harte welkom, gaat voor in gebed en vraagt de Here God om Zijn Zegen over de vergadering. Hierna leest hij Psalm 33 en laat Gezang 303: 2 en 5 zingen. Het voorzitterschap wordt overgedragen aan Ds.Bijleveld, voorzitter van de synode. Deze spreekt een woord van dank aan de vele vrijwilligers uit de kerk van Noordwolde voor het warme onthaal.

2. Constituering/appèl nominaal.

Tijdens deze voortgezette vergadering dienen enkele kerken een nieuwe credentiebrieven in. Aanwezig zijn:

- van de kerk van Boornbergum-Kortehemmen:
Br I.Boersma (ouderling), Br P.Beimers (ouderling), Br J.Barkmeijer (ouderling);
- van de kerk van Frieschepalen-Siegerswoude:
Br D.J.Hoekstra (ouderling), Zr M.v.d.Wier-Oosterhoff (ouderling), Br A.de Vries (diaken);
- van de kerk van Garderen:
Ds K.J.Bijleveld; Br G.H.Bakker (ouderling), Br P.van Meggelen (ouderling);
- van de kerk van Haarlem-Centrum: Br B.W.te Lintum (ouderling);
- van de kerk van Harkema:
Ds T.E.Heslinga, Br A.de Boer (ouderling), Zr W.v.d.Veen-de Jong (diaken);
- van de kerk van Noordwolde:
Br A.Nieuwland (ouderling), Br B.Postma (ouderling), Br A.de Jong (diaken).

3. Examen Br G.J.Heinen (Rouveen) ter verkrijging van preekconsent binnen de vGKN.

Br L.B.Mulder (Noordwolde), lid van het deputaatschap voor de examens, doet verslag van de gesprekken die de deputaten met Br Heinen hebben gevoerd. Het examen wordt gehouden op verzoek van de kerk van Noordwolde. Br Heinen draagt het slotgedeelte van zijn preekvoorstel n.a.v. Gal.2:(11)15-21 voor. Hierbij valt op dat hij vrij omgaat met de uitgeschreven preek. Deputaten stellen enkele kritische vragen; hierna doen enkele afgevaardigden navraag. Er wordt gesproken over de wijze waarop iemand die preekconsent heeft groet en Zegen uitsprekt. Het is van belang de gereformeerde regel te hanteren dat dit in de 'wij'-vorm gebeurt, als bede, en zonder opheffing der handen. De presentatie van

Br Heinen wordt als plezierig beoordeeld. Wel vraagt men zich af of deze preek de jeugd zal aanspreken. Br Heinen wil deze preek onder de noemer 'leerdienst' rangschikken. Hierna wordt met Br Heinen gesproken over de belijdenis, in het bijzonder de Dordtse Leerregels en de uitverkiezing. Het geloof in Jezus Christus als Verlosser is cruciaal, ook voor Br Heinen.

Deputaten trekken zich hierna terug voor beraad, evenals de afgevaardigden.

Ondertussen zingen de overige aanwezigen enkele geestelijke liederen. Namens deputaten stelt Br Mulder de synode voor, Br Heinen preekconsent te verlenen voor het gehele ressort, voor de duur van twee jaar, en Ds Bijleveld aan te wijzen als mentor. Overweging hierbij is, dat Br Heinen er duidelijk blijk van heeft gegeven open te staan voor kritiek; zijn persoonlijk geloof blijkt; zijn vrije omgang met zijn tekst is prettig, maar ook een valkuil. De synode neemt het advies van deputaten over. Na terugkeer in de kerkzaal brengt Ds Bijleveld het oordeel van de synode, met een gelukwens, aan Br Heinen over. De betreffende acte zal aan Br Heinen worden toegezonden.

4. Vaststelling van de agenda.

De agenda wordt (verder) ongewijzigd vastgesteld.

5. Rondblik: hoe gaat het met de kerken?

- Voor de kerk van Noordwolde meldt Br Nieuwland dat het goed gaat, al kan het altijd beter. Het betreft een kleine enthousiaste gemeente (zoals de afgevaardigden kunnen merken), met 100% inzet. Wel zijn er enkele lege plaatsten. Men vertrouwt op de Here en gaat blij en dankbaar verder op de ingeslagen weg.
- Voor de kerk van Boornbergum-Kortehemmen spreekt Br Boersma. Ook hier gaat het goed. Enkele leden hebben hun lidmaatschap opgezegd, maar er zijn opvallend veel nieuwe gasten en gastleden. Soms lijkt het nog wel of er twee groepen zijn. Het aanstaande vertrek van Ds van Hornsveld naar de PKN Oldebroek heeft hierop geen negatieve invloed. Het beroepingswerk is gestart, de kerkenraad is voltallig.
- Voor de kerk van Haarlem-Centrum bericht scriba Br te Lintum. Vrijwel unaniem is het besluit genomen niet mee te gaan met de PKN. Er wordt veel rust en Zegen ervaren. Deze stadsgemeente is vooral bezig met kerk-zijn in de stad. Ook is een commissie bezig met de vraag hoe en in welk verband men gemeente wil zijn. Op 19-04-05 hoopt men hierover een gemeenteavond te houden; de kerkenraad zal naar aanleiding van deze avond een besluit nemen. Het moderamen van de synode is middels een brief van deze gang van zaken op de hoogte gesteld. Biddend en vertrouwend hoopt deze kerk de juiste weg te vinden en te gaan. Ds Bijleveld breekt een lans voor het gezamenlijk optrekken als vGKN.
- Voor de kerk van Frieschepalen-Siegerswoude spreekt Br Hoekstra. Er zijn enkele mensen weggegaan, maar er zijn ook diverse nieuwe gezichten. Er is rust in gemeente en kerkenraad; het echte werk krijgt meer aandacht. Voor het eerst is de begroting sluitend. Ds Douma-van der Molen gaat met zwangerschapsverlof.
- Voor de kerk van Garderen voert scriba Br van Meggelen het woord. Voor het eerst is er een vacature in de kerkenraad. Maar met vertrouwen en dankbaarheid ziet de kerkenraad de komende jaarvergadering tegemoet. Door de vele vakantiegasten is de kerk zomers altijd zeer vol. Deze kerk is een vluchtheuvel geworden voor broeders en zusters uit de wijde omgeving. De bijgebouwen van de kerk worden ingrijpend verbouwd.
- Voor de kerk van Harkema meldt Br de Boer dat er rust is, en die wil de kerkenraad zoveel mogelijk houden. Op 25 april hoopt men een gemeenteavond te houden, waarvoor de praeses en de scriba van de synode ook zijn uitgenodigd. De kerkenraad zal dan voorstellen door te gaan als lid van de vGKN. Financieel ziet de situatie er beter uit dan in lange tijd. Enkele leden die het oneens waren met de gekozen koers hebben gemeld dat zij het verkeerd hebben gezien; er is vrijwel niemand vertrokken.
- Ds Bijleveld vat samen: de kerken zijn bezig met evaluatie; er is enthousiasme, bevologenheid en dankbaarheid. Sommigen vertrokken, nieuwe leden kwamen. Wij zijn 'gewoon' aan het werk en worden gezegend.
- De kerkvisitatoren hebben diverse kerken bezocht; Br de Haan van Boornbergum en Br F.Elsinga (Frieschepalen) rapporteren. De kerken zijn als confessioneel-evangelisch te typeren; saamhorigheid en rust zijn toegenomen; er is missionaire uitstraling naar de omgeving. Alle begrotingen zijn sluitend.

Als inleiding op de lunch wordt Gezang 14 gezongen en gaat Ds Bijleveld voor in gebed. Na de lunch worden enkele liederen gezongen en volgt een dankgebed van de voorzitter.

6. Vaststelling van de notulen van de synodezitting d.d. 02-10-04.

De notulen van de synodezitting van 2 oktober 2004 worden ongewijzigd vastgesteld en ondertekend.

7. Naar aanleiding van de notulen.

7.1. Het logo wordt definitief door de kerken aanvaard.

- 7.2. Namens de Commissie NBV presenteert Ds van Harten-Tip het rapport. Bij dit rapport is een brochure van de hand van Ds Douma-van der Molen gevoegd, gedrukt door Br Heinen. Deze brochure handelt over de grondvraag: Waarom de Bijbel? Er is bij de commissie waardering voor het vele werk dat verricht is voor de NBV. Het resultaat is goed leesbaar. Toch zijn er kanttekeningen te plaatsen. De commissie heeft ervoor gekozen de NBV niet te vergelijken met de NBG-vertaling, maar te onderzoeken of de vertaling recht doet aan de grondtekst. De conclusies stemmen de commissie niet louter positief. Voorstel is allereerst dat de kerkenraden zelf door bijbelstudie de NBV gaan beproeven. Verder wordt aanbevolen de NBG-vertaling te gebruiken in de eredienst en de NBV wanneer een eenvoudiger verwoording gewenst is. Het voorstel is om hiervoor slechts de uitgave zonder de inleidende gedeeltes, die discutabel zijn, te gebruiken. Andere vertalingen en 'het Boek' zouden niet meer gebruikt moeten worden. Een 'eerste exemplaar' van het rapport wordt aangeboden aan de voorzitter van de synode; alle afgevaardigden en kerkenraden ontvangen een exemplaar, evenals belangstellende aanwezigen. Ds Bijleveld dankt de commissieleden voor het verrichte werk. Br Nieuwland (Noordwolde) wil de aandacht vestigen op de inleidende stukjes, die hij verwerpelijk acht. De commissie heeft zijns inziens te zachtzinnig geoordeeld. De vraag is, of de goede geest hierachter zit. De voorzitter merkt op dat een paar van de medewerkers aan de NBV zichzelf geen christen willen noemen.
- 7.3. De concept-kerkorde is in vrijwel alle kerken in bespreking. Op een volgende zitting zal hierop worden teruggekomen.
- 7.4. Hetzelfde geldt voor de vragenlijst aan de kerken.
- 7.5. Br en Zr Sytsma-van Oeveren uit Kampen zijn door de kerk van Haarlem-Centrum genoemd als geschikt voor velerlei functies. Br B.Postma (Noordwolde) informeert of zij bij voorbeeld zijn gevraagd voor het quaestoraat. Dat is niet het geval; Zr Sytsma, die ter vergadering aanwezig is, licht toe dat zij niet geschikt is voor een financiële functie; haar echtgenoot is om pastorale redenen met de kinderen lid van de NGK in hun woonplaats.
8. Instructies uit de kerken
- 8.1. De vGKNoordwolde vraagt naar de wenselijkheid van een alternatief voor SILA. Het voorstel van het moderamen is, dat de kerken onderling middels het in gereformeerde kerken gebruikelijke systeem van attestaties mutaties doorgeven. Bij vertrek naar een plaats waar geen vGK is moeten de leden zelf aangeven waarheen zij willen gaan. Belijdenisattestaties worden meegegeven, doopattesten verzonden. De 'ontvangende' kerk krijg bericht dat men iemand kan verwelkomen. Br Postma (Noordwolde) meldt nog steeds briefjes van SILA te ontvangen; dit geeft veel onnodig werk. Br Bakker vertelt dat dit komt doordat de SMRA niet heeft doorgekregen welke kerken niet meedingen met de PKN. Nadat Garderen dit rechtstreeks had gemeld stopte de papierstroom. Voor plaatselijke ledenadministratie, eventueel te koppelen tot een landelijk systeem, leveren Hagru en Topsoft materiaal. De scriba zal dit onderzoeken.
- 8.2. Namens de vGKNoordwolde deelt jeugdouderling W Dekker mee dat er vanuit de jeugd is gevraagd of een gezamenlijk weekend tot de mogelijkheden behoort. Dan kan men elkaar leren kennen. Er zijn al ideeën en Noordwolde wil zich hiervoor inzetten. In Garderen blijkt eveneens een dergelijk plan te zijn ontstaan. Besloten wordt dat alle kerken hierbij betrokken worden, en dat de kerk van Noordwolde het voortouw neemt.
- 8.3. Ds Bijleveld vertelt over een jeugddienst, georganiseerd door de jeugd van de kerk van Haarlem-Centrum. Deze groep jongeren hoopt naar Garderen te komen om ook daar deze dienst te houden. Mogelijk is dit een idee voor de andere kerken. Br Boersma van Boornbergum stelt voor dat er contact komt tussen de verschillende jeugdleden. Besloten wordt dat Noordwolde uitnodigt voor overleg, mogelijk ook over andere zaken.

9. Financiën.

- 9.1. De quaestor, Br Bakker, presenteert een financieel overzicht. Hieruit blijkt dat het saldo van de vGKN tussen 8 mei en 31 december 2004 toenam van 530,25 euro naar ruim 12.500 euro. Volgens de begroting voor 2005 zal het saldo nog aanzienlijk groeien. Het voormalig ufp heet in de nieuwe opzet 'predikantenfonds'; in de PKN is de predikantsbijdrage hiervoor vervallen; het voorstel is om dat ook binnen de vGKN te doen, en de tractementen zo te berekenen dat de predikanten tenminste hetzelfde ontvangen als wanneer zij tot de PKN waren toegetreden. Uit een schema van de kosten voor de afzonderlijke kerken, in vergelijking met de kosten die men binnen de PKN zou hebben, blijkt, dat alle kerken behalve de kerk van Harkema er financieel op vooruitgaan. Dit komt door de nieuwe regeling voor de betaling van de predikanten. Om te voorkomen dat de kerk van Harkema onevenredig zware lasten krijgt stelt de quaestor voor dat de andere kerken die een predikant in dienst hebben iets van hun voordeel afstaan ten gunste van Harkema. Wanneer de predikantskosten boven 50.500 euro naar ledental worden omgeslagen over de kerken die ook een predikant hebben gaan alle kerken er financieel gezien flink op vooruit. Het voordeel is, dat het eenvoudiger wordt om een ervaren predikant te beroepen; ook kunnen deze predikanten nog eens naar een andere gemeente gaan. Br van Meggelen (Garderen) wijst erop dat dit systeem alleen werkt wanneer het kerkverband hoofdzakelijk jongere predikanten telt. Aangezien het kerkverband (nu) hoofdzakelijk uit kleine kerken bestaat ligt het in de lijn der verwachting dat de meeste predikanten jong zijn. De quaestor geeft aan dat het mogelijk is, bij gelijk blijvende activiteiten, het quotum voor algemene doeleinden voor het volgende jaar te verlagen. Ook zou er besloten kunnen worden geld te reserveren –en uit te geven- voor steun aan kerken die graag een predikant willen beroepen. De voorzitter dankt de quaestor voor al het werk dat hij hiervoor verzet heeft. Hij heeft een ingewikkeld rekenmodel vervangen door een zeer eenvoudig model. De afgevaardigden gaan akkoord met de voorstellen van de quaestor.
- 9.2. Er is nog geen kandidaat voor het quaestoraat gevonden. Met applaus gaan de afgevaardigden akkoord met het voorstel om Br Bakker te vragen door te gaan met dit werk. Br Bakker aanvaardt deze verlengde benoeming.
- 9.3. De afgevaardigden besluiten een bestuur voor het fonds onderling dienstbetoon te benoemen wanneer er een beroep op dit fonds wordt gedaan.
- 9.4. Er wordt enige informatie uitgedeeld over voorgestelde gezamenlijke collectiedoelen ('projecten'). Het rooster waarop deze doelen worden ingevuld gaat in per 1 januari 2006.

10. Oecumene.

- 10.1.PKN. Het afgeven van 'attestaties' vanuit de PKN gaat moeizaam; dat is niet vreemd, omdat de PKN geen attestaties kent, maar hoogstens doop- of belijdenisbewijzen afgeeft; dit kan een kwestie van jaren zijn. In Garderen zijn formulieren voor gastleden, waarop dezen zelf hun gegevens invullen. Wanneer iemand vanuit een ander kerkgenootschap lid wil worden wordt bij een probleem met de attestatie dit formulier ingevuld, maar dan zonder de term 'gast'lid. Een dergelijk formulier zal door Br Bakker aan Br Boersma van Boornbergum worden toegezonden. Het verschil tussen een gewoon lid en een gastlid is het stemrecht, dat een gastlid niet heeft.
- 10.2.De scriba heeft informatie ingewonnen over het Contact Orgaan voor de Gereformeerde Gezindte (COGG). Binnen dit verband ontmoeten diverse kerken en organisaties van gereformeerde signatuur elkaar. Besloten wordt dat de scriba informeert of de vGKN kunnen gaan participeren in het COGG en of de vGKN binnen dit contactorgaan passen.
- 10.3.De actarius heeft informatie ingewonnen over Zendtijd voor de Kerken (ZvK). Alle kerken hebben wettelijk recht op zendtijd. Diverse orthodoxe en evangelische kerken en gemeenten hebben zich hiervoor verenigd in ZvK. Het bestuur van ZvK beslist

over toelating van andere kerkgenootschappen. Toetreding is een mogelijkheid om mee te werken aan de verspreiding van het Evangelie van Jezus Christus. Besloten wordt dat toelating gevraagd zal worden.

11. De landelijke ambtsdragersconferentie, te houden op D.V. 21 mei 2005 te Rouveen.

Alle ambtsdragers worden hartelijk uitgenodigd voor deze conferentie, die zal gaan over gemeenteopbouw. Ook belangstellende gemeenteleden zijn van harte welkom.

Br G.J.Heinen heeft zijn kerkgebouw hiervoor ter beschikking gesteld. Ook ambtsdragers uit verwante gemeenten zijn welkom.

12. Mededelingen.

12.1. De kerken zullen, voor zover dit nog niet is gebeurd, de meest actuele informatie op zeer korte termijn aan de actuaire zenden. Aan Br Heinen wordt gevraagd hiervan een jaarboekje te maken, dat voor de zomervakantie uitkomt.

12.2. Ook stelt het moderamen voor om medio juni 2005 een kerkblad uit te brengen, dat mogelijk een periodiek kan worden. Alle informatie hiervoor moet uiterlijk in de eerste week van juni binnen zijn bij de scriba. Gedacht wordt aan: de predikbeurten voor de zomermaanden, activiteiten in deze maanden, start-activiteiten, informatie over de gemeentes, verslag van de ambtsdragersconferentie, kortom alles waardoor de leden van de kerken ook de andere kerken beter leren kennen. Ook zullen in de vakantieperiode mogelijk gemeenteleden één van de andere kerken van het kerkverband willen bezoeken. Op deze wijze kunnen alle gemeenteleden iets ervaren van de gemeenschap der heiligen die op de synodevergaderingen zo duidelijk ervaren wordt. De afgevaardigden stemmen in met dit voorstel. Het moderamen zal het initiatief nemen en eventuele medewerkers benaderen. De kerken zenden in de komende periode ter voorbereiding hun kerkbladen aan de scriba.

13. Rondvraag.

- Br B.Postma (Noordwolde) vraagt of er iets bekend is over de broeders en zusters te Noordwijk; zij waren verwacht. Helaas is niets nieuws bekend.
- Br I.Boersma (Boornbergum-Kortehemmen) deelt mee dat de vacante tijd medio juni 2005 aanbreekt; er is dus een consulent nodig. De voorzitter laat weten dat ook enkele predikanten uit de PKN hulp hebben toegezegd; de kerk van Boornbergum-Kortehemmen kan aan het moderamen een voorstel doen, daarna wordt een consulent toegewezen. De actuaire wijst op de ontslagprocedure; de kerk dient een acte van ontslag op te stellen en te ondertekenen. Daarna wordt aan de classis (i.c. de synode) een verzoek gedaan om het ontslag te approberen. Als synode contracta voor deze gelegenheid worden de kerken van Harkema en Frieschepalen aangewezen. Aan deze kerken zal het verzoek om approbatie worden gericht; de actuaire zorgt dat de kerkenraad van Boornbergum-Kortehemmen en de assessor, als predikant van de kerk van Harkema, de benodigde acta ontvangen.
- Op een vraag naar het contact met andere kerkverbanden, onder ander met het oog op een mogelijke fusie, vertelt de voorzitter kort over het gesprek met de NGK. Wanneer een kerkenraad zou willen dat er aansluiting gezocht wordt bij een ander kerkverband kan per instructie aan de synode worden gevraagd toe te werken naar een dergelijke aansluiting. Aangezien de synode deze opdracht niet heeft ontvangen gaan de vGKN moedig voorwaarts op de ingeslagen weg, vol vertrouwen op de Here van de Kerk.

14. Datum en plaats van de voortzetting van de vergadering.

De afgevaardigden besluiten dat de vergadering wordt voortgezet op D.V. 19-11-05, om 10.30 uur. De kerk van Boornbergum-Kortehemmen biedt aan als gastvrouw op te treden.

15. Sluiting van de bijeenkomst.

De voorzitter dankt de kerk van Noordwolde, die zelfs de vlag uitstak voor de synode, voor de goede ontvangst.

De afgevaardigden hebben zich thuis gevoeld. Hierna gaat hij voor in lofprijzing, dankzegging en voorbede. Gezongen wordt Gezang 434: 2 en 5. De voorzitter wenst een ieder wel thuis.

Zitting van de synode op 19 november 2005 te Boornbergum

5. Opening.

Namens de kerk van Boornbergum-Kortehemmen heropent Br Y.Boersma de vergadering. Hij leest 1 Kor.3:10-23; Jezus Christus is het fundament waarop wij door de werking van de Heilige Geest mogen voortbouwen. Hierna gaat hij voor in gebed en vraagt een Zegen voor de vergadering. Uit de Evangelische Liedbundel worden gezongen de nummers 218 en 186A.

Br Boersma heet allen welkom, ook de vele gasten en de pers.

6. Appèl nominaal.

Enkele kerken hebben een nieuwe credentiebrief ingeleverd wegens gewijzigde afvaardiging. Aanwezig zijn:

- van de kerk van Boornbergum-Kortehemmen:
Brs Y.Boersma, P.Beimers, J.Barkmeijer (allen ouderling);
- van de kerk van Frieschepalen-Siegerswoude:
Ds J.J.Douma-van der Molen; Brs D.Hoekstra en T.Reitsma (beiden ouderling);
- van de kerk van Garderen:
Ds K.J.Bijleveld, Br G.H.Bakker (ouderling), Br J.Heimensen (diaken);
- van de kerk van Harkema:
Ds T.E.Heslinga, Br A.de Boer (ouderling), Zr W.v.d.Veen-de Jong (diaken);
- van de kerk van Noordwolde: Brs W.Dekker, B.Postma, W.Postma (allen ouderling).

Van de kerk van Noordwijk i.o. zijn geen afgevaardigden aanwezig; zij ressorteren tot de instituering onder de kerk van Garderen.

Na constatering dat er sprake is van een wettige vertegenwoordiging draagt

Br Y.Boersma het voorzitterschap over aan de praeses van de synode, Ds K.J.Bijleveld.

7. Vaststelling van de agenda.

Agendapunt 12 (landelijke kerktelefoon) wordt aangehouden tot de volgende zitting van de synode.

4. Rondblik: hoe gaat het met de kerken?

- Voor de kerk van Harkema deelt Br A.de Boer mee dat het goed gaat. Op 25 april 2005 is definitief besloten deel uit te maken van de vGKN. Diverse activiteiten lopen goed; er is zorg om een lichte terugloop in kerkbezoek.
- Voor de kerk van Frieschepalen-Siegerswoude voert Br D.Hoekstra het woord. Alle activiteiten stemmen tot dankbaarheid. Er zijn regelmatig nieuwe gezichten in de kerk en er hebben zich een aantal gastleden gemeld. Deze mensen worden actief benaderd en dat blijkt succesvol.
- Br W.Dekker vertelt dat het ook goed gaat met de kerk van Noordwolde. Het beroepingswerk ging niet voorspoedig, maar men gaat verder. Ook komen nieuwe bezoekers in de diensten, vaak ook met niet-gereformeerde achtergrond. Het geeft wel zorg om deze mensen een plek te geven binnen de gemeente.
- Woordvoerder voor de kerk van Garderen is Br P.van Meggelen (scriba). Het winterwerk draait goed, er is groei. Ook jongeren van buiten vinden de weg naar de activiteiten. Wel zijn er twee vacatures voor ouderling en dat is zorgelijk. Bemoedigend is dat anderen het werk overnemen. Men is dankbaar als vGKN op weg te zijn.
- Voor de kerk van Boornbergum-Kortehemmen spreekt Br Y.Boersma. Sinds 1 juni 2005 is deze kerk vacant, maar de preekvoorziening vormt geen probleem. De beroepingscommissie is druk bezig. Het jeugdwerk draait goed. Een commissie bijzondere diensten is ingesteld, om de diverse bijzondere diensten te organiseren, coördineren en toetsen. Het kerkbezoek is goed en het ledental stijgt licht. De saamhorigheid is groot.

5. Vaststelling van de notulen van de synodezitting d.d. 16 april 2005.
De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

6. Zaken naar aanleiding van de notulen.
  - 6.1. Ledenadministratie. De scriba, Br G.H.Bakker, heeft een opzet gemaakt voor een digitale kerkelijke ledenadministratie waarmee alle gewenste gegevens snel beschikbaar zijn. Voor de nadere uitwerking hiervan neemt hij contact op met Br F.A.J.Douma te Frieschepalen. Dit systeem, dat hopelijk spoedig beschikbaar is, is voor de kerken gratis en zelf te onderhouden. Bestaande systemen kunnen ingevoerd worden; algemeen en financieel gedeelte zijn gescheiden.
  - 6.2. Contact Jeugdwerk. Br W.Dekker (Noordwolde) doet verslag van een geslaagde bijeenkomst van diverse jeugdouders en belangstellenden. Ideeën zijn uitgewisseld. Met het organiseren van een gezamenlijke activiteit wordt gewacht. Afsproken is dat de jeugd elkaars activiteiten, b.v. jeugddiensten, bezoekt. De eerste ervaringen hiermee, in Noordwolde en Boornbergum, zijn erg goed. Hieruit kunnen andere activiteiten groeien.
  - 6.3. Verslag van de landelijke ambtsdragersconferentie. Ds Bijleveld blikt kort terug op deze fijne samenkomst.
  - 6.4. Gezamenlijk kerkblad/periodiek. De scriba heeft 90 exemplaren van vGKNieuws gemaakt. De kerken wordt gevraagd om hun reactie. Voor het volgende nummer dient de kopij vóór 1 februari 2006 te zijn ingeleverd bij Br G.H.Bakker. Ook zal deze graag de diverse kerkbladen ontvangen.
  - 6.5. Vragenlijst aan de kerken. Aangezien de kerken veel te bespreken hebben wordt de vragenlijst aangehouden tot na de bespreking van de concept-kerkorde.
  - 6.6. Verslag van de synode contracta, op 31-05-05 gehouden i.v.m. het vertrek van Ds R.D.van Hornsveld van Boornbergum-Kortehemmen. De assessor, Ds T.E.Heslinga, rapporteert. Aangewezen kerken waren die van Frieschepalen en Harkema. De noodzaak van het verlenen van een acte van ontslag door het kerkverband is even ter discussie geweest. Helaas waren de acte van ontslag van de kerk en de verklaring van Ds van Hornsveld, dat hij het beroep van Oldebroek (PKN) had aangenomen, niet aanwezig. Toch hebben de afgevaardigden besloten de acte van ontslag van het kerkverband, als zijnde een soort 'bewijs van goed gedrag en zuiverheid in de leer' aan Ds van Hornsveld te geven.

7. Instructies uit de kerken.
  - 7.1. De kerk van Garderen vraagt de kerken, zo mogelijk gezamenlijk, de uitgever en de drukker van de NBV op te roepen in een herziene uitgave hoofdletters te gebruiken voor de woorden die verwijzen naar de Here God, Jezus Christus en de Heilige Geest. Hiermee stemmen alle kerken in. De scriba zal de gevraagde brieven verzenden.
  - 7.2. De kerk van Frieschepalen-Siegerswoude vraagt de mening van de synode over:
    - 7.2.1. Het uitnodigen van predikanten uit andere kerkverbanden om voor te gaan in kerkdiensten. De praeses stelt als richtlijn voor: nodig predikanten uit die de gereformeerde belijdenis onderschrijven. De assessor merkt op, dat zo b.v. baptistenpredikanten niet kunnen worden uitgenodigd; het risico van het uitnodigen van niet-gereformeerde voorgangers is, dat er verdeeldheid binnen de gemeente door kan ontstaan. De praeses merkt op dat het uiteindelijk in de vrijheid der kerken is, maar dat de kerken wel een duidelijk gezicht moeten houden en de voorgangers moeten passen bij dat gezicht. Ds Douma-van der Molen benadrukt dat, wanneer bij de uitnodiging duidelijk wordt gevraagd binnen het gereformeerde belijden te blijven, de vaste lijn gewaarborgd blijft en men iets heeft om eventueel iemand op aan te spreken.

- 7.2.2. Het gezamenlijk gebruik van dezelfde formulieren, zodat daarin eenheid wordt verkregen. Op grond van de antwoorden op de vragenlijst kunnen gezamenlijke besluiten worden genomen. Dit voorstel wordt aangenomen.
- 7.2.3. Het aandragen van nieuwe projecten voor het collecterooster, b.v. een watervoorzieningsproject in Oeganda, waar enkele jonge leden van deze kerk werkzaam zijn. De praeses stelt voor dat iedere kerk twee leden afvaardigt om één commissie voor zendings- en één voor diaconale projecten te vormen om te oordelen over de aangedragen projecten en een voorstel voor de volgende synodezitting te formuleren. Het is het beste wanneer de lijnen voor een project kort zijn, zodat er iemand van het project in de kerken kan komen voor een presentatie. De scriba vraagt iedere kerk om namen voor dit doel. De kerken gaan hiermee akkoord.
- 7.2.4. Een gezamenlijk standpunt m.b.t. 'kerk en Israël'. De praeses verwoordt de wens om de verbondenheid met Israël te tonen. In Noordwolde en Frieschepalen steunt men 'Christenen voor Israël'. Mogelijk zal niet iedereen zich in deze keuze kunnen vinden. Zr Sytsma-van Oeveren te Kampen, die als gast aanwezig is, pleit voor een Israëlzondag. Br H.de Jong te Dokkum, eveneens gast, bepleit de steun aan Tabitha Ministries. Besloten wordt dat de voorstellen samen met art.77 van de concept-kerkorde worden behandeld.
- 7.3. De kerk van Noordwolde heeft instructies ingediend m.b.t.:
- 7.3.1. De naam 'synode', die voor sommigen beladen is. De praeses antwoordt dat voor dagelijks gebruik een andere term kan worden gebruikt. Maar de vGKN komen samen in een officiële kerkelijke vergadering en gekozen voor de gereformeerde kerkstructuur. Daarbij hoort de naam synode. De kerken gaan hiermee akkoord.
- 7.3.2. N.a.v. de Nieuwe Bijbelvertaling wordt gevraagd ook de kritiek op de inleidende stukken per bijbelboek te betrekken bij de oproep aan het Nederlands Bijbelgenootschap. De assessor voegt hier de wens aan toe dat het woord 'Heer' vervangen wordt door 'Here'. Besloten wordt dat de scriba het rapport NBV, zonder de mededeling dat men de kerken ontraadt de NBV te gebruiken in de eredienst, mee zal zenden met zijn brief.
- 7.3.3. Het opdragen van kinderen is een actuele kwestie binnen de vGKNoordwolde. Daarom verzoekt men om een versnelde behandeling van dit onderwerp of een advies van het moderamen. De praeses stelt voor dat het moderamen binnen één maand in een advies aangeeft wat de speelruimte van een kerk in dezen is. De assessor merkt op dat het geven van groen licht voor opdragen van kinderen i.p.v. dopen een verandering van de structuur van de gereformeerde kerken inhoudt. De kerken stemmen in met het voorstel van de praeses.

8. Financiën.

- 8.1. Algemene mededelingen van de quaestor. (zie bijlagen). Het verwachte saldo voor eind 2006 is 43.000 euro. Er is geld nodig als een buffer voor calamiteiten, maar dat bedrag hoeft niet onnodig hoog te zijn. Daarom stelt de quaestor, Br G.H.Bakker, voor het quotum voor 2006 op 0 euro te stellen. Het collecterooster (zie bijlage) gaat in per 1 januari 2006. Voor invulling van de diverse projecten/doelen zullen de daartoe ingestelde commissies een voorstel doen. Ook heeft de quaestor een rekenmodel voor de predikantstraktementen beschikbaar. De kerken gaan akkoord met dit model, dat is gebaseerd op het oude gereformeerde systeem. De quaestor is bezig met een voorstel voor de honorering van pastoraal werkers en kosters.
- 8.2. Kascontrole. Zr Rienstra-van der Meer te Boornbergum en Br Kempenaar te Harkema hebben de boeken van de quaestor gecontroleerd en in goede orde bevonden. Zij stellen voor de quaestor, met complimenten voor zijn verzorgde werkwijze, te déchargeren voor het over tot 19-11-2005 gevoerde beheer. De kerken gaan hiermee akkoord. In de kascontrolecommissie voor 2006 worden benoemd Zr Rienstra-van der Meer te Boornbergum en Br W.Wagenaar te Frieschepalen.

- 8.3. Het gezamenlijk betalen van Licentiekosten. De quaestor stelt voor de licentiekosten voor het gebruiken van liedbundels gezamenlijk te betalen; dat levert een aanzienlijke besparing op (zie bijlage). De quaestor zal de kerken hierover benaderen en de zaken regelen. Aldus wordt besloten.

De kerk van Boornbergum-Kortehemmen biedt afgevaardigden en gasten een goed verzorgde lunch aan. De praeses gaat voor in gebed. Na de maaltijd gaat hij voor in dankgebed en voorbede en hij vraagt Gods Zegen voor het middagedeelte van de synodezitting. Gezongen worden ELB 37: 1,3,8 en ELB 351.

- 8.4. Vergoedingen en werkzaamheden van consultants (zie bijlage). Aangezien de taak van de consultant slechts de ondersteuning van het beroepingswerk betreft zijn vergoedingen voor hulpdiensten hierbij niet omschreven. De kerken gaan akkoord met het voorstel van de quaestor.
- 8.5. Collecterooster 2006. De quaestor heeft een voorstel gemaakt (zie bijlage). Br P.van Meggelen (Garderen) vraagt om toevoeging van een collecte voor Kerk en Israël, te houden op een zondag in de periode van de grote joodse feesten. Met deze toevoeging accepteren de kerken het collecterooster.
- 8.6. Het inzamelen van gebruikte ansichtkaarten en postzegels. De kerk van Garderen bestemt deze voor het Evangelisch Begeleidingscentrum te 't Harde. De actuaarius zal dit doorgeven aan Zr de Vries-Tel te Frieschepalen.

9. Kerk en gezin.

Br W.Brons, scribe van de kerk van Boornbergum-Kortehemmen houdt een PowerPointPresentatie over hoe deze kerk omgaat met dit onderwerp, speciaal met het oog op de geloofsopvoeding. Het beleidsplan is hiervoor het uitgangspunt. Het gaat zowel om het 'gezin van God' als om het menselijke gezin. Opdracht is om kinderen op te voeden tot zelfstandige leden van de maatschappij en tot volwassen gelovigen. Hiervoor zijn tal van activiteiten. Gezin en kerk behoren gunstige randvoorwaarden voor het groeien in geloof te geven. Voor ouders is er ondersteuning (nodig) bij geloofsopvoeding. De rol van ouderen, die gelouterd en ervaren zijn in het geloven, is hierbij van groot belang, evenals de eredienst. De kadervorming voor het jeugdwerk is in ontwikkeling; men probeert 'gavengericht' te werven. Mensen met nieuwe ideeën worden begeleid door mensen met ervaring. Br W.Dekker vertelt over het succes in Noordwolde van 'tienerdiensten'; dit zijn 'tiernernevendiensten', waarin volop ruimte is voor gesprek. De leiding hiervan moet wel bereid zijn van het eigen geloof te getuigen. Br M.van Dijk, gast uit Boornbergum, pleit voor het investeren -ook financieel- in deelname aan landelijke activiteiten op het gebied van geloofsopvoeding. De praeses ondersteunt dit. De assessor benadrukt het belang van het gebed om de werking van de Heilige Geest. Br B.Postma te Noordwolde vertelt dat na het opstarten van een gebedsgroep voor Rock Solid deze activiteit zichtbaar beter loopt. Met applaus danken de aanwezigen Br Brons voor de presentatie.

10. Concept-Kerkorde; behandeling van Inleiding en Hoofdstuk 1.

Namens de commissie Kerkorde presenteert Ds A.van Harten-Tip een deelrapport m.b.t. de Inleiding en Hoofdstuk 1 van de concept-kerkorde. De kerk van Harkema heeft nog niet gereageerd, maar mag dat, binnen zeer korte tijd, alsnog doen. De kerk van Garderen stelt prijs op het vermelden van het ambt van alle gelovigen; de commissie zal hieraan aandacht besteden. In Art.1 wordt 'kerk' vervangen door 'kerken' en 'is' door 'zijn'. In Art.2 wordt de eerste keer de naam van het kerkverband voluit geschreven, met 'vGKN' tussen haakjes. De kerk van Harkema vindt in Art.3 de bijbelse richtlijn van dien aard dat er in deze tijd geen ambtsdragers meer gevonden kunnen worden. Besloten wordt, deze richtlijn toch als uitgangspunt te nemen en deze na te streven. Ds Heslinga zou graag zien toegevoegd 'die zich willen laten leiden door Gods Geest'; dit wordt meegenomen in de bespreking in de volgende synodezitting. Voor Art.5 zal de

commissie een voorstel van erkende opleidingen formuleren. Ook krijgt de commissie opdracht een voorstel voor een Uitvoeringsbepaling bij Art.8 te formuleren. Besloten wordt dat de mogelijkheid van predikantschap op 'singuliere gaven' gehandhaafd wordt. T.z.t. zal de commissie uitvoeringsbepalingen formuleren bij de hoofdstukken 3 (leden die zijn overgekomen na hun doop op belijdenis) en 5 (met welke kerken van gereformeerd belijden geloofsgemeenschap bestaat). In Art.25 wordt 'het belijden' vervangen door 'de gereformeerde belijdenis'. Voor de volgende synodezitting worden uitvoeringsbepalingen geformuleerd betreffende hulpdiensten door emeriti; ontheffing uit het ambt zonder gronden voor tuchttuioefening; preekconsenten; predikanten die door gezinsomstandigheden niet meer in staat zijn het ambtswerk waartoe zij werden beroepen te vervullen, maar die de kerken wel zoveel als mogelijk willen dienen.

11. Oecumene.

- 11.1.PKN. Er zijn op dit moment alleen enkele zakelijke contacten. Wel is er contact met het Confessioneel Gereformeerd Beraad.
- 11.2.Contactorgaan voor de Geref.Gezindte. Op 1 december 2005 hoopt het moderamen een gesprek te hebben met afgevaardigden van het COGG.
- 11.3.Zendtijd voor de Kerken. Op 24 november 2005 vergadert de Raad van Toezicht en Advies van ZvK over het voorstel van het bestuur van ZvK m.b.t. de aanvraag tot deelname van de vGKN.
- 11.4.Brief van de Geref.Kerken (vrijgemaakt) over het gebruik van de naam 'Gereformeerde Kerken in Nederland' (zie bijlage). Naar aanleiding van vragen die de synode van de GKV ontving over de naam van deze kerken is besloten dat deze kerken als officiële naam ongewijzigd vasthouden aan 'Gereformeerde kerken in Nederland', maar voor de communicatie naar buiten toe en voor de duidelijkheid als afkorting en logo GKV hanteren. Mocht de mogelijkheid tot verwarring met andere kerken in de toekomst verminderen, dan kan worden overwogen de 'v' geheel achterwege te laten. Hiervan zijn de PKN en de vGKN op de hoogte gebracht. De actuaire zal vriendelijk bedanken voor de ontvangen informatie.

12. Concepten en modellen.

- 12.1.'Huisstijl' voor briefpapier. Samen met Br G.Heinen te Rouveen heeft de scriba briefpapier met het logo en de kleuren van de vGKN ontworpen. De kerken kunnen dit briefpapier ook gebruiken, eventueel voorzien van hun eigen zegel; er zouden voorlopig 10.000 vellen van dit papier kunnen worden gedrukt, waarvan elke kerk een gedeelte ontvangt. De kerken gaan akkoord met dit voorstel. De scriba regelt dit.
- 12.2.De webmaster, Br Douma te Frieschepalen, wijst op de mogelijkheid dat de kerken voor onderlinge communicatie door middel van een wachtwoord toegang krijgen tot een beveiligd deel van de site. Besloten wordt dat de actuaire aan Br Douma vraagt dit te realiseren.
- 12.3.Br Bakker geeft een voorbeeld van het digitaal maken van doopkaarten, voorzien van eigen kerkelijke kenmerken.
- 12.4.De actuaire heeft concepten en modellen voor het kerkelijk leven vervaardigd. Deze worden aan de kerken toegezonden met het verzoek hun oordeel te geven, zodat officiële documenten kunnen worden vastgesteld.

13. De landelijke ambtsdragersconferentie D.V. 13 mei 2006 te Rouveen.

Als thema is gekozen 'een goed begin'. De praeses stelt voor Br G.Heinen te Rouveen en de actuaire te vragen deze ambtsdragersconferentie te organiseren. Aldus wordt besloten.

14. Mededelingen.

14.1.Examenaanvraag. Zr M.J.M.Sytsma-van Oeveren te Kampen heeft het kerkelijk examen aangevraagd. Dit verzoek wordt met applaus begroet. De praeses verwoordt de blijdschap van de kerken. In overleg met de candidate wordt besloten dat het examen zal plaatsvinden tijdens de volgende synodezitting.

14.2.De actuaarius vertelt over de mogelijkheid om door middel van een 'bijbelkoffer' gemeenteleden en andere belangstellenden op een relatief goedkope en eenvoudige manier te voorzien van goede christelijke lectuur.

15. Rondvraag.

15.1.Ds Douma-van der Molen bedankt voor de attentie t.g.v. de geboorte van dochter Christie.

15.2.Br de Boer te Harkema slaakt een hartenkreet over samenwonende stellen met kinderen die belijdenis willen doen. Omdat de kerkenraad van Harkema hierover nog gaat spreken wordt hierop niet verder ingegaan.

15.3.Br Beimers te Boornbergum informeert of de predikantstractementen in verhouding tot die binnen de PKN niet zijn verslechterd. De quaestor legt uit dat dit niet het geval is.

16. Vaststelling datum en plaats voortzetting van de vergadering.

De synodevergadering wordt D.V. voortgezet op zaterdag 22 april 2006 te Harkema.

17. Sluiting van de bijeenkomst.

De praeses laat ELB 212 zingen. Hierna gaat hij voor in gebed. Na het zingen van ELB 329:1 en 4 en een dankwoord voor de goede zorgen van de samenroepende kerk van Boornbergum-Kortehemmen sluit de praeses de bijeenkomst.

Zitting van de synode op 22 april 2006 te Harkema

1. Opening.

Namens de kerk van Harkema heropent Br A.de Boer de vergadering. De aanwezigen zingen uit de Evangelische Liedbundel nr.132: U zij de glorie, opgestane Heer! Hierna leest Br de Boer Mat.6:25-34; soms is onze bezorgdheid groot, maar wanneer wij vragen of de Here God in ons hart komt, dan komt Hij en geeft Zijn rust. Hierna gaat hij voor in gebed; er wordt een Zegen voor de vergadering en speciaal voor Zr Sytsma-van Oeveren gevraagd. Uit de ELB wordt nummer 186A gezongen. Br de Boer heet allen welkom, ook de vele gasten. Hierna draagt hij de leiding van de vergadering over aan Ds K.J.Bijleveld, die hem dankt voor zijn bijdrage.

2. Appèl nominaal.

Enkele kerken hebben een nieuwe credentiebrieff ingeleverd wegens gewijzigde afvaardiging. Aanwezig zijn:

- van de kerk van Boornbergum-Kortehemmen:
Brs Y.Boersma, P.Beimers, J.Barkmeijer (allen ouderling);
  - van de kerk van Frieschepalen-Siegerswoude:
Ds J.J.Douma-van der Molen; Br D.Hoekstra (ouderling) en Br A.de Vries (diaken);
  - van de kerk van Garderen:
Ds K.J.Bijleveld, Br G.H.Bakker (ouderling), Br E.v.d.Beek (ouderling);
  - van de kerk van Harkema:
Ds T.E.Heslinga, Br A.de Boer (ouderling), Zr W.v.d.Veen-de Jong (diaken);
  - van de kerk van Noordwolde: Brs W.Dekker en B.Postma (beiden ouderling), Br D.Best (diaken); Br W.Postma (ouderling, secundus) vervangt 's morgens Br Dekker;
- Van de kerk van Noordwijk i.o. zijn geen afgevaardigden aanwezig; zij ressorteren tot de instituering onder de kerk van Garderen.

De praeses constateert dat er sprake is van een wettige vertegenwoordiging.

3. Vaststelling van de agenda.

Agendapunt 7a (ingekomen stukken) wordt ingevoegd.

4. Kerkelijk examen van Drs M.J.M.Sytsma-van Oeveren.

Ds Douma-van der Molen, voorzitter van de deputaten ad examina, heet de candidate en haar man, kinderen en ouders welkom. Dit eerste kerkelijke examen binnen de vGKN is niet alleen voor de candidate maar ook voor de kerken van grote betekenis.

Br D.Dam rapporteert kort over het motivatiegesprek, waarover de deputaten zeer te spreken waren; Zr Sytsma-van Oeveren wil leven en werken met de Bijbel als richtsnoer en heeft daarom bewust voor de vGKN gekozen.

Hierna draagt de candidate een gedeelte voor van haar preekvoorstel, over 2 Kon.13:14-25. Deputaten vragen naar enkele aspecten uit de preek. De kernboodschap is voor de candidate: God gaat door, ook na de dood van mensen: Hij is trouw; daarbij is Elisa een 'type' van Jezus Christus. Wat in Elisa's graf gebeurde, zou in een ander graf niet zijn gebeurd; maar het is niet te vergelijken met het verzoenend sterven van Jezus Christus. De leeftijdgegevens van Elisa zijn te vinden door het combineren van allerlei gegevens over de koningen die Elisa heeft meegemaakt. Met betrekking tot de oproep om voor Jezus te kiezen antwoordt de candidate dat Hij genade aanbiedt, maar dat wij erop moeten ingaan. Het heil gaat wel uit tot allen, maar niet allen nemen het aan; er is geen sprake van alverzoening.

Ds Bijleveld vraagt, of Gods trouw in dit schriftgedeelte betrekking heeft op Elisa of op Israël. Hij ziet hier Gods zorg voor Elisa: dat andere lijk hoort niet in zijn graf. Zo is de Here God ook óns trouw na onze dood. Zr Sytsma kiest, gezien de laatste verzen van de pericoop, voor trouw aan Israël. Het wonder herinnert het volk aan het bestaan van hun

God. Christus is onze Koning, Priester en Profeet; in dit geval ligt het accent op het profetische, maar Hij is meer: Redder en Verlosser, één met Vader en Heilige Geest. Hierna wordt Zr Sytsma in diverse vakken geëxamineerd; enkele vakken zijn hiervoor gecombineerd.

- 4.1. Oude en Nieuwe Testament en Ethiek (Ds A.van Harten-Tip): de oudtestamentische wetten en hun relevantie voor de christelijke gemeente. De candidate geeft aan dat de Here God de gever van deze wetten is. Christus is de vervuller der Wet, maar schaft de Wet niet af. Als voorbeeld wordt gesproken over de spijswetten uit Leviticus 11 en het recht van de vreemdeling. Het houden van de spijswetten is niet zaligmakend, maar wel heilzaam. De vreemdeling behoort ook nu beschermd te worden.
- 4.2. Dogmatiek (Ds T.E.Heslinga): eschatologie. De candidate geeft aan dat 'de laatste dagen' zijn begonnen met Hemelvaart en Pinksteren. Tekenen die voorafgaan aan de Wederkomst van Christus zijn ook nu te zien, er is een verheving van signalen. De anti-christ is iemand die tegenover Christus staat, een persoon die aan het einde der tijden optreedt. Deze geest is al wel werkzaam, de persoon is er nog niet. 1 Tess. 4:15-17 is geschreven om gelovigen te troosten m.b.t. de gestorven gelovigen, niet om te vertellen over een 'opname van de gemeente'. Er is maar één, openlijke, Wederkomst van Christus, aan het einde der tijden. De belijdenisgeschriften wijzen het chiliasme (leer van een 1000-jarig 'rijk') af, omdat dat niet bijbels is. Christus komt onverwacht, maar moet biddend en werkend verwacht worden.
- 4.3. Kerkgeschiedenis en Kerkrecht (Ds K.J.Bijleveld): het ontstaan van de ambten in de gereformeerde traditie. Calvijn leidde vier ambten af uit Gods Woord, maar gaf aan dat het kerkrecht steeds moet worden aangepast aan de behoeften van de tijd. Daarom kennen de vGKN het doctorenambt niet meer, maar zien dit als onderdeel van het predikantsambt. Het ambt belemmert de vrije werking van de Geest niet; in 1 Cor.14 wordt geschreven dat alles in goede orde moet geschieden; de ambten zijn soms gekoppeld aan de gaven, of gaven worden gegeven met het ambt. De Here roept tot het ambt, het is geen bestuurslidmaatschap. Omdat financiën de besluitvorming niet mogen beïnvloeden of blokkeren kennen de vGKN geen ouderlingen-kerkrentmeesters.
- 4.4. Ambtelijke vakken (Ds J.J.Douma-van der Molen): casus over alternatieve geneeswijzen. Hoe handelt de candidate wanneer een catechisant in de groep vertelt naar een acupuncturist te gaan? Richting de catechisant zal zij vragen naar het hoe en waarom; in de groep zal zij naar meningen peilen en informatie geven over de niet-christelijke achtergrond ervan (catechese). Aan de ouders wordt gevraagd of zij behoefte hebben aan een gesprek (pastoraat). Het onderwerp zal worden behandeld in de verkondiging, in het bredere verband van alternatieve geneeswijzen (homiletiek), en op een gemeenteavond (gemeente-opbouw).

Hierna kunnen de afgevaardigden navraag doen.

Br B.Postma (Noordwolde) vraagt of het 1000-jarig rijk een symbolische periode is. Zr Sytma antwoordt dat er in Openbaringen veel symbolische getallen staan: 1000 = 10 tot de derde macht.

Br A.de Boer (Harkema) wil weten of wij nu in het duizendjarig rijk leven. Het antwoord is 'ja', met de opmerking dat er nergens 'duizendjarig (vrede)rijk' staat.

Br.de Jong, gast uit Drachtstercompagnie, vraagt wat het grootste teken is van Christus aanstaande komst. Voor de candidate is dit, dat overal het Evangelie wordt gebracht.

Na beraad brengen de deputaten een positief advies aan de synode uit. De afgevaardigden kwamen in comité ook tot een positief oordeel.

Wanneer de candidate en de gasten weer aanwezig zijn verwoordt de praeses van de synode de grote vreugde over dit examen; de candidate gaf antwoorden die 'doordacht, evenwichtig en gereformeerd' zijn. Dit oordeel wordt met applaus bekrachtigd.

Zr Sytsma-van Oeveren ondertekent het formulier voor proponenten en wordt beroepbaar gesteld binnen de vGKN. Daarvan ontvangt zij de betreffende acte.

De praeses spreekt geluk- en Zegenwensen uit, ook voor echtgenoot, kinderen en ouders en verwoordt de dankbaarheid van de kerken voor het resultaat van dit examen. Gez.215 staande wordt gezongen.

Hierna reageert Zr Sytsma-van Oeveren met een persoonlijk woord; zij hoopt de kerken te kunnen dienen. Het moderamen en haar eigen kerk, de kerk van Noordwolde, bieden haar bloemen aan. Voorafgaande aan de lunch feliciteren alle aanwezigen haar.

Candidaat E.J.Terpstra, die op 23 april bevestigd hoopt te worden als predikant van de gemeente van Drogeham (geref.-PKN), is ook aanwezig; de praeses wenst hem Gods Zegen.

Ds Bijleveld gaat voor in gebed; hij dankt voor het verloop van het examen, doet voorbede voor Zr Sytsma-van Oeveren en Br Terpstra, en vraagt een zegen voor de maaltijd. Hierna wordt gez.319 gezongen en genieten de aanwezigen van de lunch, die wordt besloten met het zingen van Gez.350. Tijdens de lunch was er gelegenheid in een bijzaal de boekentafel van Br Bron (Molenend) te bezoeken.

5. Rondblik; hoe gaat het met de kerken?

Voor de kerk van Boornbergum-Kortehemmen spreekt Br Y.Boersma. Ds Bijleveld hoopt op 3 september intrede te doen als predikant van deze kerk. De kerkenraad is voltallig. Er zijn een aantal thema-avonden gehouden, die een succes waren. De discipline van de jeugd m.b.t. het jeugdwerk is niet zo groot. Youth Alpha verliep positief, evenals de 'gewone' Alpha-cursus. Financieel gaat het goed. Vol Godsvertrouwen gaat deze kerk verder.

Voor de kerk van Harkema rapporteert Br D.Dam. Enkele jaren geleden zijn een aantal niet-meelevende leden opgezocht met de vraag, mee te gaan leven of zich uit te laten schrijven. Hierdoor is er een lichte daling in ledental geweest; nu komen er leden van buiten die kiezen voor een gereformeerde kerk. Er zijn weinig belijdende leden onder de 30 jaar. Ongeveer 50% van de leden is meelevend. De gemeente is te groot voor één predikant; daarom onderzoekt men de mogelijkheid om, eventueel samen met de andere kerken, een jeugdwerker aan te stellen. Een biddende gemeente mag vertrouwen op verhooring van de gebeden. Br J.Bouwer (CvB) vult aan dat velen de VVB hebben verhoogd. De lage quota van de vGKN hebben ertoe bijgedragen dat het saldo voor het eerst in acht jaar weer positief is. Ds Heslinga deelt mee dat de kerkenraad weer voltallig is.

Voor de kerk van Garderen spreekt Br E.van de Beek. De vreugde van Boornbergum-Kortehemmen is het verdriet van Garderen. Er wordt gelet op hoe het in de toekomst met het 'geïsoleerde' Garderen gaat. Maar men is vol vertrouwen: iedereen die past in de profielschets van Garderen kan in aanmerking komen om er beroepen te worden. Het ledental groeit gestaag, al is dat niet te merken aan het aantal kerkgangers. Er is een gezonde kern en bloeiend jeugdwerk.

Voor de kerk van Frieschepalen-Siegerswoude voert Br D.Hoekstra het woord. Ook hier is zorg over de jeugd: hoe krijg en houd je ze de kerk in? Mogelijk kan hiervoor gezamenlijk een oplossing worden gezocht. Er komen veel nieuwe mensen in de diensten, die actief benaderd worden; voor hen is een flyer met informatie ontworpen. Er wordt een vakantiebijbelweek gehouden. De kerkenraad is vrij snel weer voltallig geworden.

Br B.Postma doet verslag over de kerk van Noordwolde. Het afgelopen seizoen verliep goed, ook het jeugdwerk. Wel leeft de vraag hoe alle leden geactiveerd kunnen worden. Er komen veel mensen zonder gereformeerde achtergrond en dat geeft bijzondere situaties. Er wordt gezocht naar een pastoraal werker.

6. Vaststelling van de notulen van de synodezitting d.d. 19 november 2005.

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

7. Zaken naar aanleiding van de notulen.

- 7.1. Br Douma te Frieschepalen-Siegerswoude heeft voor de scribae een beveiligd gedeelte van de site gerealiseerd; zij ontvingen hiervoor een wachtwoord. Ook is er een 'prikbord', waarop zij wetenswaardigheden en dergelijke kunnen plaatsen.
- 7.2. De scriba, Br G.H.Bakker, heeft de brieven aan het NBG en de drukker van de NBV gezonden. De drukker antwoordde te hebben gehandeld in opdracht van het NBG; het NBG reageerde niet.
- 7.3. Het moderamen stelt voor de Israëlzondag te houden op de tweede zondag in juni. Voorheen was dat de eerste zondag van oktober, maar in die periode is het kerkelijke rooster vol met allerlei bijzondere diensten. In juni komt deze zondag beter tot zijn recht. De kerken zullen hun mening hierover kenbaar maken, zodat tijdens de volgende synodevergadering hierover besloten kan worden.

7a Ingekomen stukken.

- Uitnodiging voor de bevestiging en intrede van Cand.E.J.Terpstra te Drogeham. Omdat de moderamenleden verhinderd zijn deze diensten bij te wonen heeft de actuaire aan de betreffende kerkenraad en aan Cand.Terpstra schriftelijk de dank voor de uitnodiging en een hartelijke Zegenwens overgebracht.
- De Nederlandse Patiënten Vereniging biedt de kerken informatie en steun bij het uitvoeren van diaconale taken op het gebied van gezondheidszorg en bij bezinning over ethische onderwerpen die hiermee samenhangen; voorbeelden zijn bezinning op de Wet Maatschappelijke Ondersteuning of het geven van (terminale) thuiszorg. Materiaal hierover is te verkrijgen op de boekentafel.

8. Instructies uit de kerken.

De kerk van Harkema wil graag tot een eenstemmig beleid komen ten aanzien van het vraagstuk: samenwonen met betrekking tot het kerkelijk huwelijk, belijdenis doen en het laten dopen van kinderen. Men vraagt het standpunt hierover van de zusterkerken. Aangezien het moderamen na deze zitting van de synode 'demissionair' is, wordt besloten dat een ad hoc commissie wordt benoemd. De kerken die beleid over dit vraagstuk hebben geformuleerd zullen de stukken daarover zo spoedig mogelijk aan de actuaire zenden. De commissie zal mede op basis van deze stukken en de antwoorden die enkele kerken op de vragenlijst voor de kerken m.b.t. dit onderwerp hebben gegeven een voorstel formuleren, dat in de volgende synodevergadering zal worden besproken. In deze commissie worden benoemd: Ds J.J.Douma-van der Molen, Br G.J.Heinen te Rouveen, Br W.Dekker te Noordwolde en Ds A.van Harten-Tip. De kerken van Boornbergum-Kortehemmen en Harkema zullen binnen twee weken aan de actuaire meedelen wie namens deze kerken zitting neemt in de commissie; mogelijk wordt ook nog een lid uit Garderen bereid gevonden om mee te denken.

9. Financiën.

- 9.1. Algemene mededelingen van de quaestor. Br G.H.Bakker meldt dat het ook financieel goed gaat met de vGKN. Op korte termijn zal hij een ontmoeting hebben met de voorzitters van de CvB's en de boekhouders van de kerken, om het financiële beheer breder op te zetten en de financiële inzichten en deskundigheden te bundelen. Gezamenlijk zullen zij een aantal voorstellen aan de kerkenraden formuleren. De Garderense versie van 'kerkbalans' wordt aan de kerken aangeboden, wanneer zij ook bereid zijn mee te schrijven aan dit stuk.
- 9.2. BUMA heeft een nota aan de vGKN gezonden; de quaestor zal deze voldoen. Over de licentiekosten zal hij spreken met de commissies van beheer.
- 9.3. Voor de diaconale- en zendingscommissies hebben bijna alle kerken een afgevaardigde opgegeven.

10. Concept-Kerkorde: behandeling van Hoofdstuk 2

Namens de commissie Kerkorde presenteert Br B.Postma te Noordwolde een deelrapport m.b.t. Hoofdstuk 2 van de concept-kerkorde (zie het betreffende rapport). Op verzoek vanuit Frieschepalen is de behandeling van H.3 opgeschort. De kerken besluiten dat tijdens de volgende synodezitting de hoofdstukken 3 en 4 worden behandeld. De vraag van de kerk van Garderen, welk bovenplaatselijk werk het eerst moet worden aangepakt, zal dan ook worden behandeld. De vraag vanuit de kerk van Boornbergum-Kortehemmen naar het beheer van de archieven zal niet worden beantwoord middels een uitvoeringsbepaling; de kerken zullen melden hoe zij dit doen, waarna ter synode hierover zal worden gesproken. Op de voorstellen van de Cie.KO m.b.t. de inleiding en Hoofdstuk 1 zijn geen reacties gekomen, waarmee zij worden overgenomen voor de versie van de kerkorde die ter definitieve goedkeuring t.z.t. aan de kerken zal worden aangeboden. De praeses dankt de commissie voor het verrichtte werk. De kerken zullen in de komende periode beslissen over de voorstellen betreffende Hoofdstuk 2.

11. Oecumene.

11.1. Contact Orgaan voor de Geref. Gezindte. De praeses en de scribe hebben enkele gesprekken gevoerd met het bestuur van het COGG. De vGKN zijn, in navolging van de GKV, toetreden als waarnemer voor de periode van twee jaar, waarna een evaluatie volgt. Eenmaal per jaar verzorgt het COGG een conferentie, die dit jaar gewijd was aan het thema "Geestesgaven, niet los verkrijgbaar". Ds Bijleveld en Br E.v.d.BEEK te Garderen worden benoemd als afgevaardigden; de scribe zal dit melden aan het bestuur van het COGG.

11.2. Zendtijd voor de Kerken. Er is een brief ontvangen van de deputaten radio- en televisiediensten van de Chr. Geref. Kerken in Nederland. Het moderamen had, n.a.v. een advies van het bestuur van ZvK, contact met deze deputaten opgenomen met de vraag of de vGKN, die te klein zijn voor een eigen plaats binnen ZvK, (tijdelijk) kunnen worden 'aangehaakt' bij deze kerken voor hun deelname aan ZvK. In deze brief melden deputaten dat zij sympathiek staan tegenover dit verzoek en hebben gezocht naar wegen om eraan te kunnen voldoen. Helaas valt deze beslissing buiten hun bevoegdheid. Voor interkerkelijke contacten is het deputaatschap eenheid van de kerken. De vraag is daarom teruggegeven aan het bestuur van ZvK. Deze brief wordt als positief beoordeeld. Besloten wordt dat op de impliciete suggestie zal worden ingegaan: het moderamen neemt contact op met deputaten eenheid van de kerken van de CGK.

12. Landelijke ambtsdragersconferentie d.d. 13 mei 2006 te Rouveen.

Br Heinen en Ds van Harten-Tip hebben Ds M.Noorloos bereid gevonden op deze dag te spreken over het ABC van gemeenteopbouw. De kerken ontvangen op korte termijn uitgebreide informatie. Door Br Heinen vervaardigde posters voor deze dag worden uitgedeeld. Ook niet-ambtsdragers en belangstellenden uit zusterkerken zijn welkom.

13. Kerkvisitatie.

Er is kerkvisitatie te Harkema geweest; dit krijgt nog een vervolg. Daarom volgt het rapport op de volgende synodevergadering. Ds Bijleveld heeft een voorstel voor kerkvisitatie opgesteld. Zakelijke gegevens kunnen aan de hand hiervan tevoren schriftelijk worden gemeld, zodat er concreter over inhoudelijke zaken kan worden gesproken. De kerken zullen dit voorstel bespreken.

14. Cursus huwelijksvoorbereiding.

De actuaire vertelt over een huwelijksvoorbereidingscursus die is opgesteld door een psychologe binnen de GKV. Zij stelt deze cursus tegen kostprijs beschikbaar aan wie ermee wil werken, omdat het van groot belang is dat christenen ondersteund worden bij de opbouw van hun huwelijk. Echtscheiding is immers ook binnen de kerken niet langer een onbekend verschijnsel. De actuaire biedt aan deze cursus te willen geven voor de

a.s. bruidsparen van de gezamenlijke kerken. In overleg zal één maal per vier weken een cursusavond worden gegeven. De locatie is afhankelijk van de plaats van herkomst van de bruidsparen. Het materiaal kost 12,50 euro per bruidspaar plus een klein bedrag aan bijkomende kosten; ook zal er een locatie en iets te drinken voor de deelnemers moeten zijn. Voorgesteld wordt dat de kerken deze cursus aan hun a.s. bruidsparen aanbieden en de kosten ervan dragen. Dit voorstel wordt als zijnde een goed idee aanvaard.

15. Presentatie periodiek.

Br G.H.Bakker stelde vGKNieuws, jaargang 1 nummer 2, samen. Het kan worden meegenomen ter verspreiding en is ook digitaal leverbaar voor nadruk. Br Bakker doet een oproep om voor het volgende nummer kopij bij hem in te leveren.

16. Presentatie briefpapier.

Br G.J.Heinen heeft voor de kerken briefpapier ontwikkeld en laten drukken. Voor iedere kerk is een pakket voorhanden. Linksboven kunnen, in Garamond 8 punts, de gegevens van de afzender worden ingetypt.

Ook heeft Br Heinen, op verzoek, nagedacht over het PR-beleid van de vGKN. Als aanzet heeft hij een aantal affiches en een folder ontwikkeld. Over de inhoud, met name van de folder, moet nog verder worden nagedacht. Reacties kunnen worden doorgegeven aan de actuaire. Het materiaal vindt gretig aftrek. Kerken die meerdere affiches willen hebben kunnen dit melden aan de actuaire, die het doorgeeft aan Br Heinen.

Ds Bijleveld dankt Br Heinen hartelijk voor zijn inspanning.

17. Concepten en modellen.

De actuaire heeft concepten en modellen voor het kerkelijk leven vervaardigd. Deze zijn aan de kerken toegezonden met het verzoek hun oordeel te geven. De concepten worden ongewijzigd vastgesteld. Zij zullen ook via de site te downloaden zijn. Het is mogelijk deze documenten op gewoon of op officieel papier af te drukken. De praeses dankt de actuaire voor het werk. Br B.Postma (Noordwolde) vraagt of er een model voor de aanstelling van een pastoraal werker is. Het moderamen zal zich hierover buigen.

18. Jaarboekje 2006.

Voorgesteld wordt dat dit wordt samengesteld na de instituering van de volgende synode, in het najaar. In de tussentijd zullen de kerken alle mutaties aan de actuaire zenden. Aldus wordt besloten.

19. Mededelingen.

19.1.De actuaire vertelt over de 'kinderspaarbijbel'. Dit is een initiatief vanuit de GKV, maar onze kerken kunnen ook gebruik maken van dit materiaal en de kortingsregeling. De scribae hebben hierover per mail bericht gehad. Kerkenraden, Jeugdwerk of Evangelisatiecommissies kunnen overleggen over gezamenlijk bestellen, aangezien bestellen in grotere aantallen de prijs verlaagt.

19.2.Evangelie en Moslims heeft een (goedkope) folder samengesteld om moslims op de hoogte te brengen van de inhoud van het chr.geloof. Informatie op www.evangelie-moslims.nl of via Postbus 2060, 3800 CA Amersfoort.

20. Rondvraag.

20.1.Br P.Beimers vraagt naar de broeders en zusters te Noordwijk. Er worden wekelijks diensten gehouden. Het moderamen is bezig om iemand te vinden die daar het werk op de rails kan zetten. Wanneer er financiële consequenties voor het kerkverband zijn zal overleg met de kerken plaatsvinden.

20.2.Br de Boer te Harkema doet navraag naar het COGG. Hier ontmoeten kerken van gereformeerd belijden elkaar. Ook vraagt hij naar de steun van de vGKN aan de broeders en zusters te Drachtstercompagnie. Vooral met de actuaire heeft men

contact. Er wordt terughouding betracht, maar uiteraard wordt gevraagde informatie en raad gegeven.

- 20.3. Br G.J. Heinen, als gast aanwezig, vraagt naar de mogelijkheid van een zusterkerkrelatie met de PKN, omdat mensen graag lid van de vGKN willen zijn, maar in de 'verstooiing' wonen en voor pastoraat zijn aangewezen op een plaatselijke PKN-gemeente. De praeses antwoordt dat het tijdstip om dit opnieuw aan te kaarten bij de PKN niet het juiste is. Ds Heslinga merkt op dat 'verstooiden' b.v. via internet contact zouden kunnen zoeken zodat een ontmoetingsplaats kan worden gecreëerd. De actuaarius zal hierover een stukje op de site plaatsen.
- 20.4. Verder vraagt Br Heinen of de kerken werken aan multimedia, kerktelefoon via internet en dergelijke. De scriba merkt op dat wie kerktelefoon heeft meestal geen internetverbinding bezit. Br Y. Boersma (Boornbergum) vindt instructie over beamergebruik erg nuttig. Br J. Bouwer (gast uit Harkema) merkt op dat er via de beamer soms 'rooms-katholieke toestanden' in de kerk komen die op een andere manier niet worden getolereerd; beleid hierover is gewenst. De praeses vraagt of Br Heinen de bedoelde instructie wil geven. Wie wil meedoen meldt zich binnen een maand bij Br Heinen, die het verder zal regelen.

21. Vaststelling datum en plaats synode contracta.

De kerken van Harkema en Frieschepalen-Siegerswoude zullen afgevaardigden zenden naar de synode contracta die in verband met het beroepingswerk wordt gehouden op D.V. 13 mei 2006, na de ambtsdragersconferentie, te Rouveen.

22. Vaststelling datum en plaats van de volgende synodevergadering.

De kerken van de vGKN zullen elkaar opnieuw ontmoeten in een synodevergadering op D.V. 7 oktober 2006 te Garderen. De kerk van Garderen zal samenroepende kerk zijn.

23. Sluiting van de synode.

Het moderamen van de synode zal na deze vergadering slechts de lopende zaken afhandelen. Aan het begin van de volgende synode zal een nieuw moderamen worden verkozen. De praeses laat Psalm 146: 1 en 3 zingen. Hierna gaat hij voor in dankgebed en voorbede, waarbij hij speciaal de zegen van de Here voor de jeugd vraagt. Hij dankt de pers en de samenroepende kerk van Harkema, wenst ieder wel thuis en sluit de synode.

BIJLAGEN

VRAGENLIJST VOOR DE KERKEN

A. DE HEILIGE DOOP

1. Welk formulier of welke orde is (zijn) bij u in gebruik voor de doopsbediening?
2. Hoe is bij u de gewoonte m.b.t. het doopgesprek?
3. Welke voorwaarden stelt u aan de bediening van de Heilige Doop?
  - 3.1. Hoe handelt u wanneer slechts één van beide doopouders belijdend lid is?
  - 3.2. Hoe handelt u als de doop wordt aangevraagd voor een kind waarvan geen van beide ouders belijdend lid zijn?
  - 3.3. Hoe staat u tegenover 'doopgetuigen'?
  - 3.4. Wat is de handelwijze wanneer één van beide ouders lid is van een ander kerkgenootschap?
  - 3.5. Hoe gaat u om met de doopaanvraag van ouders die ongehuwd samenwonen?
4. Hoe gaat u om met ouders die aangeven hun kind niet te willen laten dopen?
5. Hoe gaat u om met de vraag om een kind, in plaats van te laten dopen, op te dragen?
6. Hebt u beleid in verband met de aanvraag voor de doop van een ernstig ziek kind?
7. Welke (andere) problemen of vragen komt u in de praktijk tegen?

B. HET HEILIG AVONDMAAL

1. Welk formulier of welke orde is (zijn) bij u in gebruik voor de avondmaalsviering?
  - 2.1 Welke gemeenteleden mogen bij u aan het avondmaal deelnemen?
    - 2.1.1 Belijdende leden?
    - 2.1.2 Volwassen doopleden?
    - 2.1.3 Kinderen?
    - 2.1.4 .....
  - 2.2. Hoe gaat u om met de toelating van gasten aan H.A.?
3. Houdt uw kerkenraad censura morum en zo ja, op welke wijze?
4. Is er ook sprake van (de mogelijkheid tot) censuur m.b.t. de avondmaalsviering?
5. Op welke wijze wordt de avondmaalsviering bij u vorm gegeven (lopend, zittend, aan tafels enz.)?
6. Hoe gaat u om met de voorbereiding voor het H.A.?
7. Op welke wijze wordt bij u de dankzegging voor het H.A. gevierd?
8. Wordt bij u één- of tweemaal op een avondmaalszondag het H.A. bediend?
9. Is er bij u ook sprake van het vieren van het H.A. in kleine kring?
10. Welke (andere) problemen of vragen komt u in de praktijk tegen?

C. KERKELIJKE HUWELIJKSBEVESTIGING

1. Welk formulier of welke orde is (zijn) bij u in gebruik voor de kerkelijke huwelijksbevestiging?
2. Hoe gaat u om met de aanvraag voor kerkelijke huwelijksbevestiging door niet-belijdende leden?
3. Hoe gaat u om met de aanvraag voor kerkelijke huwelijksbevestiging door een 'gemengd-kerkelijk' a.s.bruidspaar?
4. Hoe staat u tegenover oecumenische huwelijksbevestiging?
5. Hoe gaat u om met de aanvraag voor kerkelijke huwelijksbevestiging na echtscheiding?
6. Hoe gaat u om met de aanvraag voor kerkelijke huwelijksbevestiging door samenwonende stellen?
7. Wat wordt er in uw gemeente aan voorbereidend huwelijkspastoraat gedaan?
8. Is er bij u behoefte aan materiaal voor huwelijksvoorbereiding?
9. Welke (andere) problemen of vragen komt u in de praktijk tegen?

BESLUITENLIJSTEN VAN DE SYNODE VAN FRIESCHEPALEN-SIEGERSWOUDE VAN DE VGKN

BESLUITENLIJST d.d. 2 oktober 2004

- Het moderamen, bestaande uit Ds K.J.Bijleveld, voorzitter, Br G.H.Bakker, scriba, en Ds T.E.Heslinga, assessor, zal zijn taak voor twee jaar vervullen.
- Br en Zr Sytsma-van Oeveren te Kampen zullen t.z.t. benaderd worden voor het vervullen van een functie binnen de vGKN.
- Br G.H.Bakker maakt als interim-quaestor de opzet van het financiële werk voor de vGKN af. De kerken blijven zoeken naar iemand die hem daarna zal opvolgen.
- Officiële stukken zoals agenda, notulen, credentiebrieven en instructies zullen voortaan per post worden verzonden, zodat deze zo nodig deugdelijk ondertekend kunnen worden en er minder risico is dat er stukken verloren gaan.
- Een commissie, bestaande uit Ds J.J.Douma-van der Molen, Br G.J.Heinen en Ds A.van Harten-Tip, zal een advies voor de kerken opstellen in verband met de nieuwe bijbelvertaling. Dit advies zal voor de synodezitting van 16 april 2005 beschikbaar zijn.
- Het moderamen zendt de kerken een vragenlijst m.b.t. standpunten en gewoontes ten aanzien van de praktische uitwerking van principiële zaken. Naar aanleiding van de antwoorden wordt bepaald waarover op bovenplaatselijk niveau verder zal worden gesproken.
- Wanneer de kerken voor 1 december 2004 geen bezwaar maken zal de zending in de Himalaya op het collecterooster 2005 worden geplaatst.
- Wanneer de kerken voor 1 december geen bezwaar maken bedraagt het quotum per ziel voor 2005 7 euro, waarvan 1 euro diaconaal quotum is. Het doel voor het diaconale quotum wordt gezamenlijk vastgesteld.
- Wanneer de kerken voor 1 december geen bezwaar maken worden, uitgaande van 3 (2) collectes per dienst, jaarlijks 155 (100) collectes voor intern werk en eigen doelen gehouden, 5 (2 à 3) voor onderling dienstbetoon en 25 (18) voor gezamenlijke doelen, zoals werelddiaconaat of zending. Voorstellen voor gezamenlijke doelen kunnen doorgegeven worden aan Br Bakker.
- Br Bakker stelt voor 1 december 2004 het collecterooster 2005 op en zendt het aan de kerken.
- De predikantstraktementen zullen niet lager uitvallen dan binnen de PKN.
- Wanneer de kerken voor 1 december geen bezwaar maken worden een solidariteitskas en een fonds wachtgeldregelingen opgericht. Bijdrage per ziel: 1 resp. 2 euro.
- Gegevens betreffende het aantal dienstjaren van de predikanten en zielental worden doorgegeven aan de quaestor, die op grond hiervan de berekeningen maakt en doorgeeft aan de commissies van beheer.
- Peildatum voor het zielental is 1 januari.
- Wanneer de kerken voor 1 december 2004 geen bezwaar maken treden de financiële regelingen op 1 januari 2005 in werking.
- Br Bakker stuurt de geref.kerk van Drachtster Compagnie een overzicht van de gebruikte pensioenregeling.
- Eind 2004 zendt Br Bakker de predikanten een advies over wel of niet overdragen van de pensioenopbouw van het geref.emeritaasfonds naar het nieuwe pensioenfonds.

- Het preekconsent van Zr M.J.M.Sytsma-van Oeveren te Kampen wordt overgenomen.
- In het deputaatschap voor de examens worden benoemd: Ds J.J.Douma-van der Molen,
- Br D.Dam van Harkema, Br L.Mulder van Noordwolde, een deputaat uit Boornbergum en Ds A.van Harten-Tip.
- Naast Ds Bijleveld en Ds Heslinga worden Br Elsinga van Frieschepalen en Zr Bakker-Arends van Haarlem benoemd als kerkvisitator. De kerken van Boornbergum en Den Bommel zullen ook nog een kerkvisitator voordragen.
- Het gepresenteerde logo wordt (voorlopig) aanvaard en kan door de kerken worden gebruikt. Br Heinen stelt hiervoor materiaal beschikbaar.
- De concept-kerkorde zal binnen de kerken besproken en getoetst worden. Hiervoor is een leeswijzer beschikbaar. De commissie kerkorde zal een bespreek-traject voorstellen.
- Tot het moment van aanvaarding van een nieuwe kerkorde is de oude gereformeerde kerkorde van kracht.
- In het voorjaar van 2005 hopen de kerken een landelijke ambtsdragersconferentie te houden. Alle ambtsdragers worden hier verwacht. Het onderwerp zal zijn gemeenteopbouw en gemeente- en geloofsgroei. Begin oktober 2004 ontvangen de kerken een uitnodiging van het moderamen voor deze conferentie.
- De kerken ontvangen van de actuaire informatie over landelijke gereformeerde kerktelefoon.
- De kerken denken na over het voorstel, een evangelisatie-predikant te beroepen of te ondersteunen.
- De scribe neemt contact op met het PKN-moderamen over het niet afgeven door (huidige) PKN-gemeentes van attestaties aan leden die zich bij de vGKN willen aansluiten.
- Gemeentes en personen die informatie willen over de vGKN ontvangen deze alleen op eigen verzoek.
- De pers wordt breed op de hoogte gesteld van de hoofdpunten van de synodevergadering middels een persbericht.

BESLUITENLIJST d.d.16-04-05

- Aan Br G.J.Heinen te Rouveen wordt preekconsent verleend voor het gehele ressort voor de duur van twee jaar (tot 1 mei 2007). Als mentor wordt Ds K.J.Bijleveld te Garderen aangewezen.
- Het is van belang de gereformeerde regel te hanteren dat Groet en Zegen door niet-predikanten in de 'wij'-vorm worden uitgesproken, als bede, en zonder opheffing der handen.
- Het logo wordt definitief door de kerken aanvaard.
- De kerken zullen de NBV beproeven. Het rapport van de commissie NBV kan hierbij behulpzaam zijn. Aanbevolen wordt de NBG-vertaling te gebruiken in de eredienst en de NBV wanneer een eenvoudiger verwoording gewenst is. Het voorstel is om slechts de uitgave zonder de inleidende gedeeltes te gebruiken en andere vertalingen en 'het Boek' niet te gebruiken. Besluitvorming volgt later.
- Tijdens een volgende zitting wordt over de concept-kerkorde gesproken.
- Tijdens een volgende zitting komt de vragenlijst aan de kerken aan de orde.
- Voorlopig geven de kerken mutaties volgens het in gereformeerde kerken gebruikelijke systeem van attestaties door. Bij vertrek naar een plaats waar geen vGK is moeten de leden zelf aangeven waarheen zij willen gaan. Belijdenisattestaties worden meegegeven, doopattesten verzonden. De 'ontvangende' kerk krijgt bericht.
- De vGKNoordwolde nodigt de diverse Jeugdraden uit voor overleg over gezamenlijke activiteiten.
- Voor het predikantenfonds (het voormalig ufp) wordt geen predikantsbijdrage gevraagd.
- De predikantstractementen worden zo berekend dat de predikanten tenminste hetzelfde ontvangen als wanneer zij tot de PKN waren toetreden.
- De predikantskosten boven 50.500 euro worden naar ledental omgeslagen over de kerken die ook een predikant hebben.
- Br Bakker blijft voorlopig quaestor.
- Een bestuur voor het fonds onderling dienstbetoon wordt benoemd wanneer er een beroep op dit fonds wordt gedaan.
- Het rooster voor gezamenlijke collectiedoelen (projecten) gaat in per 1 januari 2006.
- De scribe informeert of de vGKN kunnen gaan participeren in het COGG en of de vGKN binnen dit contactorgaan passen.
- Het moderamen zal toelating vragen tot Zendtijd voor de Kerken.
- De kerken zullen de meest actuele informatie op zeer korte termijn aan de actuaire zenden om een jaarboekje te laten maken, dat voor de zomervakantie uitkomt.
- Alle informatie voor een gezamenlijk kerkblad moet uiterlijk in de eerste week van juni binnen zijn bij de scribe. Gedacht moet worden aan de predikbeurten voor de zomermaanden, activiteiten in deze maanden, start-activiteiten, informatie over de gemeentes, verslag van de ambtsdragersconferentie, kortom alles waardoor de leden van de kerken ook de andere kerken beter leren kennen. Het moderamen neemt het initiatief en benadert eventuele medewerkers. De kerken zenden ter voorbereiding hun kerkbladen aan de scribe.
- Als synode contracta voor de ontslagaanvraag van Ds van Hornsveld van Boornbergum-Kortehemmen worden de kerken van Harkema en Frieschepalen aangewezen.
- De vergadering wordt voortgezet op D.V. 19-11-05, om 10.30 uur, te Boornbergum.

BESLUITENLIJST d.d.19-11-05

- De 'vragenlijst voor de kerken' wordt behandeld na de bespreking van de concept-kerkorde
- N.a.v. de 'vragenlijst voor de kerken' wordt een gezamenlijk besluit genomen over te gebruiken formulieren
- Er worden twee commissies gevormd: één voor de beoordeling van zendingsprojecten en één voor diaconale projecten. Hiervoor vaardigt iedere kerk voor iedere commissie één lid af
- Ideeën i.v.m. de verhouding tot Israël worden doorgegeven aan de commissie Kerkorde; besluiten hierover worden genomen in samenhang met Art. 77 KO.
- De naam 'synode' blijft gehandhaafd voor officieel gebruik i.v.m. de gekozen kerkstructuur
- De scribe schrijft het NBG en de drukker van de Nieuwe Bijbelvertaling met het verzoek, hoofdletters te gebruiken voor de woorden die verwijzen naar God, Jezus Christus en de Heilige Geest; "Heer" te vervangen door "Here" en de inleidingen op de verschillende Bijbelboeken te herzien of weg te laten. Het rapport NBV zal hieraan worden toegevoegd; in dit exemplaar van het rapport zal het advies om de NBV niet in de eredienst te gebruiken verwijderd worden
- Het quotum voor 2006 wordt vastgesteld op 0 euro
- De predikantstraktementen worden vastgesteld conform het voorstel van de quaestor
- Br Bakker wordt gedéchargeerd voor het tot 19-11-05 gevoerde financiële beleid
- In de nieuwe kascontrolecommissie worden benoemd Zr Rienstra-van der Meer te Boornbergum en Br W.Wagenaar te Frieschepalen
- Na ontvangen informatie vanuit de kerken regelt Br Bakker de gezamenlijke betaling van licentiekosten
- De kerken gaan akkoord met het voorstel voor vergoeding voor consulente
- Het collecterooster 2006 wordt aanvaard, met toevoeging van een collecte voor Kerk en Israël
- Concept-kerkorde: aanvaard zijn de voorstellen m.b.t. Art.1, 2, 9, 15 en 25. De commissie heeft opdracht gekregen voorstellen te formuleren m.b.t. Art.3, 5, 8, en bepalingen zoals aangegeven in het deelrapport
- Art.8 K.O.(de mogelijkheid van predikantschap 'op singuliere gaven') blijft gehandhaafd
- De scribe zal briefpapier voor het kerkverband laten maken; iedere kerk ontvangt dit
- De webmaster zal een beveiligd gedeelte van de site, voor intern gebruik, realiseren
- Op D.V. 13-05-06 wordt een landelijke ambtsdragersconferentie gehouden te Rouveen

BESLUITENLIJST d.d. 22-04-06

- ZrSytsma-van Oeveren is beroepbaar gesteld binnen de vGKN.
- De kerken zullen hun mening kenbaar maken over het voorstel om de Israëlzondag te houden op de tweede zondag in juni. Tijdens de volgende synodevergadering wordt hierover besloten.
- Een ad hoc commissie gaat zich buigen over de vraag naar het beleid t.a.v. samenwonende paren met betrekking tot het kerkelijk huwelijk, belijdenis doen en het laten dopen van kinderen. De kerken die beleid over dit vraagstuk hebben geformuleerd zullen de stukken daarover zo spoedig mogelijk aan de actuaire zenden. Tijdens de volgende synode-vergadering zal het commissierapport worden besproken.
- De kerken van Boornbergum-Kortehemmen en Harkema zullen voor 7 mei aan de actuaire meedelen wie namens deze kerken zitting neemt in de hierboven genoemde commissie.
- Tijdens de volgende synodezitting worden de hoofdstukken 3 en 4 van de concept-kerkorde behandeld. De kerken zullen vóór de volgende synode hun oordeel geven over de voorstellen betreffende Hoofdstuk 2 van de concept-kerkorde.
- Tijdens de volgende synodezitting wordt gesproken over de vraag, welk bovenplaatselijk werk het eerst moet worden aangepakt.
- De kerken zullen melden hoe zij hun archieven beheren. Ter synode zal hierover worden gesproken.
- Ds Bijleveld en Br E.v.d.Beek te Garderen zijn benoemd als afgevaardigden naar het COGG.
- Het moderamen neemt contact op met deputaten eenheid van de kerken van de CGK in verband met mogelijke deelname aan Zendtijd voor Kerken.
- De kerken zullen hun oordeel over het voorstel voor kerkvisitatie doorgeven aan de actuaire.
- De kerken bieden hun a.s. bruidsparen de huwelijksvoorbereidingscursus aan en dragen de kosten ervan.
- De concepten en modellen worden ongewijzigd vastgesteld. Het moderamen buigt zich over een model voor de aanstelling van een pastoraal werker.
- Het Jaarboekje 2006 wordt samengesteld na de instituering van de volgende synode, in het najaar. In de tussentijd zullen de kerken alle mutaties aan de actuaire zenden.
- De kerken van Harkema en Frieschepalen-Siegerswoude zullen afgevaardigden zenden naar de synode contracta die in verband met het beroepingswerk wordt gehouden op D.V. 13 mei 2006, na de ambtsdragersconferentie, te Rouveen.
- De kerken van de vGKN zullen elkaar opnieuw ontmoeten in een synodevergadering op D.V. 7 oktober 2006 te Garderen. De kerk van Garderen zal samenroepende kerk zijn.

INSTRUCTIE VOOR DE DEPUTATEN VOOR DE EXAMENS

van de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland

De deputaten voor de examens (naar art.... van de kerkorde) hebben als taak, ten overstaan van de kerken kandidaten te examineren die verlangen predikant te worden binnen de vGKN of die door één van de kerken zijn voorgedragen voor de verlening van preekconsent.

Voor de voorbereiding van een dergelijk examen hebben de deputaten eerst een motivatie-gesprek met een dergelijke kandidaat. In dit gesprek, dat wordt begonnen met gebed, vertelt de kandidaat over zijn/haar achtergrond en motivatie om binnen de kerk van Jezus Christus, en in het bijzonder binnen de vGKN, werkzaam te willen zijn. In verband met dit laatste zal diepgaand worden gesproken over de kernpunten van het christelijk geloof en gereformeerd-zijn in leer en leven. Voorafgaand aan dit gesprek gaan de deputaten gezamenlijk in gebed. Na afloop van het gesprek overleggen zij, buiten aanwezigheid van de kandidaat, over het gesprek. Zij bepalen dan hun mening, kiezen bij positief oordeel een tekst voor het door de kandidaat te maken preekvoorstel en bepalen eventueel een studieopdracht.

De kandidaat ontvangt nog diezelfde dag, telefonisch, bericht over de uitslag van het gesprek met daarbij –bij positief resultaat- de opgave van de data voor het indienen van het preekvoorstel en het gesprek hierover en de tekst- en eventueel studie-opgave.

Zowel theologische kandidaten als kandidaten voor een preekconsent schrijven, na een positieve beoordeling van het motivatie-gesprek, een preekvoorstel over de opgegeven tekst, voorzien van een orde van dienst en opgave van geraadpleegde literatuur. Dit voorstel wordt aan de deputaten toegezonden voor de door deputaten vastgestelde datum.

Het gesprek over het preekvoorstel wordt begonnen met gebed.

De kandidaat draagt een aangegeven gedeelte van de preek voor. Zo mogelijk wordt hiervan een video-opname gemaakt, om de bespreking te ondersteunen en de kandidaat zo nodig praktische aanwijzingen te geven.

Er wordt inhoudelijk over het preekvoorstel gesproken.

Buiten aanwezigheid van de kandidaat stellen de deputaten een beoordeling op, die nog diezelfde dag telefonisch aan de kandidaat wordt medegedeeld. Bij bezwaren is het mogelijk dat de deputaten de kandidaat vragen, met gebruikmaking van de gemaakte opmerkingen, een nieuw preekvoorstel te maken.

De kandidaat heeft het recht, zich niet neer te leggen bij een negatief oordeel van de deputaten, en zich toch met het door hem/haar ingediende preekvoorstel voor de kerken te laten examineren.

Wanneer er een studie-opdracht is gegeven wordt voor de beoordeling hiervan een extra gesprek gehouden.

In overleg met de kandidaat zenden de deputaten het preekvoorstel met hun beoordeling naar de kerken, die zo spoedig mogelijk, eventueel in bijzondere zitting, bijeen zullen komen om de kandidaat te examineren.

Tijdens dit examen wordt een kort verslag gegeven van het motivatie-gesprek. Een door de kandidaat gekozen gedeelte van het preekvoorstel wordt door de kandidaat voorgedragen. Wanneer het een theologisch kandidaat betreft wordt ook over dogmatiek, ethiek en kerkrecht met hem/haar gesproken, om te onderzoeken of de kandidaat binnen de vGKN past.

De deputaten nemen het examen af, eventueel ondersteund door deskundigen die zij hiertoe hebben uitgenodigd.

Buiten aanwezigheid van de kandidaat overleggen de afgevaardigden van de kerken, na advies van de deputaten, over het examen. Zij krijgen hierna gelegenheid aan de kandidaat ter zake doende vragen te stellen. Indien zij van deze gelegenheid gebruik maken, wordt hierna opnieuw, buiten aanwezigheid van de kandidaat, overlegd.

Hierna wordt terstond door de voorzitter van de vergadering aan de kandidaat de uitslag van het examen medegedeeld.

Het is mogelijk dat aan een kandidaat een studie-opdracht wordt meegegeven. De verlangde bevoegdheid kan voor of na het afronden van deze opdracht worden verleend.

Een preekconsent wordt verleend voor een bepaalde tijd en eventueel voor een bepaald ressort. Er is mogelijkheid voor verlenging van het consent, zulks ter beoordeling van de kerken.

De synode wijst de kandidaat, na toelating, een mentor toe voor de periode van minstens een jaar.

Wanneer de toelatingvraag afkomstig is van een predikant uit een ander kerkgenootschap is de handelwijze afhankelijk van de relatie die de vGKN hebben met dat kerkgenootschap. In ieder geval zal het motivatiegesprek deel uitmaken van de procedure.

Het is mogelijk het examen voor theologische kandidaten te splitsen in een preparatoir en een peremptoir examen.

RAPPORT NIEUWE BIJBELVERTALING

1. Inleiding.

Als voorbeeld vergelijken we Lucas 2:1 in verschillende bijbelvertalingen en -verwoordingen:

1 ¶ (SVV) En het geschiedde in diezelfde dagen, dat er een gebod uitging van den Keizer Augustus, dat de gehele wereld beschreven zou worden.

1 ¶ (NBG51) En het geschiedde in die dagen, dat er een bevel uitging vanwege keizer Augustus, dat het gehele rijk moest worden ingeschreven.

1 ¶ (HET BOEK) Omstreeks deze tijd gaf de Romeinse keizer Augustus bevel dat in zijn hele rijk een volkstelling moest worden gehouden.

1 ¶ (GNB) In die tijd kondigde keizer Augustus het besluit af dat iedereen in zijn wereldrijk zich moest laten inschrijven.

1 ¶ (NBV) In die tijd kondigde keizer Augustus een decreet af dat alle inwoners van het rijk zich moesten laten inschrijven.

De Statenvertaling staat het meest dicht bij de grondtekst van de bijbel (de oorspronkelijke, letterlijke tekst), maar is van de 16^e eeuw. De NBG-vertaling is een vernieuwing van de Statenvertaling, in meer begrijpelijk Nederlands. Het Boek is geen letterlijke vertaling, maar omschrijft de bedoeling van een bijbeltekst in eenvoudige taal: een kinderbijbel voor volwassenen. Groot Nieuws zit tussen de NBG en Het Boek, maar is er sterk in begripen als 'genade' te laten verdwijnen; dit is een stukje theologie. De NBV probeert een brug te slaan van de grondtekst naar het hedendaagse Nederlands: geprobeerd is een goede Nederlandse vertaling te geven.

2. Voordelen van de NBV:

1. De NBV is gemakkelijk toegankelijk, ook voor mensen die niet zo bekend zijn met de bijbeltekst.
2. Door een vertaling in hedendaags Nederlands komt de bijbeltekst heel dicht op je huid.
3. De NBV leest prettig, het Nederlands komt verzorgd over, de zinnen zijn niet te lang.

3. Nadelen van de NBV:

1. Door het belang van een goede Nederlandse vertaling zwaar te laten wegen en door aanpassingen aan de huidige Nederlandse cultuur worden de eigenaardigheden van de typisch bijbelse taal die een bijzondere betekenis hebben op de achtergrond geplaatst. Hierdoor gaat een stukje 'diepte' van de bijbeltekst verloren: de NBV leest 'oppervlakkiger'.
2. Tekstprediking wordt hierdoor soms moeilijker (b.v. over Luc.2:1).
3. Er is gekozen voor de vertaling "HEER" i.p.v. "HERE"; dit betekent verlies van verhevenheid en innigheid van het Hebreeuwse JHWH. Ook ontbreken de hoofdletters bij het aanspreken van God: u, hij, hem etc. Dit is verlies van een stukje eerbied. (zie bijlage)

4. Conclusie

Over het algemeen is er vervlakking opgetreden. De NBV doet aan als een tegemoetkoming aan de niet-geoeffende lezer en is daarom minder geschikt voor diepergaande bijbelstudie.

5. Voorstel:

1. De NBG-vertaling gebruiken als kanselbijbel voor de eredienst.
2. Daarnaast gebruik van de NBV voor bijzondere gelegenheden waarbij een meer laagdrempelige bijbelvertaling gewenst is, zoals jeugddiensten, beamerdiensten etc. Wel dient de bijbeltekst dan b.v. via de beamer vertoond te worden zodat iedereen in de gelegenheid is om de bijbeltekst mee te lezen.
3. Geen andere vertalingen, zoals het Boek of Groot Nieuws, op de kansel, om verwarring te voorkomen: bijbelteksten moeten herkenbaar zijn.
4. Door middel van bijbelstudie beproeven de kerkenraden zelf de NBV.
5. De inleidingen bij de gehele NBV en bij de diverse bijbelboeken zijn zeer discutabel en getuigen soms van een omstreden kritische Schriftvisie. Het verdient aanbeveling onze jongeren (en ouderen) daarop te wijzen en slechts uitgaven zonder deze inleidingen te gebruiken.
6. Voordat een definitieve beslissing wordt genomen over het gebruik van de NBV kennis nemen van wat andere gereformeerde kerken hierover besluiten.

April 2005,

Zr.J.J.Douma-van der Molen, Frieschepalen
Zr.A.van Harten-Tip, Smilde
Br.G.J.Heinen, Rouveen

Bijlage

Tekstvoorbeelden van de genoemde nadelen.

Bij 1:

- Waar de grondtaal door de woordconstructie (lijdende vorm) aangeeft dat iets door de HERE God wordt gedaan, wordt dit in de vertaling 'in het midden'gelaten. (Gen.1:3, Luc.2:1)
- Door de andere vorming van zinnen lijkt de mens meer invloed te krijgen en Gods invloed verder af te staan (Jes.60:3; Gal.2:16).
- Soms is de tekst geen vertaling maar een 'populaire'weergave (Gen.22:1,2,11; Ex.3:3; Judas:19).
- De 'doeltaal'lijkt meer gewicht te hebben gekregen dan de 'brontaal'. Door het opknippen in gedeeltes van oorspronkelijk lange zinnen wordt de leesbaarheid vergroot. Hierdoor zijn soms verbanden weggevallen die niet door verwijswaarden worden weergegeven (Deut.6:2; Spr.3:3,4; Joh.13:34; 17:21).
- Er is vervlakking opgetreden. 'Bekeert u' wordt b.v. 'keer u af van uw huidige leven' (Hand.2:38), 'dienen' wordt 'zorgen voor' (Luc.10:40). Ook lijkt er een 'verzachting'van feiten te zijn (1 Sam.3:2). De bekende 'zelfvervloeking'wordt weergegeven met: 'de Heer is mijn getuige'(Ruth 1:17). Door het -op sommige plaatsen- vermijden van woorden als 'heil'(wordt: gelukkig zijn/redden) en 'vrede' (wordt bloei) verdwijnt er iets van de diepte, en van het 'geheel andere' van de werkelijkheid van God (Ps.68:20; Jer.29:7). 'Huis Gods' wordt vertaald met 'tempel'(Neh.8:16,17). 'Stad van David' wordt vertaald met 'Davidsburch'(2 Sam.6:10); dit geeft de indruk dat Jeruzalem en David minder met elkaar te maken hebben dan voorheen.
- Onder invloed van onze cultuur zijn er toevoegingen gedaan -'broeders'wordt b.v. 'broeders en zusters' (Gal.5:13)- of wordt iets afgezwakt (1 Kor.14:34).

-Om de tekst te verhelderen zijn soms namen of zinsdelen ingevoegd waar ze in de grondtekst niet staan (Ex.3:5; Ruth 1:14,15; 1 Sam.3:5; Ps.1:3; Joh.14:2). Dat kan niet in een vertaling, hoogstens in een voetnoot. Maar die voetnoten en verantwoordingen zijn er nauwelijks. Ook zijn er soms woorden weggelaten (Gen.22:13; Deut.33:28; Hand.22:14; Op.22:19).

-Het opmerkelijke en vaak voorkomende 'Zie...!' is verdwenen, evenals het karakteristieke 'Voorwaar'(Amen).

Bij 2:

-Exegetische beslissingen klinken soms duidelijk mee in de vertaling, zonder verantwoording in een voetnoot (Ex.20:6,13,14,16,17; Deut.33:26,27; 2 Sam.6:6; 1 Kon.10:2,5; Luc.2:1; Op.20:4).

-Ook met betrekking tot de Here Jezus ontstaat er een minder goddelijke indruk van Hem (Mat.4:11; 28:17; Mc.10:14; Joh.14:1; 1 Thess.4:14; 1 Joh.4:2).

-Er wordt niet concordant vertaald (dezelfde woorden of zinsdelen in de grondtekst weergegeven met dezelfde woorden of zinsdelen in het Nederlands) waar dit wel mogelijk en nuttig is (2 Kon.4:42,43).

-Associaties zijn weggevallen (2 Kon.4:42).

-Diverse prachtige beeldspraak is weg-vertaald (Ex.3:9).

Bij 3:

-‘De Heer Jezus’ doet denken aan de Heer Jansen; de relatie met KURIOS (en het oudtestamentische JHWH) gaat zo verloren.

-Door de bewoordingen wordt de HERE God ‘menschelijker’, kleiner, aardser (Spr.3:6; Jes.12:1; Jona 4:11; Mi.5:4).

-Er lijkt soms een grotere afstand tot de HERE God te ontstaan, doordat er a.h.w. een mens tussen komt te staan (Deut.6:1; Joh.6:30; Hebr.10:29; 1 Petr.3:16).

CREDENTIALBRIEF

EVENTUEEL KAN BOVENAAN HET LOGO
VAN DE BETREFFENDE KERK WORDEN AFGEDRUKT

CREDENTIALBRIEF

De kerkenraad van de (voortgezette) Gereformeerde Kerk te .....
heeft in zijn vergadering van .....
tot afgevaardigden naar de vergadering van de synode van de voortgezette
Gereformeerde kerken in Nederland,
welke D.V. zal worden gehouden op .....te.....,
aangewezen de broeders/zusters

..... predikant/ouderling (primus)
.....ouderling (primus)
.....diaken (primus)

en

.....ouderling (secundus)
.....ouderling (secundus)
.....diaken (secundus),

met opdracht en volmacht namens hun kerk, alsof die in haar geheel tegenwoordig
was, in overeenstemming met Gods Woord mee te handelen en besluiten over alle
zaken die ter vergadering komen en tot haar werkzaamheden behoren.
De kerkenraad zal alles in acht nemen wat zal worden besloten in overeenstemming
met Gods Woord, het belijden van de kerk, de kerkorde en de verdere bepalingen van
de meerdere vergaderingen van onze kerken.

Namens de kerkenraad voornoemd,

.....voorzitter
.....scriba

(plaats).....,

(datum).....

Instructies:

ONDERTEKENINGSFORMULIEREN

Ondertekeningsformulier voor ambtsdragers

Wij, ambtsdragers verbonden aan de voortgezette gereformeerde Kerk te....., verklaren met onze ondertekening dat wij de Heilige Schrift erkennen als het Woord van God, de gezaghebbende openbaring van het Evangelie Gods in Jezus Christus, en daarom als de enige regel voor geloof en leven.

Wij beloven ons, in eenheid van het ware geloof, trouw te zullen houden aan het belijden der kerk, dat het voorgelicht tot uitdrukking heeft gebracht in de drie algemene belijdenisgeschriften en in de drie formulieren van enigheid.

Wij zullen daarom tegenstaan en helpen weren al wat dit belijden weerspreekt.

Ondertekeningsformulier voor proponenten

Wij, ondergetekenden, door de synode van de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland toegelaten om te proponeren in deze kerken, verklaren met onze ondertekening, dat wij de Heilige Schrift erkennen als het Woord van God, de gezaghebbende openbaring van het Evangelie Gods in Jezus Christus, en daarom als de enige regel voor geloof en leven.

Wij beloven ons bij het proponeren, in eenheid van het ware geloof, trouw te zullen houden aan het belijden der kerk, dat het voorgelicht tot uitdrukking heeft gebracht in de drie algemene belijdenisgeschriften en in de drie formulieren van enigheid, en niets te zullen leren wat daarmee in strijd is.

Ondertekeningsformulier voor de dienaren des Woords

Wij, dienaren des Woords van de voortgezette gereformeerde kerken in Nederland, verklaren met onze ondertekening, dat wij de Heilige Schrift erkennen als het Woord van God, de gezaghebbende openbaring van het Evangelie Gods in Jezus Christus, en daarom als de enige regel voor geloof en leven.

Wij beloven ons, in eenheid van het ware geloof, trouw te zullen houden aan het belijden der kerk, dat het voorgelicht tot uitdrukking heeft gebracht in de drie algemene belijdenisgeschriften en in de drie formulieren van enigheid.

Wij zullen daarom tegenstaan en helpen weren al wat dit belijden weerspreekt.

Wij verklaren ons bereid, indien wij tot een van dat belijden afwijkend gevoelen zouden komen, dit uit drang der broederlijke liefde aan de kerkelijke vergadering (kerkenraad, classis of synode) ter toetsing voor te leggen.

Wij erkennen tevens het recht van de kerkelijke vergadering (kerkenraad, classis of synode) om –indien daartoe naar haar mening genoegzame aanleiding is gegeven– een nadere verklaring van ons gevoelen te vragen.

En wij beloven dat –indien de kerkelijke vergadering tot het oordeel zou komen, dat wij ten aanzien van enig gewichtig punt van de leer klaarblijkelijk ingaan tegen de Heilige Schrift en daardoor op een voor haar niet toelaatbare wijze de eenheid van het geloof en belijden aantasten– wij ons aan haar oordeel zullen onderwerpen en ons zullen voegen naar het in de kerkorde bepaalde inzake het vermaan en de tucht over de dienaren des Woords, een en nader behoudens het recht en de plicht tot het indienen van een appèlschrift of een verzoek tot revisie in geval van bezwaar, hangende de behandeling waarvan wij ons zullen gedragen naar de door de desbetreffende vergadering gegevens aanwijzingen.

ATTESTATIES

Attestatie voor belijdende leden

Weleerwaarde en Eerwaarde Broeders en Zusters,

De kerkenraad van de (voortgezette) Gereformeerde Kerk te .....
verklaart hierdoor dat het lid/de leden.....,
voor zover hem bekend, gezond in het geloof en onbesproken in de wandel is/zijn.
Wij bevelen daarom voornoemde broeder en /of zuster aan de kerk te .....

.....
aan, en verzoeken de opzieners van die kerk hem/haar/hen onder hun opzicht en
bestuur te nemen, tot het gebruik van de heilige sacramenten toe te laten en in alle
voorkomende gevallen met christelijke raad en daad bij te staan.

De kerkenraad van de (voortgezette) Gereformeerde Kerk te.....

.....
(praeses) (scriba)

....., de .....20..

(Op de achterzijde van deze attestatie worden de gegevens ingevuld:)

..... is geboren op..... te.....,
zoon van.....en.....,
gedoopt op.....in de .....te.....,
geloofsbelijdenis afgelegd op.....in de .....te.....
,
gehuwd met/weduwnaar van.....,
huwelijk kerkelijk bevestigd op.....in de .....te.....

..... is geboren op..... te.....,
dochter van .....en.....,
gedoopt op.....in de .....te.....,
geloofsbelijdenis afgelegd op.....in de .....te.....,
gehuwd met/weduwe van.....
huwelijk kerkelijk bevestigd op.....in de .....te.....

Namen van de kinderen

....., geboren .....te.....,
gedoopt op.....in de .....te.....
....., geboren .....te.....,
gedoopt op.....in de .....te.....

Adres van het (de) bovengenoemde lid (leden):

Attestatie voor doopleden

(Doopattestaties worden niet meegegeven, maar aan de zusterkerk toegezonden.)

Weleerwaarde en Eerwaarde Broeders en Zusters,

De kerkenraad van de (voortgezette) Gereformeerde Kerk te .....laat u weten dat het dooplid..... naar uw gemeente is overgekomen en beveelt genoemd dooplid in uw geestelijke verzorging aan.

De kerkenraad van de (voortgezette) Gereformeerde Kerk te.....

.....

.....

(praeses)

(scriba)

....., de.....20..

(achterzijde:)

Namen van de ouders.....en.....

Datum geboorte.....te.....

Datum doop.....in de .....te.....

Gehuwd met.....

Huwelijk kerkelijke bevestigd op.....in de.....te.....

Tegenwoordig adres.....

DIVERSE AKTES

AKTE VAN INSTITUERING VAN DE voortgezette GEREFORMEERDE KERK te .....

In een bijeenkomst op A.D..... te(n huize van) ....is besloten tot het institueren van een (voortgezette) Gereformeerde Kerk te .....

Deze beslissing is genomen na gebed en rijp beraad.

Zij die aanwezig waren in deze bijeenkomst hebben deze beslissing genomen omdat zij de wenselijkheid en noodzakelijkheid van een (voortgezette) gereformeerde kerk ter plaatse inzien.

Ook aan broeders en zusters in het geloof die in de regio (.....) wonen willen zij een kerkelijk onderdak kunnen bieden.

Gezamenlijk willen zij kerk van Jezus Christus zijn, in gehoorzaamheid aan de Heilige Schrift als enige richtsnoer voor leer en leven en in overeenstemming met de gereformeerde belijdenis, te weten de drie algemene belijdenisgeschriften en de drie formulieren van enigheid. Ook willen zij dat hun kerk geregeerd wordt volgens het gereformeerde kerkrecht.

Zij hebben uitgesproken gereformeerd te willen zijn op de wijze waarop de Gereformeerde Kerken in Nederland dat vanouds waren. Om deze reden vormen zij een (voortgezette) Gereformeerde Kerk.

Het is hun wens om in hun kerkelijk en persoonlijk leven de eer van de HERE der Kerk en het heil van de naaste, zowel dichtbij als ver weg, te bevorderen, in gehoorzaamheid aan Jezus Christus Die Zijn volgelingen gebod: Gij zult de Here, uw God liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw verstand.....(en) Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf (Mat.22:37-39).

De (voortgezette) Gereformeerde Kerk te..... zal worden geregeerd overeenkomstig de (concept-)kerkorde van de voortgezette Gereformeerde kerken in Nederland –zie bijlage.

Genoemde kerk wil deel uitmaken van de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland en zal gaan ressorteren onder de classis.... van deze kerken.

Het adres van deze classis is..... Het adres van de vGKN p/a de actarius is.....

In de aanvang wordt de kerkenraad gevormd door...en....., ouderling en ....., diaken. Ten aanzien van het bestuur van de stoffelijke goederen wordt deze kerk in en buiten rechte vertegenwoordigd door ..... en ....., die daartoe bij het nemen van het uit te voeren besluit door de kerkenraad zijn aangewezen.

In de aanvang behoren tot deze gemeente de doop- en belijdende leden zoals vermeld op de bijlage.

In eerste instantie zal de (voortgezette) Gereformeerde Kerk te .... bijeenkomen op het adres.....

Als ressort van de vGK... zal gelden.....

Aldus opgemaakt en getekend, te....., op.....

(ouderlingen)

(diakenen)

Bijlagen: (concept-)kerkorde en ledenlijst

ACTE VAN BEROEPBAARSTELLING

De synode van de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen in haar zitting van....., verklaart hiermee

dat in deze zitting, in samenwerking met en in aanwezigheid van de deputaten ad examina, kerkelijk is geëxamineerd

dat de examinandus dit examen met goed gevolg heeft doorstaan;

dat de door hem ingeleverde bewijsstukken door de deputaten zijn nagezien en in orde bevonden;

dat hij het ondertekeningsformulier voor proponenten heeft ondertekend;

en besluit

..... als proponent beroepbaar te stellen in de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland en hem de bevoegdheid te geven in deze kerken te proponeren.

....., ...20..

Deputaten ad examina:

De synode:

(praeses)

(scriba)

(assessor)

BEROEPSBRIEF

....., ...-200.

De kerkenraad van de voortgezette Gereformeerde Kerk te .....,
bijeengekomen voor de beroeping van een dienaar des Woords heeft, gelet op de
uitslag van de hiervoor gehouden verkiezing door de stemgerechtigde leden der
gemeente, besloten te beroepen tot dienaar des Woords van deze gemeente de
weleerwaarde heer/vrouwe*

.....
dienaar des Woords/proponent* te .....,
op een traktement met emolumenten en pensioenbepalingen zoals in de annexe
opgave staan vermeld.

De kerkenraad, hierbij de beroeping te zijner/harer* kennis brengende, spreekt de
welgemeende wens uit dat hij/zij* deze beroeping zal aanvaarden en, nadat de vereiste
kerkelijke approbatie zal zijn verkregen, zo spoedig mogelijk tot de gemeente zal
overkomen om alles te doen wat een dienaar des Woords, overeenkomstig Gods heilig
Woord, betaamt, en zich daarbij te houden aan hetgeen bepaald is in de kerkorde en de
formulieren van de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland. In het bijzonder
zal hij/zij* dit doen door de verkondiging van het Evangelie en het bedienen van doop
en avondmaal, het bezoeken van de gemeenteleden, het vertroosten van de zieken en
het geven van het catechetisch onderricht aan de jeugd van de gemeente.

De kerkenraad van zijn kant zegt wederkerig toe al die achting, liefde en medewerking
te zullen bewijzen, welke aan de getrouwe dienaar des Woords toekomt, en zich daarbij
eveneens te zullen houden aan hetgeen bepaald is in de kerkorde en de formulieren
van de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland.

De kerkenraad zou het op prijs stellen binnen ..... weken na dato dezes te mogen
vernemen de uitslag waartoe het beraad over deze beroeping heeft geleid. Bij dit
beraad zal het van weerszijden niet mogen ontbreken aan het gebed om de leiding van
de Heilige Geest.

Gedaan in zijn bijeenkomst van .....

De kerkenraad van de voortgezette Gereformeerde Kerk voornoemd,

....., praeses

....., scriba

*doorhalen wat niet van toepassing is

OPGAVE VAN HET PREDIKANTSTRAKTEMENT, MET DE VERGOEDINGEN EN EMERITAATSBEPALINGEN, BIJ DE VOORTGEZETTE GEREFORMEERDE KERK TE.....

Het traktement en de emolumenten zullen worden bepaald overeenkomstig het advies, dat vanwege de synode door daarvoor aangewezen deputaten periodiek aan de kerken wordt verstrekt. Het aanvangstraktement bedraagt ..... per maand, overeenkomende met het traktement bij .... dienstjaren in een gemeente met .... zielen volgens bedoeld advies voor het jaar 200...

Een ambtswoning zal wel/niet* ter beschikking worden gesteld.

Voorts worden de volgende kostenvergoedingen toegezegd:

Voor het geval de predikant emeritus verklaard wordt of komt te overlijden, zal hem/haar*zelf dan wel zijn/haar* nagelaten weduwe/weduwnaar* en wezen een emeritaatsgeld worden uitgekeerd, in overeenstemming met de door de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland via de Stichting Predikantspensioenen gesloten pensioenregeling. Voorts zal door bemiddeling van de Stichting Predikantspensioenen een arbeidsongeschiktheidsverzekering worden gesloten. Desgewenst worden nadere gegevens versterkt.

Aldus opgegeven door de kerkenraad van de voortgezette Gereformeerde Kerk voornoemd,

....., ..-200...

....., praeses

....., scriba

ACTE VAN ONTSLAG DOOR DE KERKENRAAD

De kerkenraad van de (voortgezette) Gereformeerde Kerk te .....,
gehoord de mededeling van de weleerwaarde heer

.....,
sedert ..... als dienaar des Woords verbonden aan deze kerk,
dat hij het op hem uitgebrachte beroep naar de Gereformeerde Kerk te .....
wenst op te volgen;

en overwegende dat er genoegzame redenen bestaan om hem te doen instemmen met
de opvolging van het op zijn dienaar des Woords uitgebrachte beroep;
heeft in zijn bijeenkomst van .....besloten:

1^e..... van zijn verbintenis aan de (voortgezette) Gereformeerde Kerk te
..... op de meest eervolle wijze te doen ontslaan, welk ontslag zal ingaan ...
..... als zijnde de dag, waarop zijn verbintenis aan de Gereformeerde Kerk te
.....geacht wordt tot stand te zullen komen;

2^e. te verklaren dat ..... gedurende de periode van zijn verbintenis aan deze kerk
zich trouw en ijverig in zijn dienstwerk, gezond in zijn leer en godvrezend in zijn wandel
betoond heeft;

3^e. aan .....van dit ontslag en van deze verklaring acte te verlenen in tweevoud,
opdat deze stukken volgens (art....van) de kerkorde hem bij de (voortgezette)
Gereformeerde Kerk te ..... en bij de classis ..... van de (voortgezette)
Gereformeerde Kerken in Nederland mogen dienen als wettige getuigenis van zijn
vertrek uit de kerk en de classis waar hij heeft gediend en als goede kerkelijke attestatie
van leer en leven;

en 4^e. .....bij zijn aanstaand vertrek op te dragen aan de hoede van
God en het Woord van Zijn genade, onder oprechte dankbetuiging voor de trouwe
dienst die hier in dankbare herinnering zal blijven, en met de hartelijke bede dat de
Here de vrucht van die arbeid wil laten voortduren en hem in de kerk waaraan hij zich
nu gaat verbinden eveneens tot zegen voor velen werkzaam wil doen zijn.

Opmerkingen:

- heer, hij , zijn, hem moet eventueel gewijzigd worden in vrouwe, zij, enzovoorts;
- wanneer de beroepende kerk geen deel uitmaakt van de vGKN moet
'Gereformeerde Kerk(en in Nederland)' veranderd worden in de betreffende naam,
bijvoorbeeld Protestantse Gemeente of Protestantse Kerk in Nederland;
- zolang de kerkorde niet definitief is vastgesteld wordt het gedeelte dat tussen
haakjes staat en verwijst naar het kerkordeartikel weggelaten; na vaststelling wordt
het betreffende artikelnummer ingevuld.

ACTE VAN ONTSLAG DOOR HET KERKVERBAND

De synode van de (voortgezette) Gereformeerde Kerken in Nederland,
gelet op de mededeling van de kerkenraad van de (voortgezette) Gereformeerde Kerk
te

.....,

dat de weleerwaarde heer ....., sedert .....als dienaar des Woords
aan deze kerk verbonden, het op hem uitgebrachte beroep naar de (voortgezette)
Gereformeerde Kerk te ..... wenst op te volgen en dat de kerkenraad
geoordeeld heeft met de opvolging van dit beroep te moeten instemmen,
heeft in haar bijeenkomst van .....besloten:

1^e..... van zijn dienst in het kerkverband op de meest eervolle wijze te
ontslaan, welk ontslag zal ingaan .....

2^e. te verklaren dat ..... gedurende de periode van zijn werkzaamheid in dit
kerkverband zich trouw en ijverig in zijn dienstwerk, gezond in zijn leer en godvrezend
in zijn wandel betoond heeft;

3^e. aan .....van dit ontslag en van deze verklaring acte te geven in tweevoud,
opdat deze stukken volgens (art....van) de kerkorde hem bij de (voortgezette)
Gereformeerde Kerk te ..... en bij de classis ..... van de (voortgezette)
Gereformeerde Kerken in Nederland mogen dienen als wettige getuigenis van zijn
vertrek uit de kerk en de classis waar hij heeft gediend en als goede kerkelijke attestatie
van leer en leven;

en 4^e. .....bij zijn aanstaand vertrek op te dragen aan de hoede van
God en het Woord van Zijn genade, onder oprechte dankbetuiging voor de trouwe
arbeid die hij voor het kerkverband heeft verricht, en met de hartelijke bede dat de Here
de vrucht van die arbeid wil laten voortduren en hem in de classis waar hij nu gaat
dienen eveneens tot zegen voor velen werkzaam wil doen zijn.

Opmerkingen:

- deze acte kan mutatis mutandis gebruikt worden als acte van ontslag door de classis;
- heer, hij, zijn, hem moet eventueel gewijzigd worden in vrouwe, zij, enzovoorts;
- wanneer de beroepende kerk geen deel uitmaakt van de vGKN moet 'Gereformeerde Kerk(en in Nederland)' veranderd worden in de betreffende naam, bijvoorbeeld Protestantse Gemeente of Protestantse Kerk in Nederland;
- zolang de kerkorde niet definitief is vastgesteld wordt het gedeelte dat tussen haakjes staat en verwijst naar het kerkordeartikel weggelaten; na vaststelling wordt het betreffende artikelnummer ingevuld.

CONCEPT KERKORDE

van de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland

(Overal waar met betrekking tot personen 'hij' staat kan ook 'zij' worden gelezen.)

Inleiding

ARTIKEL 1

Naar het apostolisch voorschrift van 1 Corinthe 14 : 40, dat in de gemeente van Christus alles betamelijk en in goede orde behoort te geschieden, wordt in deze kerkorde een aantal artikelen gegeven waarnaar zal worden gehandeld voor het leven en werken van de kerk, met het oog op het volbrengen van de taak, waartoe zij naar de Heilige Schrift en haar belijdenis geroepen is.

De voornaamste onderwerpen, die in de kerkorde achtereenvolgens ter sprake gebracht worden, zijn: de ambten van de kerk, de vergaderingen van de kerk, leer, eredienst en sacramenten van de kerk, het vermaan en de tucht van de kerk, en taak en betrekkingen van de kerk naar buiten.

HOOFDSTUK 1

De ambten van de kerk

I. Algemene bepalingen

ARTIKEL 2

De ambten, waaraan in opdracht van Christus het dienstwerk in de gemeente is toevertrouwd, zijn die van dienaar des Woords, van ouderling en van diaken. Sommigen zullen afgezonderd worden voor de opleiding tot de dienst des Woords, anderen voor het zendingswerk.

ARTIKEL 3

Niemand zal in de kerk enig ambt vervullen zonder daartoe op wettige wijze geroepen en daarin bevestigd te zijn. Voor de roeping tot enig ambt komen slechts in aanmerking belijdende leden, die voldoen aan de in de Heilige Schrift voor ambtsdragers gestelde eisen.

ARTIKEL 4

De roeping tot het vervullen van een ambt wordt uitgebracht door de kerkenraad. De kerkenraad brengt deze roeping uit op grond van een onder zijn leiding gehouden verkiezing door de gemeente. Deze verkiezing geschiedt uit een aantal door de kerkenraad voorgestelde kandidaten. De kerkenraad kan de leden der gemeente tevoren in de gelegenheid stellen de aandacht te vestigen op voor het ambt geschikte personen.

De verkiezing geschiedt, na gebed, door de stemgerechtigde leden der gemeente overeenkomstig de door de kerkenraad vastgestelde regeling.

De kerkenraad zal de namen van de beroepen ambtsdragers op twee achtereenvolgende zondagen aan de gemeente voordragen om haar goedkeuring te verkrijgen met het oog op hun bevestiging. Indien geen bezwaren zijn ingekomen of de kerkenraad de ingebrachte bezwaren niet genoegzaam gegrond acht, zal de bevestiging in een kerkdienst plaats hebben, met gebruikmaking van de daarvoor vastgestelde formulieren.

II. De dienaren des Woords

ARTIKEL 5

Voor de toelating tot het ambt van dienaar des Woords is een deugdelijke theologische opleiding vereist.

Degene die een zodanige opleiding ontvangen heeft en staat naar het ambt van dienaar des Woords, dient zich te onderwerpen aan een kerkelijk examen.

De deputaten daartoe aangewezen door de particuliere synode waaronder de kerk ressorteert waar de kandidaat is ingeschreven, nemen het examen af. Dit examen zal zowel de leer als het leven van de kandidaat betreffen. De classis, waaronder de genoemde kerk ressorteert, stelt diegene die het examen met goed gevolg heeft afgelegd, op voorstel van de deputaten van de synode beroepbaar, tenzij zij daartegen overwegende bezwaren heeft.

ARTIKEL 6

De beroeping van een dienaar des Woords zal geschieden door de kerkenraad, met inachtneming van de vastgestelde orde en met approbatie van de classis, waar de beroepene een goede kerkelijke attestatie aangaande leer en wandel heeft over te leggen. Nadat hij twee opeenvolgende zondagen aan de gemeente is voorgesteld en geen wettig bezwaar is ingebracht, volgt de bevestiging met gebruikmaking van het vastgestelde formulier.

ARTIKEL 7

Proponenten en dienaren des Woords, die beroepen worden als dienaar des Woords voor bijzondere arbeid zullen verbonden worden of blijven aan een kerk. De verhouding waarin hij tot de betrokken kerk staat dient geregeld te worden onder goedkeuring van de classis.

ARTIKEL 8

Van de regel, dat een deugdelijke theologische opleiding vereist is, kan alleen worden afgeweken, indien op overtuigende wijze blijkt dat iemand in die mate de gaven bezit, welke voor een dienaar des Woords onmisbaar zijn zoals godsvrucht, ootmoed, ingetogenheid, goed verstand, onderscheidingsvermogen en welsprekendheid. De beoordeling of zulks het geval is, geschiedt door de deputaten belast met het afnemen van het kerkelijk examen, aangewezen door de (particuliere) synode, waaronder de classis van zijn woonplaats ressorteert. Indien het examen naar het oordeel van de classis gunstig verloopt, zal deze een periode vaststellen waarin de kandidaat als proponent mag voorgaan in de kerken van het classicaal ressort tot nadere beoordeling van zijn gaven en voorts naar bevind van zaken met hem handelen naar de regeling, door de synode vastgesteld.

ARTIKEL 9

Voorgangers die zich sinds kort gevoegd hebben bij een van de kerken en niet afkomstig zijn uit een kerk waarmee kerkelijke gemeenschap wordt onderhouden, zullen slechts met grote voorzichtigheid tot de dienst des Woords worden toegelaten. Daarbij zullen de desbetreffende generale kerkelijke bepalingen in acht worden genomen. Indien de classis en de deputaten van de synode dit noodzakelijk achten, zullen zij eerst een proeftijd doormaken.

ARTIKEL 10

Een dienaar des Woords mag de kerk, waaraan hij verbonden is, niet verlaten en zich aan een andere kerk verbinden zonder tijdig overleg met en toestemming van zijn kerkenraad en zonder bewilliging van de classis, gelijk ook geen andere kerk hem mag ontvangen, zonder de daartoe vereiste akten van ontslag in orde bevonden te hebben.

ARTIKEL 11

De kerkenraad is verplicht namens de gemeente, die zij hierin vertegenwoordigt, haar predikanten naar behoren te onderhouden.

ARTIKEL 12

Daar een dienaar des Woords, wanneer hij eenmaal op de bovenomschreven wijze wettig beroepen is, zijn leven lang aan de dienst der kerken verbonden is, is het hem niet geoorloofd zich tot een andere staat des levens te begeven dan om gewichtige oorzaken, die, ter kennis van de classis gebracht, door haar beoordeeld dienen te worden ten overstaan van de deputaten der synode.

ARTIKEL 13

Wanneer een predikant door ouderdom, ziekte of andere oorzaken niet meer in staat is zijn ambtswerk te verrichten, blijft hij rechtens dienaar des Woords. De kerk die hij gediend heeft, zal hem op gepaste wijze onderhouden. Deze verplichting geldt ook met betrekking tot weduwen en wezen van de predikanten.

ARTIKEL 14

Wanneer een dienaar des Woords om de hierboven vermelde of andere reden zijn dienst voor een tijd moet onderbreken, wat niet zal geschieden zonder advies van de kerkenraad, behoudt deze raad te allen tijde het recht hem terug te roepen.

ARTIKEL 15

Het zal geen dienaar des Woords vrijstaan binnen het ressort van enige kerk zonder bewilliging van de kerkenraad van de betrokken kerk voor te gaan in een samenkomst, welke geacht moet worden in enigerlei vorm het karakter van een kerkdienst te dragen.

ARTIKEL 16

De taak van de predikanten is trouw voor te gaan in de gebeden en in de bediening van het Woord -zowel binnen als buiten de gemeente- en de bediening van de sacramenten. Predikanten behoren goed acht te geven op hun mede-ambtsdragers en op de gemeente, en samen met de ouderlingen de tucht te bedienen en te zorgen dat alles op gepaste wijze en ordelijk gebeurt.

ARTIKEL 17

Ten aanzien van de dienaren des Woords zal zoveel mogelijk gestreefd worden naar gelijkheid, zowel wat betreft de plichten als de rechten die hun ambtswerk met zich brengt, een en ander ter beoordeling van de kerkenraad en, indien nodig, van de classis.

Hetzelfde beginsel dient ook in acht te worden genomen met betrekking tot ouderlingen en diakenen.

ARTIKEL 18

Tot de opdracht van hen die zijn afgezonderd voor de opleiding tot de dienst des Woords behoort de uitleg van de Heilige Schrift en de verdediging van de zuivere leer tegen ketterijen en dwalingen.

III. De opleiding tot de dienst des Woords

ARTIKEL 19

De kerken zullen ernaar streven, dat er studenten in de theologie zijn. Zij zullen, als dit nodig is, financiële steun verlenen.

ARTIKEL 20

Voor de verzorging van de opleiding van predikanten zal de generale synode deputaten benoemen die terzake contacten zullen leggen en regelingen zullen treffen.

IV. De ouderlingen en de diakenen

ARTIKEL 21

De taak van de ouderlingen is, tezamen met de dienaar des Woords over de gemeente de herderlijke zorg uit te oefenen, over haar en over de mede-ambtsdragers het opzicht te hebben en het vermaan en de tucht te oefenen, de leden der gemeente trouw te bezoeken en tevens te trachten anderen voor Christus te winnen.

ARTIKEL 22

De taak van de diakenen is gelden en goederen in te zamelen ter voorziening in de nood van de behoeftigen, deze getrouw en ijverig naar gelang van de behoefte, na onderling overleg, te besteden, de bedrukten te bezoeken en te vertroosten en te bevorderen dat de ter beschikking gestelde middelen goed worden gebruikt. Met het oog hierop zullen zij de leden der gemeente opwekken en zo toerusten, dat ook dezen in woord en daad aan hen die geen helper hebben dienstbaar zullen zijn. Van hun beleid hebben de diakenen rekening en verantwoording te doen aan de gehele kerkenraad en desgevraagd kunnen zij dit doen aan de leden van de gemeente op een door de kerkenraad vast te stellen tijd en wijze.

ARTIKEL 23

De diakenen zullen zo nodig, hetzij met andere diaconieën, hetzij met instellingen die zich bewegen op het terrein van diaconaal en maatschappelijk werk, geregeld contact onderhouden, en zo mogelijk samenwerken voor de uitoefening van hun ambtelijke opdracht.

ARTIKEL 24

De ouderlingen en de diakenen zullen gedurende een door de kerkenraad vast te stellen periode zitting hebben. De kerkenraad kan deze periode voor eenmaal met één jaar verlengen; hij zal dan mededeling aan de gemeente doen van de redenen, die hem daartoe genoopt hebben.

In de regel zal ieder jaar een deel van hen aftreden. De aftredenden zullen niet terstond herkiesbaar zijn, tenzij naar het oordeel van de kerkenraad het welzijn van de gemeente het raadzaam maakt een of meer hunner opnieuw aan de gemeente ter verkiezing voor te stellen.

ARTIKEL 25

Ouderlingen, diakenen, dienaren des Woords en docenten aan een theologische opleiding zullen bij hun bevestiging in het ambt dan wel de aanvaarding van hun taak blijk geven van hun instemming met het belijden van de kerk door ondertekening van een formulier dat door de generale synode is vastgesteld.

Degenen die met goed gevolg het kerkelijk examen hebben afgelegd, zullen in de bijeenkomst van de classis, waarin de beroepbaarstelling plaatsvindt, van diezelfde instemming blijk geven door ondertekening van een afzonderlijk formulier, dat door de generale synode is vastgesteld.

HOOFDSTUK 2

De vergaderingen van de kerk

I. Algemene bepalingen

ARTIKEL 26

Bij de opening en de sluiting van alle vergaderingen zal de Here met gebed en dankzegging worden aangeroepen.

ARTIKEL 27

Zij die naar de meerdere vergaderingen worden afgevaardigd, behoren hun geloofsbrieven en instructies, ondertekend door hen die ze hebben afgevaardigd, mee te brengen. Alleen de in de credentiebrieven genoemde personen hebben stemrecht, behalve in aangelegenheden die hun persoon of kerken in het bijzonder betreffen.

ARTIKEL 28

De regering van de kerk en het opzicht en de tucht in de kerk zijn toevertrouwd aan haar vergaderingen.

Er zijn vier gewone vergaderingen: de kerkenraad, de classis, de particuliere synode en de generale synode. Van de kerkenraad worden de drie andere onderscheiden als meerdere vergaderingen.

ARTIKEL 29

Deze vergaderingen zullen geen andere dan kerkelijke zaken behandelen, en dat op kerkelijke wijze.

Door een meerdere vergadering zullen, behalve de zaken die de in haar bijeenkomende kerken gemeenschappelijk aangaan, uitsluitend zaken behandeld worden, die door de mindere vergaderingen niet afgehandeld konden worden en daarom door deze in de vorm van een vraag, van een instructie, van een bezwaarschrift of op andere wijze aan de orde worden gesteld, alsook zaken ten aanzien waarvan een lid ener kerk of een vergadering bij haar in appèl is gekomen.

ARTIKEL 30

Als iemand van oordeel is dat hem door een uitspraak van een mindere vergadering onrecht is aangedaan, of dat hij een besluit van een vergadering in strijd acht met duidelijke uitspraken van Gods Woord of met bepalingen van de kerkorde, of dat hij door woord of daad het welzijn van de kerk geschaad acht, kan hij zich in appèl beroepen op de meerdere vergadering.

Onverminderd het recht van appèl bestaat de mogelijkheid bij enige vergadering een verzoek tot revisie van een door haar gedane uitspraak in te dienen.

II. De kerkenraad

ARTIKEL 31

In alle kerken moet een kerkenraad zijn, bestaande uit de dienaren des Woords, de ouderlingen en de diakenen, welke regelmatig zal samenkomen.

ARTIKEL 32

De taak van de praeses is om aan de orde te stellen en toe te lichten hetgeen behandeld moet worden, toe te zien dat een ieder op zijn beurt spreekt, hen die te scherp en strijdlustig zijn in het spreken, het zwijgen op te leggen en, indien zij daaraan geen gehoor geven, op hen censuur toe te passen. Zijn taak eindigt, wanneer de vergadering uiteen gaat.

ARTIKEL 33

In alle vergaderingen zal naast de praeses een scriba optreden, om zorgvuldig te notuleren hetgeen het vastleggen waard is.

ARTIKEL 34

De classis heeft over de kerkenraad hetzelfde gezag als de particuliere synode over de classis en de generale synode over de particuliere.

ARTIKEL 35

Slechts met instemming van de classis kunnen in een plaats voor het eerst of opnieuw de ambten worden ingesteld.

ARTIKEL 36

In plaatsen, waar geen kerkenraad kan zijn en toch leden wonen, zullen deze leden door de classis onder de zorg van een naburige kerkenraad gesteld worden.

ARTIKEL 37

De diakenen zullen regelmatig bijeenkomen om onder aanroeping van de HERE de diaconale aangelegenheden te behandelen. Zij zullen verantwoording van hun beleid en beheer doen aan de kerkenraad.

III. De meerdere vergaderingen

ARTIKEL 38

De classicale vergaderingen bestaan uit de kerken van het classicale ressort, die elk een dienaar des Woords, een ouderling en een diaken, voorzien van behoorlijke credentiebrieven, afvaardigen. Wanneer een kerk vacant is worden twee ouderlingen en een diaken afgevaardigd. De classis vergadert minstens twee maal per jaar op plaats en tijd door de vergadering vast te stellen. In deze vergaderingen berust het presidium beurtelings of na verkiezing bij de dienaren des Woords, met dien verstande dat dezelfde persoon niet tweemaal achtereen mag worden gekozen. Verder wordt door de praeses onder meer aan de afgevaardigden gevraagd of zij in hun kerken hun kerkenraadsvergaderingen houden, of de kerkelijke tucht wordt geoefend, of de diaconale roeping vervuld wordt en of er iets is, waarin zij het oordeel en de hulp van de classis behoeven.

Tenslotte worden in de laatste vergadering voor de particuliere synode de afgevaardigden naar deze synode verkozen.

ARTIKEL 39

Als aan een kerk twee of meer predikanten zijn verbonden, mogen zij die niet volgens het voorgaande artikel werden afgevaardigd, in de classicale vergadering aanwezig zijn, waar ze een adviserende stem hebben.

ARTIKEL 40

De classis zal voor elke vacante gemeente een predikant als consulent aanwijzen die ter wille van de goede orde de kerkenraad met advies zal dienen, in het bijzonder bij het beroepingswerk. Beroepsbrieven dienen mede door hem ondertekend te worden.

ARTIKEL 41

De classis zal ieder jaar in een van haar bijeenkomsten ten minste twee van de meest ervaren en geschikte dienaren des Woords aanwijzen, om in alle kerken visitatie te verrichten. Zij kan naast deze dienaren des Woords ook bekwame ouderlingen aanwijzen.

De visitatoren zullen onderzoeken, of de ambtsdragers zowel persoonlijk als gezamenlijk hun taak getrouw vervullen, zich aan de zuivere leer houden, de bepalingen van de kerkorde onderhouden en naar vermogen het hunne doen om met woord en daad de opbouw en de uitbreiding der gemeente te bevorderen. Voorts zullen zij nalatigen broederlijk vermanen, en allen met raad en daad bijstaan.

Visitatie kan ook geschieden op verzoek van een kerkenraad of van leden van een gemeente.

De visitatoren zullen van hun bevindingen schriftelijk rapport uitbrengen aan de classis.

ARTIKEL 42

Iedere kerk heeft behoorlijke zorg te dragen voor haar archief. Dit zal eveneens geschieden door de classis en de synode. Elke meerdere vergadering heeft het recht van toezicht op haar mindere.

ARTIKEL 43

De instructies van de zaken die in meerdere vergaderingen moeten worden behandeld, mogen niet worden ingediend, voordat over de daarin voorgestelde punten de besluiten van de voorgaande synoden gelezen zijn, opdat hetgeen afgehandeld is niet opnieuw voorgesteld wordt, tenzij men oordeelt dat het moet worden veranderd.

ARTIKEL 44

Elk jaar (tenzij de omstandigheden anders vereisen) komen enige naburige classes samen als particuliere synode, tot welke synode uit iedere classis twee dienaren des Woords, twee ouderlingen en een diaken worden afgevaardigd. Aan het einde van de vergadering, zowel van de particuliere als aan de generale synode, zal een kerk worden aangewezen om de volgende synode samen te roepen.

Wanneer een classis bestaat uit minder dan zes kerken vallen de Particuliere Synode en de classis samen.

ARTIKEL 45

Het staat iedere synode vrij, correspondentie te verzoeken en te onderhouden met haar naburige synode of synoden, op de wijze die zij het meest bevorderlijk acht voor de algemene stichting.

ARTIKEL 46

Iedere particuliere synode moet deputaten benoemen om de besluiten van de synode bij de respectievelijke onder haar ressorterende classes uit te voeren en om gezamenlijk, of ten minste met drie personen, bij de peremptoire examens van de kandidaten tegenwoordig te zijn. Bovendien hebben zij in alle voorkomende moeilijkheden aan de classes hulp te bieden, opdat enigheid, orde en zuiverheid der leer bevestigd en behouden worden. Zij hebben van al hun handelingen te rapporteren aan de synode. Ontslag kan hun slechts door de synode worden verleend.

ARTIKEL 47

De generale synode zal naar de regel eenmaal in de twee jaren vergaderen. Naar deze vergadering worden in de regel uit elke particuliere synode drie dienaren des Woords, drie ouderlingen en een diaken afgevaardigd. Indien de generale synode naar het oordeel van tenminste twee particuliere synoden binnen de twee jaar moet worden samengeroepen, dan heeft de daartoe aangewezen roepende kerk de taak, met advies en goedkeuring van haar particuliere synode, tijd en plaats daarvan vast te stellen.

ARTIKEL 48

Over de relatie met kerken in het buitenland beslist de generale synode. Met kerken van gereformeerd belijden in binnen- en buitenland zal, zoveel mogelijk, kerkelijke gemeenschap worden geoefend. Op ondergeschikte punten van kerkorde en kerkelijke praktijk zullen buitenlandse kerken niet veroordeeld worden.

HOOFDSTUK 3

LEER, SACRAMENTEN EN EREDIENST VAN DE KERK

ARTIKEL 49

De kerken belijden het christelijk geloof in gehoorzaamheid aan de Heilige Schrift, zoals verwoord in de drie algemene belijdenisgeschriften en de drie formulieren van enigheid.

ARTIKEL 50

De kerken zullen erop toezien, dat de kinderen der gemeente binnen de gemeente catechese ontvangen en zoveel mogelijk op christelijke scholen onderwezen worden. De kerken zullen van alle gelegenheden om op andere scholen onderwijs in de christelijke godsdienst te doen geven zoveel mogelijk gebruik maken.

ARTIKEL 51

Voor het weren van valse leer en dwaling, die via lectuur en andere communicatiemiddelen het leven van de gemeente bedreigen, moeten de predikanten en de ouderlingen onderrichten, weerleggen, waarschuwen en

vermanen, zowel in de prediking als bij het catechetisch onderwijs en het huisbezoek.

ARTIKEL 52

Aan de kinderen van de gelovigen zal de doop als teken en zegel van Gods verbond zo spoedig mogelijk bediend worden in de openbare eredienst.

ARTIKEL 53

De dienaren des Woords zullen zorg dragen, dat de ouders het sacrament van de doop voor hun kind aanvragen en bij de bediening van de heilige doop de daaraan verbonden verplichtingen op zich nemen. De doopvragen kunnen alleen beantwoord worden door belijdende leden. Wanneer het nodig is dat er getuigen bij de doop optreden, behoren dit personen te zijn, die de zuivere leer toegedaan en onbesproken van wandel zijn.

ARTIKEL 54

De dienaren des Woords zullen bij het dopen, zowel van jonge kinderen als volwassenen, de daartoe opgestelde formulieren gebruiken.

ARTIKEL 55

Degenen die niet als kind gedoopt zijn, zullen de heilige doop eerst ontvangen, nadat zij door de beantwoording van de in het daarvoor vastgestelde formulier opgenomen vragen openbare belijdenis des geloofs hebben afgelegd.

ARTIKEL 56

De namen van de gedoopten, alsook van de ouders en eventuele getuigen, en de datum van de doop zullen volledig in het doopregister opgetekend worden.

ARTIKEL 57

Tot het avondmaal van de Here zal de kerkenraad alleen hen toelaten die belijdenis van het geloof naar de gereformeerde leer hebben gedaan en godvrezend leven.

ARTIKEL 58

Iedere kerk zal het avondmaal op zodanige wijze vieren, als naar haar oordeel het meest tot stichting van de gemeente dienen kan, met dien verstande, dat de uitwendige ceremoniën, in Gods Woord voorgeschreven, onderhouden worden en dat het formulier van het avondmaal en de daarin opgenomen gebeden zullen worden gebruikt.

ARTIKEL 59

De bediening van het avondmaal mag alleen plaats hebben onder toezicht van ouderlingen, volgens kerkelijke orde en in een openlijke samenkomst van de gemeente. Het avondmaal des Heren zal minstens eens per drie maanden, na gehouden voorbereiding, worden gevierd.

ARTIKEL 60

Op de dag des Heren zal de gemeente tweemaal samenkomen onder de bediening des Woords. Het samenkomen op werkdagen wordt aan het oordeel van de kerkenraad overgelaten.

ARTIKEL 61

De kerkenraad zal de gemeente ten minste eenmaal op het Kerstfeest, de Goede Vrijdag en de Hemelvaartsdag samenroepen. Ook zal hij zoveel mogelijk zorg dragen, dat kerkdiensten worden gehouden op de Oudejaars- en de Nieuwjaarsdag en op de bid- en dankdagen voor gewas en arbeid. Het wordt in de vrijheid van de kerken gelaten kerkdiensten te houden op de tweede feestdagen.

ARTIKEL 62

De kerkenraad zal er zorg voor dragen, dat als regel eenmaal per zondag in de prediking de leer van Gods Woord verklaard wordt zoals die samengevat is in de Heidelbergse Catechismus.

ARTIKEL 63

In de gewone eredienst zullen de psalmen gezongen worden in een door de generale synode aanvaarde berijming en verder de door de generale synode goedgekeurde liederen. In bijzondere diensten kunnen ook andere liederen worden gezongen, voor zover zij in overeenstemming zijn met de Heilige Schrift.

ARTIKEL 64

De kerkenraden zullen erop toezien, dat de leden der gemeenten hun huwelijk aangaan met inachtneming van de geboden Gods en het ten overstaan van de overheid voltrokken huwelijk in een kerkdienst laten bevestigen, waarbij één der daarvoor vastgestelde formulieren zal worden gebruikt.

Onder huwelijk wordt verstaan de verbintenis tussen één man en één vrouw.

ARTIKEL 65

De kerkenraden zullen er toe medewerken, dat de leden der gemeenten die gestorven zijn, op christelijke wijze begraven worden.

ARTIKEL 66

In tijden van oorlog, algemene rampen en andere grote moeiten waarvan alle kerken de druk ervaren, zal een bededag worden uitgeschreven door de classis die daarvoor door de laatste generale synode is aangewezen.

HOOFDSTUK 4

HET VERMAAN EN DE TUCHT VAN DE KERK

ARTIKEL 67

De kerkelijke tucht zal naar het Woord van God en tot zijn eer bediend worden. Zij heeft ten doel dat de zondaar met God en zijn naaste verzoend wordt en de aanstoot uit de gemeente van Christus wordt weggenomen.

Het vermaan en de tucht, welke door de kerkenraad geoefend worden, laten onaangetaast de roeping die op alle leden der gemeente rust om op elkander in broederlijke liefde toe te zien en zo nodig elkander te vermanen en zulk een vermaan ter harte te nemen.

ARTIKEL 68

Wanneer iemand afwijkt van de zuivere leer of in zijn leven zich misdraagt, en dit een geheime zaak is die geen openbare aanstoot geeft, zal de regel worden nageleefd die Christus duidelijk voorschrijft in Matteüs 18.

ARTIKEL 69

De heimelijke zonden waarover de zondaar na persoonlijke broederlijke vermaning (Mat.18:15) of na herhaling daarvan onder twee of drie getuigen (Mat.18:16) berouw toont, worden niet voor de kerkenraad gebracht.

ARTIKEL 70

Wanneer iemand om een heimelijke zonde door twee of drie personen in liefde vermaand, aan die vermaning geen gehoor geeft of anderszins een openbare zonde bedreven heeft, zal dit aan de kerkenraad meegedeeld worden (Mat.18:17).

ARTIKEL 71

Wanneer iemand zich bekeert van een openbare zonde of van een geheime zonde die moest worden meegedeeld aan de kerkenraad, zal de kerkenraad zijn schuldbelijdenis aanvaarden als daarbij voldoende tekenen van berouw gezien worden. De kerkenraad zal beoordelen of van deze schuldbelijdenis mededeling aan de gemeente gedaan moet worden.

ARTIKEL 72

De kerkenraad zal de toegang tot het avondmaal van de Here ontzeggen aan hem, die de kerkelijke vermaning hardnekkig verwerpt of die een openbare of in ander opzicht ernstige zonde begaan heeft.

Indien deze na talrijke daarop volgende vermaningen geen enkele teken van berouw toont, zal de kerkenraad als uiterste remedie tenslotte tot de excommunicatie overgaan, waarbij het daarvoor vastgestelde formulier dient te worden gebruikt. Niemand mag worden geëxcommuniceerd zonder instemming van de classis.

ARTIKEL 73

Voordat de kerkenraad –na de ontzegging van het avondmaal en de daarop gevolgde vermaningen – tot de excommunicatie overgaat, zal hij de gemeente bekendmaken met de hardnekkigheid van de zondaar. Daarbij zullen genoemd worden zijn zonde en de vele pogingen om hem tot inkeer te brengen door bestraffing, ontzegging van het avondmaal en talrijke vermaningen. De gemeente zal aangespoord worden hem aan te spreken en voor hem te bidden. Hiervoor zal driemaal een afkondiging gebruikt worden. Om de zondaar nog te ontzien zal in de eerste zijn naam niet genoemd worden.

In de tweede zal met de in artikel 72 bedoelde instemming van de classis zijn naam genoemd worden.

In de derde zal de kerkenraad aan de gemeente mededelen dat hij zich niet bekeert; op deze wijze zal de excommunicatie de stilzwijgende instemming van de gemeente hebben.

Over het tijdsverloop tussen de afkondigingen beslist de kerkenraad.

ARTIKEL 74

Indien iemand die van de gemeente werd afgesneden, zich in de weg van boetvaardigheid begeert te verzoenen met de kerk, zal de kerkenraad, na zich van de genoegzaamheid van zijn berouw vergewist te hebben, zulks aan de gemeente

mededelen. Zo er geen gegronde bezwaren ingebracht worden, zal hij weer in de gemeenschap der kerk opgenomen worden met gebruikmaking van het daarvoor vastgestelde formulier.

ARTIKEL 75

Wanneer dienaren des Woords, ouderlingen of diakenen, een openbare grove zonde bedrijven, die voor de kerk ontierend of ook bij de overheid strafwaardig is, zullen de ouderlingen en de diakenen terstond na voorafgaand onderzoek door de kerkenraden van de plaatselijke en dichtstbijgelegen gemeente uit hun ambt ontzet, de dienaren des Woords daarentegen slechts geschorst worden. Of zij geheel moeten worden afgezet, staat aan het oordeel van de classis met advies van de in art. 46 K.O. genoemde deputaten van de particuliere synode

ARTIKEL 76

Onder de grove zonden die met schorsing of afzetting behoren gestraft te worden zijn de voornaamste: het aanhangen en verbreiden van onschriftuurlijke leringen, openbare scheurmaking, openlijke godslastering, occultisme, verzaking van het ambtswerk, het zich toe-eigenen van de taken van een andere ambtsdrager, laster, meineed, echtbreuk, overspel, diefstal, geweldpleging, drankzucht, vechtlust, oneerlijk winstbejag. Kortom al de zonden en grove feiten die de bedrijver voor de wereld eerloos maken en die een gewoon lid der kerk der afsnijding waardig zouden maken.

ARTIKEL 77

De dienaren des Woords, ouderlingen en diakenen zullen onder elkaar censura morum houden en elkaar met betrekking tot hun ambtsbediening in liefde vermanen.

HOOFDSTUK 5

TAAK EN BETREKKINGEN VAN DE KERK NAAR BUITEN

ARTIKEL 78

De kerken zijn geroepen gestalte te geven aan de onopgeefbare verbondenheid van de gemeente van Christus met het volk Israël. Ten behoeve van dit werk kan de generale synode deputaten benoemen met de opdracht de kerken met adviezen te dienen en tevens namens de kerken deel te nemen aan het overleg tussen Joden en Christenen.

ARTIKEL 79

De kerken zullen zich door middel van de arbeid der evangelisatie richten tot hen die vervreemd zijn van dan wel onbekend met het evangelie, om hen zo mogelijk te brengen tot de gemeenschap met Christus en zijn kerk. Deze arbeid geschiedt onder leiding van de kerkenraad, die de leden der gemeente ook zal opwekken Jezus Christus in het midden der wereld met woord en daad te belijden.

ARTIKEL 80

De kerken zullen zich richten tot de volken, die vreemd zijn aan het Evangelie om hun in gehoorzaamheid aan het bevel van Christus het Evangelie te verkondigen en om degenen, die tot het geloof gekomen zijn en de heilige doop ontvangen hebben, bijeen te brengen in een gemeente.

Waar reeds gemeenten zijn, zullen de kerken desgevraagd naar behoefte hulp bewijzen bij het inrichten en opbouwen van een eigen kerkelijk leven alsook met die gemeenten deelnemen aan het vervullen van de zendingsopdracht.

ARTIKEL 81

De kerken zullen deelnemen aan het gesprek over belangrijke problemen van de menselijke samenleving en met de middelen die haar ten dienste staan dit gesprek stimuleren en verder helpen.

In voorkomende gevallen zullen de kerken tot overheid en volk haar getuigenis doen uitgaan.

HOOFDSTUK 6 SLOTBEPALINGEN

ARTIKEL 82

De kerkenraden zullen aan hen die uit de gemeente vertrekken, een getuigenis over hun kerkelijke staat meegeven, met welke attestatie zij in de kerk van de nieuwe woonplaats toegang hebben als lid.

ARTIKEL 83

Leden die worden opgenomen in instellingen blijven behoren tot de kerk waartoe zij behoorden voor hun opname.

ARTIKEL 84

Geen kerk mag over andere kerken, geen ambtsdrager over andere ambtsdragers, op welke wijze ook, heersen.

ARTIKEL 85

Al deze artikelen, die de wettige orde van de kerk betreffen, zijn in gemeenschappelijk overleg vastgesteld en in eensgezindheid aanvaard. Wanneer dit in het belang van de kerken is, behoren ze gewijzigd, aangevuld of verminderd te worden. Een kerkenraad, classis of particuliere synode mag dit echter niet doen: zij zullen zich erop toeleggen de bepalingen van deze kerkorde na te leven zolang ze niet door de generale synode zijn veranderd.

'LEESWIJZER' BIJ DE CONCEPT-KERKORDE VAN DE vGKN

Waarom is een kerkorde nodig?

Lezen: 1 Korintiërs 14:40.

Het is goed dat voor ieder die lid is van de kerk, en ook voor mensen daarbuiten, duidelijk is dat er in de kerk niet naar willekeur wordt gehandeld. Jezus Christus is het Hoofd van de Kerk; Hij geeft de richting aan en leidt ons door Zijn Woord en Geest. Daarom wordt in de kerk steeds opnieuw de Bijbel gelezen, gebeden en gezocht naar Gods wil en de betekenis van Zijn Woord voor de situatie van vandaag. Wij zijn kerk 'samen met alle heiligen' (Ef.3:17-19). Als vGKN willen we ons aansluiten bij de gereformeerde broeders en zusters die, overal ter wereld, hun kerken besturen met behulp van kerkordes, gebaseerd op de Dordtse kerkorde.

Deze kerkorde bedoelt een heldere richtlijn voor het handelen als kerk te zijn, gebaseerd op de Bijbel en vastgesteld samen met zusterkerken.

Discussievragen:

- Wat vindt u belangrijk om in een kerkorde vast te leggen?
- Is artikel 1 een goede verwoording hiervan?

De ambten in de kerk.

Lezen: Efeziërs 4: 11-16; 1 Timoteüs 3:1-13, 5:17-21.

De ambten zijn niet door mensen bedacht; de Here Jezus Christus wil door middel van de ambten Zijn kerk regeren. De ambten worden vervuld door mensen die Hij daartoe roept.

In de Bijbel worden meer ambten genoemd dan wij op het moment in onze kerken kennen. De situatie in de kerken kan veranderen, zodat er andere accenten moeten worden gelegd.

In de Bijbel wordt het gezag niet toevertrouwd aan één persoon; Christus is immers het Hoofd van de Kerk. De gezamenlijke ambtsdragers vertegenwoordigen Hem. Daarom is in de kerkorde de beslissingsbevoegdheid toevertrouwd aan de kerkenraad of de afgevaardigden die in opdracht van de kerkenraad handelen. Steeds heeft het Woord het hoogste gezag; daarom lijkt het soms dat dienaren des Woords meer invloed hebben – daarom is hun opleiding, verkiezing en het opzicht over hen preciezer en strenger geregeld dan met betrekking tot de andere ambtsdragers. Een predikant is niet in dienst van de kerkenraad, maar in dienst van de Heer van de kerk, net als de overige ambtsdragers. Allen moeten hun instemming met het belijden van de kerk tot uitdrukking brengen door de ondertekening van de belijdenis.

Discussievragen:

- Welke ambten zijn voor onze kerken van belang?
- Hoe moeten wij op bijbelse gronden de roeping tot het ambt zien?
- Welke concrete gevolgen heeft dat voor verkiezing en bevestiging?
- Welke plaats heeft het 'ambt aller gelovigen' in dit geheel?
- Zijn de artikelen 2-25 een goede verwoording van uw ambtsvisie?

De vergaderingen van de kerk.

Lezen: Handelingen 15.

Er kan geen kerkelijke vergadering zijn zonder dat de Heer van de Kerk er de leiding heeft. Daarom zal iedere vergadering worden geopend en gesloten met gebed en dankzegging.

De zogenoemde 'meerdere' vergaderingen zijn niet belangrijker dan de kerkenraden. Iedere plaatselijke kerk is volledig en zelfstandig kerk. 'Meerder' wil zeggen dat er meerdere kerken vertegenwoordigd zijn.

De kerken hebben de taak elkaar bij te staan zoals alle christenen de taak hebben elkaar bij te staan, te bemoedigen en eventueel weer op het rechte spoor te brengen. Omdat een besluit van een meerdere vergadering door de kerken samen genomen is, kan een kerk niet zomaar zo'n besluit naast zich neer leggen. Wie meent dat een besluit in strijd is met Gods Woord, of dat het de kerken schaadt, kan en moet in appèl gaan. Ieder heeft immers de eer van God en het welzijn van de kerk op het oog. Sommige taken kan een kerk niet alleen vervullen; daarvoor werken de kerken samen. Omdat de vGKN (nog) klein zijn, wordt in deze kerkorde geen particuliere synode genoemd. Mocht het kerkverband fors groeien, dan kunnen de kerken besluiten opnieuw dergelijke synodes in te stellen.

De vGKN willen niet op een zelfgecreëerd eiland leven; zij zoeken waar mogelijk contact met andere gereformeerde kerken, om zo de oecumene gestalte te geven.

Discussievragen:

- (Waarom) is het gebed belangrijk in een ambtelijke vergadering?
- Vindt u dat de classes zo snel mogelijk moeten gaan functioneren, of wilt u dat liever even uitstellen?
- Welk 'bovenplaatselijk' kerkenwerk moet volgens u het eerst aangepakt worden?
- Zijn de artikelen 26-47 een goede verwoording van uw kerkvisie?

Leer, sacramenten en eredienst van de kerk.

Lezen: Handelingen 2:41-47; 2 Timoteüs 3:14-4:5.

Omdat de vGKN gereformeerde kerken zijn belijden zij het christelijk geloof zoals verwoord in de drie algemene belijdenisgeschriften (de Apostolische Geloofsbelijdenis, de geloofsbelijdenis van Nicea-Constantinopel, en de geloofsbelijdenis van Athanasius) en de drie formulieren van enigheid (of: eenheid, nl. van geloof, te weten: de Heidelbergse Catechismus, de Nederlandse geloofsbelijdenis en de Dordtse Leerregels).

Het onderwijs in dit geloof, op grond van de Bijbel, aan jong en oud, is van groot belang.

De kerkenraad is verantwoordelijk voor doop- en avondmaalspraktijk. Alleen belijdende leden kunnen de doopvragen beantwoorden en worden toegelaten tot het Heilig Avondmaal.

Discussievragen:

- De genoemde belijdenisgeschriften zijn bij velen niet zo bekend. Hoe kan daar verandering in komen?
- Er is in de wereld veel dat jong en oud van de leer van de Bijbel vervreemdt. Hoe kan de kerk daar een tegenwicht tegen bieden?
- Wat is de maatstaf waaraan een lied(bundel) moet voldoen om gebruikt te kunnen worden in de eredienst?
- Welke bijbelvertaling, psalmberijming en liedbundel(s) vindt u verantwoord voor gebruik in de eredienst?
- Zijn de artikelen 48-65 een goede verwoording van uw manier van kerk-zijn?

Het vermaan en de tucht van de kerk.

Lezen: Ezechiël 33: 1-9; Matteüs 18: 15-18; Lucas 17: 1-4.

In navolging van Jezus Christus en uit bewogenheid om het heil van onze broeders en zusters zullen wij, indien nodig, door vermaan en soms zelfs door tucht proberen hen weer op het spoor van Christus te krijgen. Dit betekent niet, dat wij alles beter weten en doen; alleen God komt het oordeel toe. Met het oog op de leden van de gemeente mag er geen onduidelijkheid bestaan over wat goed en wat kwaad is in Gods ogen. Wij hebben ook de opdracht om de naam van onze Heer te eren; dat kunnen wij niet wanneer in onze kerk de zonde niet als zonde veroordeeld wordt. Het toepassen van de tucht luistert nauw; daarom wordt uiteindelijk de medewerking van classis gevraagd, om de kans dat er een onjuist besluit wordt genomen zo klein mogelijk te maken.

Discussievragen:

- Hoe staat u tegenover de toepassing van vermaan en tucht?
- Kan een kerk zonder vermaning en tuchtoefening?
- Kunt u zich vinden in de verwoording van de artikelen 66-76?

6. Taak en betrekkingen van de kerk naar buiten.

Lezen: Romeinen 11: 25-36; Matteüs 28: 16-20.

De kerk is er niet voor zichzelf. De kerk is er tot eer van God en met als taak om Zijn naam te verkondigen.

Die verkondiging richt zich op mensen dichtbij en ver weg. Ook mag de kerk nooit vergeten dat zij is geënt op Israël, en dat zij een boodschap heeft aan dit volk van God. Wij kennen immers de Messias die door Gods volk verwacht wordt. Dit is niet alleen de taak van enkelingen die daarvoor door de kerkenraad zijn aangewezen; alle leden van de kerk zouden in woord en daad getuigen van Jezus Christus moeten zijn.

Discussievragen:

- Hoe gaan wij om met onze roeping tegenover het volk Israël?
- Op welke manier zijn wij getuige van de Opgestane Heer in onze eigen omgeving?
- Wat is de manier waarop wij onze zendingsopdracht kunnen vervullen?
- Kunt u zich vinden in de verwoording van de artikelen 77-80?

7. Slotbepalingen.

Lezen: Johannes 13: 1-17; Kolossenzen 3: 12-17.

De taak van kerk en ambtsdragers is te dienen, niet te (over-)heersen.

Voor het functioneren in de maatschappij moeten er regelingen worden getroffen.

De kerkorde is een werkorde, die moet worden aangepast aan de noodzaak van de omstandigheden, maar nooit mag afwijken van het Woord van de Heer van de Kerk.

Discussievragen:

- Hoe voorkomen wij, dat er binnen de kerk overheersing is?
- Is het nodig of nuttig om volgens het burgerlijk recht geregistreerd te zijn?
- Kunt u zich vinden in de artikelen 81-85?

Deelrapport van de Commissie Kerkorde over de reacties op de concept-kerkorde betreffende de inleiding en Hoofdstuk 1.

Tot nu toe hebben de kerken van Boornbergum-Kortehemmen, Garderen en Noordwolde op de concept-kerkorde gereageerd. De opmerkingen van de kerk van Boornbergum-Kortehemmen betreffen niet de inleiding en Hoofdstuk 1. Ook zijn er enkele reacties ontvangen van privé personen. Deze laatste zijn waar zinvol in de overweging betrokken.

Inhoud:

- A. Reacties op opmerkingen en vragen
- B. Voorstellen aan de synode
- C. Bijlage: de ingezonden reacties van de kerken

A. Reacties op opmerkingen en vragen

M.b.t. de Leeswijzer:

-De kerk van Noordwolde merkt terecht op dat 1 Tim.4: 17-21 moet zijn: 1 Tim.5:17-21.
-De kerk van Noordwolde vraagt verduidelijking van de opmerking dat de predikant niet in dienst is van de kerkenraad.

Antwoord: een predikant is niet 'in dienst van' de kerkenraad, maar werkt wel onder het opzicht van de kerkelijke vergaderingen, waaronder de kerkenraad. Er is grote zelfstandigheid, maar ook de noodzaak tot het afleggen van rekenschap, zij het niet van elke stap. Zie hiervoor het klassieke bevestigingsformulier.

Waar het het voorgaan in kerkdiensten betreft: de verantwoordelijkheid ligt in de handen van de kerkenraad, die deze verantwoordelijkheid tijdelijk overdraagt aan de voorganger.

Art.2:

De kerk van Garderen vraagt: Welke ambten zijn voor onze kerk van belang? Diaken, (vrijgestelde) ouderling, en het ambt aller gelovigen. Het ambt aller gelovigen is niet in artikel 2 opgenomen.

Antwoord: Het ambt aller gelovigen is belangrijk, maar geen ambt waarin men bevestigd wordt tot specifiek dienstwerk in de gemeente. Artikel 2 gaat over de 'bijzondere' ambten; daarom is wel het ambt van dienaar des Woords maar niet dat van alle gelovigen genoemd.

Art.3:

De kerk van Noordwolde vraagt naar de positie van volwassen gedoopten. Mogen zij, wanneer zij elders, als volwassen gedoopten, lid waren, na hun overkomst naar een gereformeerde kerk als belijdend lid worden gezien en kunnen zij dus ook ambtsdrager worden (mits zij de belijdenis onderschrijven conform het formulier)?

Antwoord: Vragen in verband met de doop komen in H.3 aan de orde.

Art.4:

De kerken van Garderen en Noordwolde geven aan dat de genoemde werkwijze mogelijk wel de ideale, maar niet de gevolgde werkwijze is.

Antwoord: Artikel 4 laat ruimte voor plaatselijke invulling van details, maar geeft kernmomenten aan. Wanneer de kerken dat op prijs stellen kan hierover gediscussieerd worden om tot een gezamenlijke regeling te komen.

Art.5:

De kerk van Noordwolde vraagt welke opleidingen gelden als erkend door de vGKN.

Antwoord: zie 'voorstellen aan de synode'.

Ook wordt gevraagd waarom iemand kerkelijke examens moet afleggen wanneer die persoon al een door de kerk erkende opleiding heeft gevolgd.

Antwoord: Een (door de kerken erkende) theologische opleiding kan met goed gevolg worden afgesloten zonder dat de afgestudeerde geschikt is voor het ambt van predikant, of zelfs gelooft. De kerkelijke examens zijn ervoor bedoeld om vanuit de kerken te onderzoeken of de kandidaat geschikt is voor het ambt van predikant, en meer in het bijzonder of deze persoon qua leer en leven past binnen de (vGKN-) kerken. Het motivatieonderzoek maakt daarom deel van dit examen uit. Een kerkelijk examen is geen wetenschappelijk examen, al is er wel kennis voor vereist.

Art.8:

De kerk van Noordwolde vraagt welke regeling bedoeld wordt.

Tot nu toe is dat de geldende regeling van de (vroegere) GKN.

Art.9:

De kerk van Noordwolde vraagt of het gaat over voorgangers uit andere gemeenten, al dan niet uit het eigen kerkverband, ook i.v.m. het voorgaan in diensten. Gevraagd wordt om een regeling waarbij de kerkenraad kan bepalen welke voorgangers (ook van buiten het kerkverband?) mogen voorgaan.

Antwoord: Dit artikel gaat over mensen uit een ander kerkverband die zich binnen de vGKN beroepbaar willen laten stellen. Wanneer mensen met een niet-gereformeerde geloofsachtergrond worden toegelaten als predikant van één van de kerken is de kans groot, dat zij, en onder hun leiding hun kerk, een geheel andere koers gaan varen dan het kerkverband, zonder dat de betreffende kerk dat in beginsel bedoeld heeft.

Art.13:

De kerken van Garderen en Noordwolde informeren naar de betreffende regeling. Geldt deze regeling ook voor deeltijdpredikanten?

Antwoord: Met 'de kerk die hij gediend heeft' wordt de plaatselijke kerk bedoeld.

Predikanten zijn immers allereerst aan een (plaatselijke) kerk verbonden, omdat die voluit kerk is. De plaatselijke kerk is dan ook wettelijk verplicht een pensioenregeling te treffen. Het kerkverband heeft een gezamenlijke regeling afgesproken, waaraan de kerken bijdragen, evenals de predikanten, en indien nodig het kerkverband.

In deeltijd werken betekent ook een deeltijd emeritaatuitkering ontvangen.

Art.15:

De kerken van Garderen en Noordwolde informeren, over welke kerkenraad het gaat.

Antwoord:

Bedoeld wordt dat een predikant (of iemand anders) niet binnen (het gebied van) een bepaalde kerk Woord en/of Sacramenten mag bedienen zonder toestemming van de kerkenraad van die kerk. De kerkenraad van die kerk is immers verantwoordelijk. Dit artikel is bedoeld om te voorkomen dat een voorganger in 'andermans' kerk scheuring gaat veroorzaken of zich daar, zonder er beroepen te zijn, een plaats gaat veroveren.

Art.21:

De kerk van Noordwolde vraagt zich af, in hoeverre de tucht moet blijven. Dit zal bij de behandeling van H.4 door de kerken besproken worden. Wel is op te merken dat alle gereformeerde kerken op de een of andere wijze de tucht kennen, en dat het uitoefenen

van kerkelijke tucht een bijbelse opdracht is. Het probleem zal zijn dat het woord een negatieve klank heeft.

Art.24:

De kerk van Noordwolde wil graag duidelijk hebben dat verlenging (ook) in overleg met de betrokken ambtsdrager plaatsvindt.

Antwoord: Uiteraard vindt verlenging alleen plaats na instemming van de betrokken ambtsdrager.

(Het woord 'kerk' is vrouwelijk, 'kerkenraad' is mannelijk; hierover is vaak verwarring.)

Art.25:

De kerk van Noordwolde stelt voor dit artikel te splitsen in één artikel voor ouderlingen en diakenen en één voor predikanten.

Antwoord: Nadeel van splitsing is, dat daarmee de indruk wordt gewekt dat de ondertekening van de belijdenis voor de beide groepen een verschillende waarde of achtergrond heeft. Daarom kan dit beter binnen één artikel blijven. Ook andere gereformeerde kerken kennen hiervoor maar één artikel.

B. Voorstellen aan de synode

Art. 1:

Om verwarring over wat precies bedoeld wordt te voorkomen het woord 'kerk' veranderen in 'kerken' en het laatste woord van dit artikel in 'zijn'.

Art.2:

Voor de duidelijkheid wordt de eerste keer voluit 'voortgezette Gereformeerde kerken in Nederland' geschreven, met de afkorting tussen haakjes.

Art.5:

De synode doet een uitspraak over door de vGKN erkende en geadviseerde predikantsopleidingen. Deze krijgen een plaats in een uitvoeringsbepaling.

Art.8:

Opnemen van een uitvoeringsbepaling naar voorbeeld van de Ubp zoals die geldt binnen de CGK, waar nodig gewijzigd ('particuliere synode' wordt 'synode'; het advies van hoogleraren kan –voorlopig- vervallen; 'deputaten naar art.49' worden 'deputaten ad examina'; CGK wordt vGKN). Zie bijlage.

Art.9:

'de dienst des Woords' vervangen door 'het ambt van dienaar des Woords'.

Art.15:

Voor de duidelijkheid herformuleren: '....toestemming van de kerkenraad *van die kerk.*'

In H.3 wordt een uitvoeringsbepaling opgenomen waarin wordt vastgelegd dat ook zij die pas op volwassen leeftijd op hun belijdenis gedoopt werden en de gereformeerde belijdenis zijn gaan onderschrijven volwaardig belijdend lid van de kerk zijn.

Bij de behandeling van Hoofdstuk 5 spreekt de synode uit met welke kerken van gereformeerd belijden geloofsgemeenschap bestaat, zodat de kerken vrij zijn

predikanten uit die kerken uit te nodigen voor preekbeurten. Dit wordt opgenomen in de betreffende uitvoeringsbepalingen.

Art.25:

Voor de (helaas noodzakelijke) duidelijkheid wordt 'het belijden' vervangen door 'de gereformeerde belijdenis'.

De synode draagt de commissie kerkorde op vóór de volgende synodezitting voorstellen voor Uitvoeringsbepalingen te formuleren betreffende

-hulpdiensten door emeriti

-onthefing uit het ambt zonder dat er gronden zijn voor tuchtuitoefening

-preekconsenten

-predikanten die door gezinsomstandigheden (tijdelijk) niet meer in staat zijn het ambtswerk waartoe zij werden beroepen te vervullen, maar die de kerken wel zoveel als mogelijk willen blijven dienen.

November 2005,

Zr J.J.Douma-van der Molen

Zr A.van Harten-Tip

Br B.Postma

Zr M.J.M.Sytsma-van Oeveren

**Deelrapport van de Commissie Kerkorde
over de reacties op de concept-kerkorde
betreffende Hoofdstuk 2 en de voorstellen betreffende de inleiding en Hoofdstuk
1.**

Tot nu toe hebben de kerken van Boornbergum-Kortehemmen, Frieschepalen-Siegerswoude, Garderen en Noordwolde op de concept-kerkorde gereageerd. De opmerkingen van de kerk van Boornbergum-Kortehemmen betroffen niet de inleiding, Hoofdstuk 1 of 2.

Er zijn geen reacties binnengekomen op de voorstellen m.b.t. de nadere uitwerking van inleiding en Hoofdstuk 1.

Inhoud:

- A. Reacties op opmerkingen en vragen
- B. Voorstellen aan de synode
- C. Bijlage: de ingezonden reacties van de kerken

A. Reacties op opmerkingen en vragen

Art.26.

De Kerk van Noordwolde wil hieraan graag toevoegen het aanroepen van de Heilige Geest. *Antwoord:* Aangezien met het aanroepen van de Here ook de derde en de tweede persoon van de Drieëenheid worden bedoeld, is deze toevoeging niet nodig.

Art. 27 en 28.

De kerk van Noordwolde stelt voor om deze artikelen om te draaien omdat in art. 28 de soorten vergaderingen worden uitgelegd en art. 27 daarop voortgaat.

Antwoord: Er is inhoudelijk niets op dit voorstel tegen; de gebruikte volgorde vindt zijn oorsprong in de kerkgeschiedenis.

Artikel 30.

De Kerk van Garderen meent dat de genoemde mogelijkheid om in appèl te gaan wanneer men meent dat iets in strijd is met Gods Woord te vrijblijvend is. Als men werkelijk meent dat iets in strijd is met Gods Woord dan is men zelfs gehouden om in appèl te gaan.

Antwoord: Deze opmerking is terecht.

Art. 31.

De kerk van Noordwolde merkt op dat een kerk vacant kan zijn; dan is er geen Dienaar des Woords die in de vergadering aanwezig is. Dat zou eventueel wel de consulent kunnen zijn.

Antwoord: Omdat het het streven is dat iedere kerk een eigen predikant heeft is het niet nodig om hiervoor op deze plaats een regeling te formuleren. Zie Art.40.

Artikel 34.

De Kerk van Garderen vraagt wat bedoeld wordt met dit artikel. Het antwoord hierop zal zijn dat voor het instellen van een nieuwe gemeente de medewerking van de classis nodig is. Blijft de vraag waarom er dan 'opnieuw' staat. Het is mogelijk dat dit gaat om het eventueel opnieuw oprichten na een opheffing.

Antwoord: De strekking van het artikel is goed begrepen. De instemming van de classis is nodig om te voorkomen dat er her en der kerken ontstaan die wel dezelfde naam

hebben maar verder niets met elkaar gemeen (willen) hebben. Het 'opnieuw' kan ook slaan op een situatie na een conflict, waarbij een deel van een gemeente er 'met de oude naam vandoor gaat'.

Artikel 38.

De kerkenraad van Frieschepalen—Siegerswoude sprak over de situatie in onze 'oude' Geref synode, dat jarenlang dezelfde mensen werden afgevaardigd. Wanneer de kr regelmatig wisselt, kan dit niet, maar zou er nog een bepaald maximum gesteld moeten worden aan het aantal keren dat ouderlingen en diakenen mogen worden afgevaardigd naar de synode?

Antwoord: Hieraan hoeft geen maximum te worden gesteld. Ambtsdragers worden niet ononderbroken herbenoemd. Wanneer hun ambtstermijn is verlopen kunnen zij niet meer worden afgevaardigd naar een meerdere vergadering.

Artikel 41.

De Kerk van Frieschepalen-Siegerswoude vindt elk jaar kerkvisitatie erg veel. Is dit praktisch haalbaar? Zouden we dit niet beter kunnen veranderen in: 1x per 2 jaar?

Antwoord: Dit is een goed voorstel.

Artikel 42.

De Kerk van Garderen vindt dat 'zorgdraging van het archief' in paragraaf 2 hoort.

Antwoord: **Alle** kerkelijke vergaderingen behoren voor hun archivering te zorgen. Kerkenraden kunnen vaak putten uit een 'gemeenschappelijk geheugen', maar voor contact met zusterkerken voldoet dit niet; daarom is voor deze plaats gekozen.

B. Voorstellen aan de synode

De synode stelt de voorstellen m.b.t. de inleiding en Hoofdstuk 1 van de conceptkerkorde en de erbij behorende Uitvoeringsbepalingen vast.

De Kerk van Garderen vraagt welk bovenplaatselijk kerkenwerk het eerst moet worden aangepakt. Gesteld wordt dat dit de zending is. Naast de zending wordt ook het jeugdwerk en het werelddiaconaat genoemd. Hierover spreken de kerken op de eerstvolgende synodezitting.

Art.27 en 28.

Voor de goede orde wordt de volgorde van deze twee artikelen omgekeerd.

Art. 30.

Voor de duidelijkheid wordt dit artikel als volgt gewijzigd:

Als iemand van oordeel is dat hem door een uitspraak van een mindere vergadering onrecht is aangedaan, als hij een besluit van een vergadering in strijd acht met bepalingen van de kerkorde, of als hij door woord of daad het welzijn van de kerk geschaad acht, kan hij in appèl gaan bij de meerdere vergadering.

Als iemand het besluit van een vergadering in strijd acht met duidelijke uitspraken van het Woord van God is hij verplicht in appèl te gaan bij de meerdere vergadering. De uitspraak die bij meerderheid van stemmen is gedaan zal als bindend worden aanvaard, tenzij bewezen wordt dat zij in strijd is met het Woord van God of met de kerkorde.

Onverminderd het recht van appèl bestaat de mogelijkheid bij de eerstvolgende gelijksoortige vergadering een verzoek tot revisie van een gedane uitspraak in te dienen. Dit verzoek dient op dezelfde wijze met redenen omkleed te zijn als een appèl

of dient anderszins een element te bevatten dat bij het doen van de uitspraak buiten beschouwing was gebleven of onvoldoende was gewogen.

Uitvoeringsbepaling bij art.30:

De uitvoering van het besluit waarvan revisie wordt verzocht wordt door indiening van het revisieverzoek slechts opgeschort wanneer de vergadering die het besluit nam daartoe beslist.

Gelijktijdig met het indienen van het appèl zal de appellant een afschrift zenden aan de vergadering die het besluit nam waartegen hij een bezwaar indient. De beslissing zal zowel aan de appellant als aan de betrokken vergadering worden meegedeeld.

Uitvoeringbepaling bij Art.31:

1. Indien het getal der ouderlingen meer dan drie bedraagt kan onderscheid gemaakt worden tussen de brede kerkenraad waartoe alle ambtsdragers behoren, en de smalle kerkenraad waarvan de diakenen geen deel uitmaken. In dat geval zal het opzicht over en de tucht in de gemeente bij de smalle kerkenraad berusten. Dan zullen de diakenen onder leiding van één van hen afzonderlijk bijeenkomen om de zaken die tot hun taak behoren te behandelen.

2. In de regel berust het presidium van de kerkenraad bij de dienaar des Woords of, indien er in een gemeente meer dienaren des Woords zijn, in de regel beurtelings bij ieder van hen. Wanneer een gemeente geen dienaar des Woords heeft berust het presidium bij één van de ouderlingen, daartoe door de kerkenraad aangewezen.

3. De kerkenraad zal in de regel ten minste éénmaal per maand bijeenkomen. De kerkenraad zal ten minste éénmaal in de drie maanden aan zijn leden de vraag voorleggen, of er reden is elkander onderling te vermanen, in het bijzonder in verband met de vervulling van hun ambten. Dit is het zogeheten censura morum, dat is verbonden aan de eerstvolgende viering van het Heilig Avondmaal.

Art.34.

Het is duidelijker wanneer het woord 'ook' in de tweede regel vervalt.

Uitvoeringsbepaling bij Art.38:

De taak van het afgeven en het in ontvangst nemen van het getuigenis van vertrek alsmede van het verlenen van approbatie met betrekking tot dienaren des Woords kan de classis, voor de periode tussen haar gewone bijeenkomsten, toevertrouwen aan twee of meer kerken, de classis contracta. Deze kerken zullen van de daartoe te houden bijeenkomst kennis geven aan de overige kerken, in geval van ingebrachte wettige bezwaren geen beslissing nemen en van haar handelingen op de eerstvolgende bijeenkomst der classis verantwoording afleggen.

Art.41.

'Ieder jaar' wordt gewijzigd in 'eenmaal per twee jaar'; 'in één van haar bijeenkomsten' vervalt.

Art. 44.

Voor de duidelijkheid wordt dit: '.....komen afgevaardigden van de classes samen...'

Art. 45.

Voor de duidelijkheid wordt het woord 'peremptoire' vervangen door 'kerkelijke'.

Uitvoeringsbepaling bij Art.45:

De leden van het moderamen van de synode zullen, in de perioden die vallen tussen haar zittingen alsmede na haar sluiting, als haar deputaten de kerken vertegenwoordigen of doen vertegenwoordigen in alle gevallen, waarvoor geen andere deputaten aangewezen zijn en waarin zij dat wenselijk achten, en voorts alles verrichten wat door de generale synode ten aanzien van hun taak is bepaald. Voor hun werkzaamheden na de sluiting van de synode zijn zij verantwoording schuldig aan de eerstvolgende synode.

C. Bijlage: de ingezonden reacties van de kerken.

Enkele opmerkingen van de KR Frieschepalen-Siegerswoude bij H.2 concept-KO:

bij art 38: we spraken over de situatie in onze 'oude' Geref synode, dat jarenlang dezelfde mensen werden afgevaardigd. Wanneer de kr regelmatig wisselt, kan dit niet, maar zou er nog een bepaald maximum gesteld moeten worden aan het aantal keren dat ouderlingen en diakenen mogen worden afgevaardigd naar de synode?

bij art 41: elk jaar is erg veel. Is dit praktisch haalbaar? Zouden we dit niet beter kunnen veranderen in: 1x per 2 jaar?

Opmerkingen/Commentaar VGK Noordwolde

Art.26.

Graag toevoegen het aanroepen van de Heilige Geest.

Art.27 en 28.

Voorstel om deze artikelen om te draaien omdat in art. 28 de soorten vergaderingen worden uitgelegd en art. 27 daarop voortgaat.

Art.31.

Als kerk kun je ook vacant zijn en heb je dus geen Dienaar des Woords die in de vergadering aanwezig is. Dat zou eventueel wel de consulent kunnen zijn. Misschien iets om in de Ubp te zetten.

Opmerkingen van de Kerk van Garderen

- Vraag: Welk bovenplaatselijk kerkenwerk moet volgens u het eerst aangepakt worden?
Gesteld wordt dat dit de zending is. Naast de zending wordt ook het jeugdwerk en het werelddiaconaat genoemd.
- Artikel 42: 'zorgdraging van het archief'. Dit artikel behoort niet in hoofdstuk 3 thuis, dit zou beter passen onder hoofdstuk 2.
- Gevraagd wordt wat bedoeld wordt met het genoemde in artikel 34: 'Alleen met instemming van de classis kunnen in een plaats voor het eerst of opnieuw de ambten worden ingesteld. Ook bij opheffing van gemeenten is het advies van de classis nodig'. Het antwoord hierop zal zijn dat voor het instellen van een nieuwe gemeente de medewerking van de classis nodig is. Blijft de vraag waarom er dan 'opnieuw' staat. Het is mogelijk dat dit gaat om het eventueel opnieuw oprichten na een opheffing. Voor de zekerheid wordt ook deze vraag meegenomen.
- In artikel 30 staat dat men in appèl kan gaan wanneer men meent dat iets in strijd is met Gods Woord. Dit lijkt te vrijblijvend; als men werkelijk meent dat iets in strijd is met Gods Woord dan is men zelfs gehouden om in appèl te gaan.

April 2006,

Zr J.J.Douma-van der Molen

Zr A.van Harten-Tip

Br B.Postma

Zr M.J.M.Sytsma-van Oeveren